

ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา

Problems and Obstacles in the Planning of Changwat Action Plan for Environmental
Quality Management : A Case Study of Changwat Songkhla

อำนวยการ ศิริระแก้ว
Amnuay Sirirakaew

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Environmental Management

Prince of Songkla University

2541

Order Key 14184
BIB Key 151069

เลขหมู่ QM541.264 15 013
เลขทะเบียน 25 211.9 2541

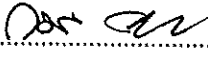
(1)

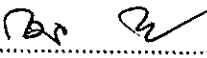
2501

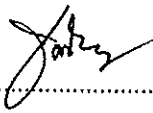
ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นายอำนาจ ศรีระแก้ว
สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม

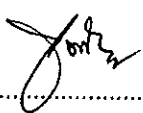
คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

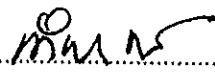
 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล สงวัฒนา)

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมล สงวัฒนา)

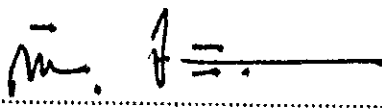
 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ โกวิททยา)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ โกวิททยา)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โรจน์จรรย์ ด่านสวัสดิ์)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กำพล มีสวัสดิ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ก้าน จันทร์พรหมมา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายอำนาจ ศรีระแก้ว
สาขาวิชา	การจัดการสิ่งแวดล้อม
ปีการศึกษา	2541

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคและเสนอแนว
ทางแก้ไขในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด โดยกำหนด
ขอบเขตการศึกษาการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ของ
จังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2537-2539 ประชากรที่ศึกษา คือ บุคคลที่อยู่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการ
วางแผน 4 องค์กร ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารและ
จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง
และตัวแทนประชาชนในอำเภอต่าง ๆ จัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามจากประชากร
ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารการวางแผน

ผลการศึกษา ข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มตัวอย่าง 136 คน ปรากฏว่า กระบวนการวางแผน
ปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนกำหนดแผน ขั้น
ปฏิบัติตามแผน และขั้นประเมินผล ในแต่ละขั้นตอนมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นทุกขั้นตอน กล่าว
คือ

1. ขั้นกำหนดแผน มีปัญหาและอุปสรรคในด้าน การประชุมประชาสัมพันธ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ การใช้และวิเคราะห์ข้อมูล การจัดลำดับความสำคัญ การศึกษาความเหมาะสม การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ขั้นปฏิบัติตามแผน มีปัญหาและอุปสรรคในด้าน การอนุมัติโครงการ การประชุม การประสานงาน การกำหนดระยะเวลา การควบคุมงาน อำนาจในการแก้ไขปัญหาและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. ชั้นประเมินผล มีปัญหาและอุปสรรคในด้าน หน่วยงานที่รับผิดชอบ กฎเกณฑ์ ระยะเวลา การนำข้อมูลการประเมินผลไปใช้ประโยชน์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล

ข้อมูลหตุยภูมิพบว่า องค์ประกอบของแผนไม่ครบถ้วน สัดส่วนของแผนงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแผนและแผนงานที่เสนอกับแผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไขในปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น พร้อมกับได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไว้แล้ว ซึ่งหากนำไปสู่การปฏิบัติจะทำให้การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

Thesis Title Problems and Obstacles in the Planning of Changwat Action Plan for Environmental Quality Management : A Case Study of Changwat Songkhla

Author Mr. Amnuay Srirakaew

Major Program Environmental Management

Academic Year 1998

Abstract

This study aimed to investigate the process, problems and obstacles of the Action Plan for Changwat Environmental Quality Management.; and to provide suggestions for further improvement. The scope of study limited to the Action Plan of Songkhla province during 1994 - 1996. The subject of the consisted of 4 groups of people working in organizations related to planning. They are Province Development Commission ; Province Environmental Quality Management Administrative Commission ; Amphoe Development Commission and City Environmental Commission ; and the representatives of different Amphoes.

The primary data of this study came from the questionnaires answered by 136 people while the planning documents were used as the secondary data.

The primary data show that the process of planning of Songkhla province comprised 3 stages : planning, implementing and evaluating. Every stages had its own problems and obstacles.

1. At planning stage, problems and obstacles were on public relation meeting, objective setting, data analysis, prioritization, suitability, approbation and public participation.
2. Problems and obstacles in implementing stage were plan endorsement, meeting arrangement, co-ordination, timescale, supervision, authority to solve problems and public participation.

3. On the other hand, problems and obstacles found in evaluating stage dealt with responsible unit, rules, timescale, application of assessment and public participation.

The secondary data revealed an incomplete plan lacking of appropriate components. It also showed that the propose plans and the endorsed plans were not in proportion.

Within this study, suggestions have been given with expectation that their implementation will lead to more efficient planning for Changwat Action Plan for Environmental Quality Management.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผศ. ดร. กมล ส่งวัฒนา ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ. สุพจน์ โกวิทยา คณะกรรมการที่ปรึกษาร่วม ผศ. ดร. ไรจน์จรรย์ ด้านสวัสดิ์ ผศ. ดร. กำพล มีสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ภาควิชาภาษาต่างประเทศ และอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดถึงการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาและคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด นายอำเภอและคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ นายกเทศมนตรีและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมืองของทุกเทศบาลในจังหวัดสงขลา กำนันตำบลต่าง ๆ ตัวแทนองค์กรพัฒนาเอกชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสุรียพรรณ ณ สงขลา คุณอำนาจ จินดาวงศ์ และทุกท่านที่อยู่ในสำนักงานจังหวัดสงขลา สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูล และให้คำปรึกษาเพิ่มเติมเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ กรมการพัฒนารัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ที่ให้โอกาสศึกษาต่อและขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และทุกคนในครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณและกำลังใจมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ขอขอบคุณ คุณโกเศศ รัตนะ คุณนิตติศักดิ์ ทองหวาน คุณชูลิน วรเดช และคุณตรีรัตน์ ทองบริบูรณ์ รวมถึงนักศึกษาคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม รุ่นที่ 6 และ 7 ที่ได้เป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ท้ายสุดนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามได้ทั้งหมดในที่นี้ และขอตอบแทนทุกท่านด้วยการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน สังคมอย่างเต็มความสามารถต่อไป

อำนาจ ศรีระแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(12)
รายการภาพประกอบ	(13)
ตัวย่อและสัญลักษณ์	(14)
บทที่	
1 บทนำ	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
นิยามศัพท์เฉพาะและอักษรย่อ	8
2 เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แผนและการวางแผน	11
การวางแผนปฏิบัติการ	12
องค์ประกอบของการวางแผน	13
กระบวนการวางแผน	14
ประเภทของแผน	19
ประโยชน์ ข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคของการวางแผน	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด	31
แนวคิด เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนสิ่งแวดล้อม	31
แผนสิ่งแวดล้อม	31
การจัดการสิ่งแวดล้อม	32
แนวคิด หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม	33
หลักการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสาน	36
สาระทั่วไปการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม	40
ความหมายของแผน	40
แนวคิดของแผน	40
บทบาทของจังหวัดในการวางแผน	41
ขอบเขตของแผน	41
หน่วยงานดำเนินการ	42
แหล่งงบประมาณ	42
องค์กรบริหาร	43
กระบวนการวางแผน	44
องค์ประกอบของแผน	47
4 ระเบียบวิธีวิจัย	50
วิธีดำเนินการวิจัย	50
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
การเสนอผลการวิจัย	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	ผลการวิจัย	57
	วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	57
	วิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ	61
	วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการฯ	75
	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการวางแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ	90
	องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการฯ	101
	สัดส่วนของแผนงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแผนปฏิบัติการฯ	102
	สัดส่วนของแผนงานโครงการที่เสนอกับได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณ	103
6	การอภิปรายผลการวิจัย	109
	สรุป อภิปรายผลและแนวทางแก้ไข	109
	กระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ	109
	ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการฯ	117
	แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการฯ	121
	องค์ประกอบของแผน	124
	สัดส่วนของแผนงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแผนปฏิบัติการฯ	127
	สัดส่วนของแผนงานเสนอกับแผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ	129
	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	131
	บรรณานุกรม	133
	ภาคผนวก	140
	1 แบบสอบถามบุคคลในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน	141
	2 แบบสอบถามตัวแทนประชาชน	150

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
3	สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด	157
4	สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัด	159
5	สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ	160
6	สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง	162
ประวัติผู้เขียน		164

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง	52
2	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนร้อยละ	60
3	ข้อมูลเกี่ยวกับชั้นกำหนดแผน	66
4	ข้อมูลเกี่ยวกับชั้นปฏิบัติตามแผน	71
5	ข้อมูลเกี่ยวกับชั้นประเมินผล	74
6	ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในชั้นกำหนดแผน	78
7	ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในชั้นปฏิบัติตามแผน	85
8	ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในชั้นประเมินผล	89
9	ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในชั้นกำหนดแผน	91
10	ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในชั้นปฏิบัติตามแผน	96
11	ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในชั้นประเมินผล	99
12	สรุปแผนงานโครงการและงบประมาณแผนฯ ปี 2537	102
13	สรุปแผนงานโครงการและงบประมาณแผนฯ ปี 2538	103
14	สรุปแผนงานโครงการและงบประมาณแผนฯ ปี 2539	103
15	สรุปแผนงานโครงการที่เสนอกับได้รับอนุมัติงบประมาณ ปี 2537	104
16	สรุปแผนงานโครงการที่เสนอกับได้รับอนุมัติงบประมาณ ปี 2538	106
17	สรุปแผนงานโครงการที่เสนอกับได้รับอนุมัติงบประมาณ ปี 2539	107
18	สรุปแผนงานโครงการที่อยู่นอกแผนที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ	108
19	การเปรียบเทียบกระบวนการวางแผนในชั้นกำหนดแผน	112
20	การเปรียบเทียบกระบวนการวางแผนในชั้นปฏิบัติตามแผน	114
21	การเปรียบเทียบกระบวนการวางแผนในชั้นประเมินผล	115
22	แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน	123
23	การวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนในด้านโครงสร้าง	125
24	การวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนในด้านเนื้อหา	127
25	สัดส่วนแผนงานต่างๆ ในแผนปฏิบัติการฯ	128

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	วงจรการวางแผน	17
2	กระบวนการวางแผนของผู้ศึกษา	19
3	องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ	36
4	แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน	39
5	โครงสร้างองค์การบริหารการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ	44
6	ไดอะแกรมแสดงขั้นตอนการจัดทำแผน	46
7	กรอบแนวคิดในการวิจัยของผู้ศึกษา	50

ตัวย่อและสัญลักษณ์

แผนปฏิบัติการ	=	แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด
กพจ.	=	คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด
อวจ.	=	คณะกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด
กวม.	=	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง
กพอ.	=	คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ
อ.มี คก.	=	อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผนปฏิบัติการ
อ.ไม่มี คก.	=	อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผนปฏิบัติการ
ปชช.อ.มี คก.	=	ประชาชนในอำเภอที่มีโครงการ
ปชช.อ.ไม่มี คก.	=	ประชาชนในอำเภอที่ไม่มีโครงการ
NGOs	=	องค์กรพัฒนาเอกชน

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้ทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างกระจายไปเกือบทุกพื้นที่ของประเทศ สืบเนื่องจากการนำทรัพยากรมาใช้อย่างมากมาย ก่อให้เกิดความร่อยหรอและความเสื่อมโทรม ตลอดจนการเพิ่มของประชากรในประเทศ ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมอย่างมากมาย รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงได้เร่งรัดดำเนินการจัดการคุณภาพของสิ่งแวดล้อมของประเทศ กล่าวคือ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2521 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2522) เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวไม่อาจนำมาใช้ควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ จึงได้ปรับปรุงและประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, คณะทำงานจัดทำคู่มือแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด, 2536 : 1)

การปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแนวคิด และระบบของการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย กล่าวคือ

1. มุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการคิดหาแนวทางแก้ไขให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง
2. ให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหามีหน้าที่แก้ไขปัญหา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของจังหวัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่จังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นด้วย
3. เป็นการประสานต่อการดำเนินการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดที่ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2533 - 2535 ให้ต่อเนื่องและสมบูรณ์ครอบคลุมในเรื่องการอนุรักษ์และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
4. ให้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เป็นเครื่องมือในการ

ประสาน เชื่อมโยงโครงการ กิจกรรมของส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและ องค์กรประชาชน ในการป้องกัน น้าบัดและฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และมีเอกภาพ ในการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้, 2539 : 7)

จากแนวคิดข้างต้น ได้ส่งผลให้เกิดการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดขึ้น และถูกกำหนดเป็นตัวบทกฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มาตรา 37 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 37, 2535 : 16) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 37 เมื่อได้ประกาศใช้แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43 หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 59 มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติภายใน 120 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แจ้งให้จังหวัดนั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด แต่ถ้ามี่เหตุอันสมควรคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้ก็ักตามความเหมาะสม

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด สำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 59 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามมาตรา 60 มารวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดด้วย

ในกรณีที่จังหวัดใดไม่อยู่ในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 43 หรือเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 59 แต่ประสงค์จะดำเนินการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัดของตน ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดนั้น อาจจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก็ได้

หลังจากออกกฎหมายพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 จนมาถึงสมัยรัฐบาลของ นายบรรหาร ศิลปอาชา ก็มีการกำหนดนโยบายด้านจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการแถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538 ที่มุ่งเน้นจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดลำดับความสำคัญในการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแผนแม่บทการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ครบทุกจังหวัดทั่วประเทศ เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้, 2539 : 49)

แต่เนื่องจากการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ เป็นเรื่องใหม่และมีขอบเขตกว้างขวาง ทำให้ยากลำบากในการทำความเข้าใจและการวางแนวทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และส่งผลกระทบต่อ การได้รับอนุมัติงบประมาณดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ที่จัดทำขึ้น (กรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม, 2538 : AO-3) ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการฯ ตามมาหลาย ประการ (สันศักดิ์ สมชีวา, 2539 : 22 - 28) เช่น

1. ความไม่สอดคล้องและต่อเนื่องของแผนงานโครงการการ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2537 - 2538 งบประมาณที่เสนอมาจากจังหวัดต่าง ๆ งบประมาณประมาณ 90% จะอยู่ในแผนงานบำบัดฟื้นฟูทั้ง ลิ่น และแผนงานอื่นอีก 3 แผนงานในเชิงการป้องกันนั้น ใช้งบประมาณเพียง 10% และเมื่อดูการ เสนอขอของงบประมาณในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ แล้ว ปรากฏว่า ในปี 2537 โครงการที่ผ่านการ กลั่นกรอง จากกระทรวงมหาดไทยขึ้นต้นประมาณ 2,000 ล้านบาท เป็นเรื่องของแผนงานสร้างจิตสำนึกประมาณ 37 ล้านบาท งบประมาณเฝ้าระวังและป้องกันประมาณ 60 ล้านบาท ส่วนที่เหลือ ประมาณ 1,900 ล้านบาท อยู่ในแผนงานบำบัดฟื้นฟู
2. การซ้ำซ้อนของแผนงานโครงการกล่าว คือ โครงการในแผนปฏิบัติการฯ มีการขอของงบประมาณ จากหลายแหล่งพร้อมกัน เช่น โครงการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่เดียวกัน ขอตั้งงบประมาณไว้ที่กรม การปกครอง กรมโยธาธิการ และจากแผนปฏิบัติการฯ ก่อให้เกิดปัญหาในการพิจารณาอนุมัติ
3. งบประมาณที่จัดสรรให้จังหวัดมีน้อย เช่น บางจังหวัดขอ 70 ล้านบาท ได้เพียง 6 ล้านบาท
4. แผนงานที่เสนอไม่สอดคล้องกับแนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดที่เสนอไว้ในแผนปฏิบัติการฯ
5. ฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนปฏิบัติการฯ ยังมีน้อย กล่าวคือ ที่ผ่านมาใช้ข้อมูลพื้นฐาน ระดับหมู่บ้าน (กชช 2 ค) และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งมีฐานข้อมูลทาง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่น้อย
6. ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการน้อย

จากปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่การแก้ไข ปัญหาของรัฐด้วยการกำหนดมาตรการแก้ปัญหา โดยการออกกฎหมายและกำหนดให้มีการวาง แผนปฏิบัติการฯ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และแผนปฏิบัติการฯ จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้หมดไปหรือไม่ นั้น ส่วนหนึ่งอยู่ที่การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ ในปัจจุบันให้ลดลงหรือหมดไป ก็จะทำให้แผนปฏิบัติการฯ ในอนาคตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในภาคใต้ จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ตอนล่าง และใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคใต้ รองจากสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช โดยจังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 7,393,889

ตารางกิโลเมตร มีประชากร 1,144,349 คน แบ่งเขตการปกครองเป็น 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 4 เทศบาล (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด, 2539 : 1) จังหวัดสงขลาก็มีจุดเด่นหลายประการ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สำนักงานวิจัยและพัฒนา, 2537 : 3 - 4) กล่าวคือ

1. เป็นจังหวัดในพื้นที่โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT) มีด้านติดต่อกับประเทศมาเลเซียที่สำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านสะเดา และด้านปาดังเบซาร์ ทำให้มีศักยภาพสูงในการเป็นประตูทางออก (Gate Way) ของภาคใต้ตอนล่าง
2. เป็นจังหวัดที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคสูงสุดในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ
 - 2.1 มีถนน 4 ช่องจราจร เชื่อมระหว่างจังหวัดสงขลาถึงชายแดนติดต่อกับมาเลเซีย และมีถนนสภาพพื้นผิวจราจรดี เชื่อมต่อระหว่างสนามบินและท่าเรือน้ำลึก มีทางรถไฟเชื่อมต่อกับประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ได้
 - 2.2 มีท่าอากาศยานนานาชาติขนาดใหญ่ ที่อำเภอคลองหอยโข่ง
 - 2.3 มีท่าเรือน้ำลึกที่อำเภอสิงหนคร
 - 2.4 นิคมอุตสาหกรรมที่ตำบลลุง อำเภอหาดใหญ่ สามารถรองรับโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ไม่ใช้น้ำมากเกินไป
 - 2.5 มีโทรศัพท์จำนวน 40,826 เลขหมาย และจะเพิ่มเป็น 86,522 เลขหมายในปี พ.ศ. 2539
3. มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เช่น อุทยานนกน้ำคูขุด น้ำตกโตนงาช้าง ทะเลสาบสงขลา ด้านการค้าที่สำคัญในอำเภอหาดใหญ่ เป็นต้น
4. เป็นที่ตั้งสถาบันอุดมศึกษา 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยทักษิณ และสถาบันราชภัฏ
5. เป็นที่ตั้งสถานที่ราชการระดับภาค และเขตหลายหน่วยงาน เช่น ศูนย์พัฒนาภาคใต้ สำนักงานศึกษาธิการ เขต 3 ศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต 6 สำนักงานชลประทานเขต 12 เป็นต้น
6. มีพื้นที่ปลูกยางพาราถึง 1.6 ล้านไร่ ซึ่งทำให้มีน้ำยางและไม้ยางพาราเป็นวัตถุดิบเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างมากมาย
7. เป็นศูนย์กลางธุรกิจการเงินซึ่งมีบริษัทเงินทุนและบริษัทค้าหลักทรัพย์จำนวน 20 สาขา ธนาคารและบริษัทเงินทุน 79 สาขา บริษัทประกันภัย 58 สาขา สหกรณ์ออมทรัพย์ 14 สาขา

จากศักยภาพและจุดเด่นของจังหวัดและการเป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคใต้ตอนล่างประกอบกับความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นจังหวัดชายแดนทำให้จังหวัดสงขลา มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการเจริญเติบโตของเมือง อุตสาหกรรม การคมนาคม การท่องเที่ยว การค้าบริการและสิ่งที่ตามมา คือ เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายประการ (สำนักงานจังหวัดสงขลา, 2539 : 9 - 11) กล่าวคือ

1. น้ำเสีย จากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะน้ำเสียจากโรงงานพบว่า จังหวัดสงขลามีโรงงานที่ระบายน้ำทิ้งลงสู่ทะเลสาบสงขลา รวม 42 โรงงาน มีปริมาณน้ำทิ้งรวม 19,730 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน บางโรงงานมีการบำบัดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้ง บางโรงงานไม่อยู่ในเกณฑ์ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน ส่วนน้ำทิ้งจากภาคเกษตรกรรมที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ น้ำทิ้งจากนาุ้ง ซึ่งเลี้ยงกันมากในฝั่งอ่าวไทย เขตอำเภอระโนด กระแสสินธุ์ และพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลา คิดเป็นพื้นที่ 12,000 ไร่ และเนื่องจากน้ำทิ้งจากการเลี้ยงกุ้งมีปริมาณสารอินทรีย์อยู่สูง ซึ่งไม่มีการบำบัดก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ คุณภาพน้ำเสื่อมลง ส่งผลกระทบต่อ การเลี้ยงกุ้งในปีต่อมา และทำให้ความเค็มแพร่กระจายไปยังพื้นที่ใกล้เคียงและแหล่งน้ำ
2. ชยะมูลฝอย จังหวัดสงขลามีชยะมูลฝอยประมาณวันละ 450 ตัน และสามารถเก็บได้ประมาณร้อยละ 80 ของชยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด ทำให้มีการตกค้างของชยะ และการกำจัดชยะที่ผ่านมาใช้วิธีการกองทิ้งไว้ให้ย่อยสลายตามธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และกระทบถึงการปนเปื้อนของน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน
3. ทรัพยากรธรรมชาติที่ร่อยหรอและเสื่อมโทรม เช่น
 - 3.1 ทรัพยากรป่าไม้ จากภาพถ่ายดาวเทียม (พ.ศ.2525) พบว่าจังหวัดสงขลามีพื้นที่ป่าไม้อยู่ 611,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.23 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด จนถึงปี 2534 จังหวัดสงขลามีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่เพียง 390,000 ไร่ หรือร้อยละ 8.44 ของพื้นที่ จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าการทำลายป่ามาก
 - 3.2 ป่าชายเลนจังหวัดสงขลามีอัตราการสูญเสียป่าชายเลนสูงมากกล่าวคือ จากเดิม ในปี 2518 จำนวน 36,994 ไร่ ลดลงเหลือ 1,994 ไร่ ในปี 2535 โดยพื้นที่ที่ลดลงถูกนำไปใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและพัฒนาเมือง
 - 3.3 แหล่งน้ำ ปัญหาของแหล่งน้ำ คือ ความเสื่อมโทรมและการบุกรุกทำลาย ซึ่งสภาพที่ปรากฏในแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น
 - 3.3.1 ทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา กุ้ง และสัตว์น้ำนานาชนิด เป็นเส้นทางคมนาคม และยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เกิดความเสื่อมโทรม เนื่องจากการระบายน้ำทิ้งจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
 - 3.3.2 ทะเล บริเวณชายหาดค่อนข้างสกปรกมีชยะเกลื่อนกลาด เช่น บริเวณแหลมสน หาดสมิหลา สาเหตุจากการขาดการรักษาความสะอาดจากชุมชนและร้านค้า รวมทั้งจำนวนถังชยะรองรับไม่เพียงพอ เกิดการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ เช่น บริเวณหาดปากบางสะกอม หาดเขาเขียว ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการบริการและการท่องเที่ยว

3.3.3 น้ำทะเล บริเวณชายหาดมีสภาพเน่าเสีย เช่น บริเวณหาดแก้วเสด็จ ซึ่งสาเหตุมาจากน้ำชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรม

จากสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสงขลา คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จึงได้ออกประกาศของคณะกรรมการฯ ฉบับที่ 4,5 (พ.ศ.2535) ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เรื่องกำหนดให้ท้องที่เขตอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเมืองสงขลา เป็นเขตควบคุมมลพิษ (ราชกิจจานุเบกษา, 2535 : 11235 - 11238) เนื่องจากท้องที่ดังกล่าวได้มีการประกอบกิจการอุตสาหกรรม การประกอบกิจการโรงแรมและสถานที่พักตากอากาศ ภัตตาคาร ร้านอาหาร สถานพยาบาลและกิจการอื่น ๆ ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษ ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมากและมีแนวโน้มจะร้ายแรง จึงถูกประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 59 และมีผลเกี่ยวโยงถึงมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตควบคุมมลพิษ มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

จากข้อมูลทั่วไปและศักยภาพของจังหวัดสงขลา สภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ประเด็นกฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จังหวัดสงขลาจึงได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดขึ้น โดยเริ่มจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาวิจัยจึงอยากรู้ การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสงขลาว่า มีกระบวนการในการวางแผนเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างที่เกิดขึ้น และเกิดขึ้นในขั้นตอนใด และเมื่อรู้กระบวนการวางแผน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นแล้ว จะเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการวางแผนปฏิบัติการฯ อันเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการของการวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Implementation) และการประเมินผล (Evaluation)
3. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด อันจะเป็นประโยชน์แก่งานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบกระบวนการของการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด
2. ทราบปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินแผน
3. พบแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนต่อไปได้

ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษากระบวนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดและปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการของการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลแผนของแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด โดยใช้กรณีศึกษา จังหวัดสงขลา
2. ศึกษาแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสงขลา ของปี พ.ศ. 2537 - 2539 รวม 3 ปี เนื่องจากจังหวัดสงขลาเริ่มทำแผนปฏิบัติการในปี 2537 และเหตุผลที่ศึกษาถึงปี 2539 เพราะแผนปฏิบัติการฯ ได้ปฏิบัติตามแผนเสร็จแล้ว ซึ่งสามารถประเมินผลแผนได้
3. ประชากรที่ศึกษา คือ บุคคลที่อยู่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด จำนวน 4 องค์กรและตัวแทนประชาชนที่เป็นผู้นำในอำเภอต่าง ๆ ในฐานะผู้ใกล้ชิดปัญหา อันนำไปสู่กระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมทั้งภาคราชการ ภาคเอกชนและประชาชนในการวางแผนปฏิบัติการฯ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539 : 7) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดสงขลา 1 คณะ จำนวน 28 คน ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ

3.2 คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา 1 คณะ จำนวน 32 คน ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาและจัดทำแผนปฏิบัติการฯ

3.3 คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ 15 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ รวม 16 คณะ จำนวน 384 คน ซึ่งมีหน้าที่เสนอแผนและประสานแผนปฏิบัติการฯ

3.4 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง 4 คณะ จำนวน 56 คน มีหน้าที่เสนอแผนและประสานแผนปฏิบัติการฯ

3.5 ตัวแทนประชาชน 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้น ๆ อันนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน ปฏิบัติตามแผน และประเมินผลแผนปฏิบัติการฯ เหตุผลที่ใช้ตัวแทนประชาชนเนื่องจาก ไม่สามารถศึกษาประชาชนทั้งจังหวัดได้ จึงขอให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นตัวแทนประชาชนในศึกษาครั้งนี้

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาครั้งนี้เน้นการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันตามที่กำหนดไว้เพียงครั้งเดียวมาวิเคราะห์ เป็นข้อมูลการวางแผนในภาพรวม ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดขั้นตอนของวางแผนสิ่งแวดล้อมต่อไปได้
2. การศึกษาในเรื่องนี้มีผลการศึกษาที่ผ่านมาค่อนข้างน้อย ผู้ศึกษาจึงต้องใช้เอกสารงานวิจัยด้านการวางแผนที่ใกล้เคียงมาเปรียบเทียบ

นิยามศัพท์เฉพาะและอักษรย่อ

แผนปฏิบัติการฯ หมายถึง แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ซึ่งเป็นแผนประจำปี ที่จังหวัดจัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 37 เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องหรือจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแผนงาน 4 แผนงาน คือ แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน แผนงานบำบัดและฟื้นฟู และแผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หมายถึง คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ

คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) หมายถึง คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบฯ เช่น การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ

คณะกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด (อวจ.) หมายถึง คณะกรรมการที่ถูกแต่งตั้งโดยมติคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2538 มีหน้าที่พิจารณาและจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ตามรายละเอียดดังนี้ คือ กำหนดกรอบแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม พิจารณาแผนงาน/โครงการของส่วนราชการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามจัดทำแผนปฏิบัติการฯ

คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) หมายถึง คณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 โดยนายอำเภอเป็นประธาน มีหน้าที่ จัดทำแผนพัฒนาอำเภอ การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย รวมถึงการเสนอแผนและประสานแผนงาน/โครงการ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง (กวม.) หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2533 ซึ่งมีนายกเทศมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่ กำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง ประสานการดำเนินการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผน และให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาล

นักการเมือง หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) และสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.)

นักวิชาการ หมายถึง อาจารย์ที่สอนในสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง กำนันและสารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาตำบล และผู้นำศาสนา

ตัวแทนประชาชน หมายถึง ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประธานสภาตำบล (กำนัน) และกรรมการบริหารองค์กรเอกชน (NGOs.) ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลาและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
ข้อมูล กชช. 2 ค หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านที่จัดเก็บทุก 2 ปี
ข้อมูล จปฐ. หมายถึง ข้อมูลจำเป็นพื้นฐานระดับครัวเรือนที่จัดเก็บทุกปี
การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการใน
การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแผน การวางแผน องค์ประกอบของแผน กระบวนการวางแผน ประเภทของแผน ประโยชน์ ข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ซึ่งจะเป็นข้อมูลทางวิชาการที่จะนำไปวิเคราะห์เทียบเคียงกับงานที่จะศึกษาต่อไป

1. เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1.1 แผนและการวางแผน

แผน (Plan) หมายถึง สิ่งที่ได้มีการกำหนดขึ้นมา เพื่อเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความมุ่งหวัง การคาดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตและเป็นลักษณะสถิต (Static) (กมล ส่งวัฒนา, 2534 : 11)

อีกความหมายหนึ่งของ แผน โดย อนันต์ เกตุวงศ์ (2534 : 5 - 6) หมายถึง ข้อกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปดำเนินการในอนาคต แผนอาจเป็นของบุคคลหรือองค์กรก็ได้

จากคำนิยามดังกล่าวพออธิบายสรุปได้ว่า แผน คือ สิ่งที่ผู้จัดทำต้องการให้เกิดการกระทำขึ้นในอนาคตเพื่อสนองวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยสนับสนุนด้านบุคคล หรือองค์กร เงิน ทรัพยากร และการจัดการในปัจจุบันและอนาคต เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางเพื่อความสำเร็จ

ส่วนความหมายของคำว่า การวางแผน นั้น คูนท์ และ ไชริล (Koontz and Cyril, 1968 : 81) กล่าวว่า “การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และใครเป็นผู้ทำ การวางแผนเป็นสะพานเชื่อมช่องว่างจากปัจจุบันไปสู่อนาคตที่ต้องการ และทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นตามที่ต้องการ ถึงแม้เหตุการณ์ในอนาคตเป็นสิ่งยากต่อการคาดหมายแต่ก็ดีกว่าที่จะปล่อยให้เกิดขึ้นตามยถากรรม” และการวางแผนเป็นวิธีการหรือกระบวนการเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งแผนนั่นเอง ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผน เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ การเตรียมหัวข้อกว้าง ๆ ของแผน การขออนุมัติข้อเสนอของแผน การกำหนดตัวบุคคล ผู้วางแผน และผู้รับผิดชอบ การหาข้อมูลตัวเลขที่จำเป็น การสรุปและการเตรียมแผนชั่วคราว การ

ทดสอบและปรับปรุงแผน ตลอดจนการขออนุมัติแผน และลักษณะของการวางแผนจะมีความเป็นพลวัต (Dynamic) (กมล ส่งวัฒนา, 2534 : 11)

การวางแผน ในความหมายของ หลุย เอ. เอเลน (Louis A. Allen, 1958 : 25 อ้างถึงในปริษา หงษ์ไกรเลิศ, 2526 : 9) กล่าวว่า การวางแผน คือ กระบวนการของความนึกคิดก่อนที่จะปฏิบัติงาน

ไซมอน, สมิทเบอร์ก และทอมป์สัน (Simon, Smithberg and Thompson, 1961 : 423 - 442, อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2534 : 1) ให้ความหมาย การวางแผน คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับข้อเสนอในขนาดใดในเรื่องการประเมินข้อเสนอต่าง ๆ ที่มีให้เลือกและเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุความสำเร็จของข้อเสนอต่าง ๆ การวางแผนเป็นเรื่องของความคิดที่มีเหตุมีผลและมีการควบคุมให้ดำเนินการด้วย

นักวิชาการด้านการวางแผนอีกท่านหนึ่ง คือ เสถียร เหลืองอร่าม (2517 : 294) ได้ให้ความหมายของ การวางแผนว่า “เป็นทางเลือกวิถีทางในอนาคตจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง สำหรับที่จะให้กิจกรรมทั้งหมดหรือเฉพาะบางแผนงานดำเนินไปตามวิถีทางนั้น การวางแผนเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร และทำอย่างไร การวางแผนจึงเป็นการทำกิจกรรมไปสู่วัตถุประสงค์ที่เลือกไว้โดยวิถีทางที่ถูกหลักที่สุด”

ผู้ศึกษาจึงขอสรุปว่า การวางแผนเป็นเรื่องของการกระทำที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติและผู้ปฏิบัติไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน หลักเหตุและผลในการตัดสินใจกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมและถูกหลักการมากที่สุด เพื่อให้การกระทำบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การวางแผนปฏิบัติการ

การวางแผนปฏิบัติการ (Operation Planning) หมายถึง การวางแผนที่แปลงนโยบายแนวความคิด มาตรการและวิธีการที่กำหนดในแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานนั้น ออกมาเป็นรายละเอียดในแง่ของกิจกรรมการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน มีการกำหนดระยะเวลาชัดเจน และระบุปริมาณทรัพยากรที่ต้องการใช้ให้มีความสอดคล้องและชัดเจนพอที่จะปฏิบัติตามโดยไม่ผิดพลาด (กมล ส่งวัฒนา, 2534 : 46)

อีกความหมายหนึ่งโดย ศิริจิต พงษ์หว่า (2539 : 136) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ คือ การวางแผนปฏิบัติการ (Operation Planning) เป็นการวางแผนที่เป็นรูปธรรม คือ มีรายละเอียดต่างๆ ของโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของหน่วยงานนั้น ๆ นั่นเอง แผนการดำเนินงานในรายละเอียดเหล่านี้เป็นมูลฐานสำคัญในการคำนวณกะประมาณการใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะใช้ในกิจกรรม

ใดเป็นจำนวนเท่าไร ตัวเลขเหล่านี้ก็นำไปใช้ในการจัดทำงานประมาณประจำปีตามแบบวิธีการจัดทำงานประมาณที่สำนักงานประมาณกำหนดไว้

สรุปได้ว่า การวางแผนปฏิบัติการ เป็นการวางแผนที่มีรายละเอียดของการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายวิธีการดำเนินงาน สถานที่ ระยะเวลา การใช้ทรัพยากร และงบประมาณ เป็นแผนที่มีการแปลงไปสู่การปฏิบัติได้มากที่สุด

1.3 องค์ประกอบของการวางแผน

เดวิด ไอ. คลีแลนด์ และ วิลเลียม อาร์. คิง (David I Cleland and William R. King, 1968 : 94 - 110 อ้างถึงใน ชุมพร สังขปรีชา, 2530 : 104 - 105) กล่าวว่า การวางแผนมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

ก. วัตถุประสงค์ (Objectives) หมายถึง ผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายที่กิจกรรมขององค์การมุ่งบรรลุถึง

ข. นโยบาย (Policies) หมายถึง ข้อความทั่วไป (General Statement) เกี่ยวกับพฤติกรรมอันมีวัตถุประสงค์ขององค์การ สำหรับการคิดและตัดสินใจภายในขอบข่ายของทรัพยากรที่มีอยู่ หรือทรัพยากรที่คาดว่าจะมีขึ้นในอนาคต นโยบายจะกำหนดขอบเขตสำหรับการตัดสินใจที่จะกระทำและเป็นหลักประกันในการตัดสินใจที่จำเป็นใด ๆ ในการนำมาไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์

ค. ระเบียบปฏิบัติ (Procedures) คล้ายกับนโยบาย แต่มีความจำเพาะเจาะจงมากกว่า และเป็นมาตรการแน่นอนกว่าในการจัดการกับกิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคต มีสาระสำคัญอยู่ที่การจำแนกให้เห็นกระบวนการตามลำดับขั้นตอนของการกระทำต่าง ๆ ที่จะถือดำเนินการขึ้น

ง. งบประมาณ (Budget) เป็นการกำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันเกี่ยวข้องกับเงินทุนขององค์การ รวมถึงการจัดให้มีทุนสำหรับทุกขั้นตอนของการดำเนินงานสำหรับระยะเวลาที่แน่นอนในอนาคต

จ. แผนโครงการ (Project Plans) เป็นการผสมผสานวัตถุประสงค์ นโยบาย ระเบียบปฏิบัติ งบประมาณ และองค์ประกอบอื่น ๆ อันจำเป็นสำหรับการนำเอาวัตถุประสงค์เฉพาะประการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าออกมาดำเนินการ

ฉ. แผนกิจกรรมหน้าที่ด้านต่าง ๆ (Functional Plans) เป็นแนวทางดำเนินการที่ตั้งใจกระทำการขึ้นในกิจกรรมด้านหนึ่งด้านใด เป็นการรวบรวมกิจกรรมอันจำเป็นต่อการให้การสนับสนุนทางหน้าที่ (Functional Support) เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายของการวางแผน

ส่วนรัสเชิลส์ แอล แอคคอฟฟ์ (Russell L. Ackoff, 1970 : 5 - 6) ได้เขียนถึงองค์ประกอบของการวางแผน ไว้ดังนี้ คือ

ก. จุดหมาย (Ends) คือ การแสดงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายแผน

ข. วิธีการ (Means) คือ การเลือกนโยบาย แผนงาน ระเบียบปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ค. ทรัพยากร (Resources) คือ การกำหนดรูปแบบและทรัพยากรที่ต้องการ การจัดหาทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรในกิจกรรมต่าง ๆ

ง. การนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation) คือ การตัดสินใจที่จะทำกิจกรรมและดำเนินการเพื่อนำแผนไปปฏิบัติ

จ. การควบคุม (Control) คือ การค้นหาข้อผิดพลาดเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการดำเนินงานตามแผน

จากองค์ประกอบการวางแผนที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบการวางแผนนั้น ควรจะประกอบไปด้วย เป้าหมาย วิธีการที่จะให้บรรลุเป้าหมาย ทรัพยากรหรืองบประมาณ แผนงานโครงการ การนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งนักวางแผนสามารถเพิ่มรายละเอียดได้อีกขึ้นอยู่กับประเภทของแผน

1.4 กระบวนการของการวางแผน

เนื่องจากมีนักวิชาการและนักวางแผนหลายท่านที่ได้กล่าวถึง กระบวนการวางแผน ในลักษณะคล้ายคลึงกันหลายท่าน เช่น กมล ส่งวัฒนา (2528) อนันต์ เกตุวงศ์ (2534) ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2523) พรเทพ ทิมลเสถียร (2526) และ โฮวาร์ด พี โมส์ดี (Howard P. Mode, 1958 : 2 - 3) ได้แบ่งกระบวนการวางแผนเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน และขั้นการประเมินผล และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการวางแผน จึงขอนำเสนอรายละเอียดกระบวนการวางแผนในแต่ละขั้นจากนักวิชาการและนักวางแผน จำนวน 2 ท่าน ดังนี้

กมล ส่งวัฒนา (2528 : 7 - 14) ได้กำหนดกระบวนการวางแผนไว้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และขั้นการประเมินผล มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 ขั้นการวางแผน โดย คูนท์ และ โอ ดอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1968 : 94 - 98) อ้างถึงใน กมล ส่งวัฒนา, 2528 : 7 - 8) มี 8 ขั้นตอน คือ

1.4.1.1 เป็นขั้นตอนที่คอยโอกาสที่จะวางแผน

1.4.1.2 เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนให้หน่วยงานหรือองค์การ

1.4.1.3 เป็นการวางข้อกำหนดเบื้องต้นในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการวางแผน

1.4.1.4 การพิจารณาตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ของแผน

1.4.1.5 เป็นการประเมินค่าทางเลือกต่าง ๆ

1.4.1.6 เป็นการเลือกทางปฏิบัติทางใดทางหนึ่ง

1.4.1.7 เป็นการเตรียมแผนประกอบแผนใหญ่ที่ตกลงไว้

1.4.1.8 เป็นการเตรียมงบประมาณสำหรับแผนหรือหน่วยงานเพื่อปฏิบัติตามแผน

1.4.2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน

ในขั้นนี้เป็นการนำแผนมาพิจารณาเพื่อการปฏิบัติหรือเพื่อดำเนินการ ขั้นตอนนี้ เพรสตัน พี.เลอ เบรอตัน (Preston P. Le Breton, 1965 : 110 - 126 อ้างถึงใน กมล สงวัฒนา, 2528 : 11) ได้เสนอรายละเอียดไว้ดังนี้

1.4.2.1 ผู้ปฏิบัติตามแผนรับแผนที่ได้รับอนุมัติแล้ว เพื่อดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนใหญ่จะมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบให้กับผู้ดำเนินการพร้อมกับแผนงาน

1.4.2.2 ผู้ปฏิบัติตามแผนทำความเข้าใจส่วนประกอบต่าง ๆ ทางเทคนิคของแผนอย่างละเอียด โดยการศึกษารายละเอียดในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบว่าจะทำอะไรบ้าง และจะทำอย่างไร ผู้ปฏิบัติตามแผนจะต้องทำความเข้าใจตั้งแต่วัตถุประสงค์ นโยบาย แนวปฏิบัติอย่างรอบคอบ นอกจากนี้อาจจะจัดให้มีการอบรมชี้แจงให้ทราบรายละเอียดเพื่อผู้ปฏิบัติได้เข้าใจ

1.4.2.3 การทำความเข้าใจกับส่วนต่าง ๆ ของแผนโดยเน้นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการเฉพาะด้านหรือด้านเทคนิค แต่มุ่งหนักไปทางด้านมนุษยสัมพันธ์และปฏิกริยาของผู้ปฏิบัติที่มีต่อแผน เพราะโดยธรรมชาติมนุษย์ต้องการการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านความคิด

1.4.2.4 การกำหนดบทบาทของผู้ดำเนินการตามแผน บางแผนอาจจะมี Operation Plan กำหนดประกอบไว้ด้วยผู้ดำเนินการตามแผนก็ต้องศึกษาไว้ให้เข้าใจเพื่อให้ทำงานได้ดีขึ้น

1.4.2.5 การจัดเตรียมบุคคลผู้ปฏิบัติตามแผน และกำหนดมอบหมายความรับผิดชอบสำหรับหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนอาจต้องมีคณะบุคคลหรือคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ช่วยในการดำเนินการตามแผนหรือการจัดทำแผนดำเนินงาน

1.4.2.6 การเตรียมแผนดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติงาน อาจจะต้องมีการชี้แจงแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติ การกำหนดให้แต่ละฝ่ายที่ปฏิบัติงานให้ทำงานให้สำเร็จตามระยะเวลา รวมทั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน และอาจจะมีรายงานผลการปฏิบัติงาน

1.4.2.7 มีการทำข้อตกลงผูกมัดบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อทำงานและรับผิดชอบ อาจมีการทำสัญญาหรือออกคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องสำคัญ ๆ ของการปฏิบัติงาน

1.4.2.8 การแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การทราบถึงโครงการใหม่ ๆ

1.4.2.9 การแปลความหมายของแผนให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบ การแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง หัวหน้าจะต้องอธิบายชี้แจงให้ลูกน้องทราบถึงแผนงาน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานก่อน

1.4.2.10 การแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึง ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม งานอาจจะมีการกำหนดแผนการควบคุมงาน เพื่อให้ควบคุมในการปฏิบัติงาน เพื่อทราบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ได้กระทำไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานเป็นไปตามคาดหวังหรือไม่

1.4.2.11 การรวบรวมข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าของแผน ผู้ ดำเนินการต้องจัดทำเพื่อเป็นเครื่องพิจารณาในการประเมินผลความก้าวหน้าของแผนงาน

1.4.2.12 การตรวจสอบและประเมินผลข้อมูลและตัวเลข เป็นงานที่ต้องจัดทำหลังจาก การรวบรวมข้อมูลแล้ว โดยมีการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล ความเชื่อถือได้

1.4.2.13 การปรับแผนให้เหมาะสม จากการรวบรวมและประเมินผลข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบงานตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงานให้เหมาะสมถูกต้อง สามารถปรับตัวแปร เช่น เวลา ทรัพยากรและวิธีการบริหารให้การทำงานดำเนินไปโดยเรียบร้อย

1.4.2.14 การรายงานผลการปฏิบัติตามแผนให้แก่ผู้บังคับบัญชาและผู้วางแผนทราบ จากรายละเอียดของขั้นการปฏิบัติตามแผนดังกล่าว สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม กับแต่ละหน่วยงานได้

1.4.3. ขั้นการประเมินผล

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนเสร็จแล้วหรือเสร็จสิ้นไปส่วนหนึ่ง ควรมีการประเมินผลเพื่อ พิจารณาว่า การปฏิบัติตามแผนนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไร บ้าง เพื่อนำมาเป็นข้อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในระยะต่อไป หลักการทั่วไปในการประเมิน มีดังนี้

1.4.3.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนอย่างละเอียด

1.4.3.2 เลือกรวิธที่เหมาะสมกับแผนหรือสิ่งที่ต้องการทราบ

1.4.3.3 มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผน

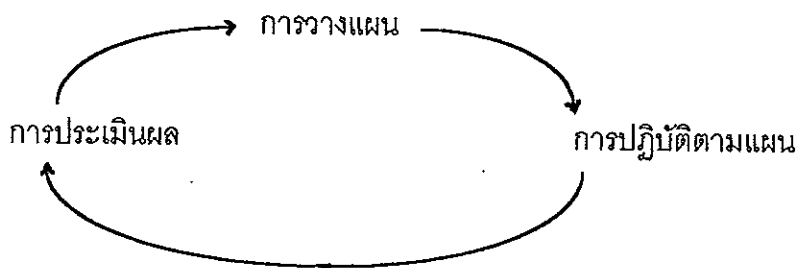
1.4.3.4 การพิจารณาเปรียบเทียบโดยอาศัยหลักการวัตถุประสงค์ มาตรฐาน นโยบาย

1.4.3.5 ทำเป็นรายงานประเมินผลเสนอผู้บังคับบัญชาหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ

ข้อสังเกต ในเรื่องการประเมินผลนี้ ถ้าเป็นการประเมินผลในระดับของแผน อาจจะ พิจารณาได้ในภาพรวม ซึ่งจะไม่ละเอียดหรือชัดเจนนัก แต่ถ้าเป็นการประเมินผลในระดับของ โครงการ (Project Evaluation) จะมีความชัดเจนและละเอียดมากกว่า

ส่วนนักวิชาการและนักวางแผนอีกท่านหนึ่ง คือ อนันต์ เกตุวงศ์ (2534 : 160 - 167) กล่าวว่ กระบวนการวางแผน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) การวางแผน (2) การนำแผนไปปฏิบัติ และ (3) การประเมินผลของแผน มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจร ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 วงจรการวางแผน (อนันต์ เกตุวงศ์, 2534 : 167)

ในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการวางแผน โดย เพรสตัน พี.เลอ เบรตตัน (Preston P. Le Breton, 1965 : 29 - 44 อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2534 : 162 - 165) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. กำหนดความต้องการว่าควรมีแผนหรือไม่
2. การกำหนดวัตถุประสงค์
3. การเตรียมหัวข้อกว้าง ๆ
4. การขออนุมัติข้อเสนอของแผน
5. การกำหนดตัวบุคคลผู้วางแผน
6. การกำหนดหัวข้ออย่างแน่นอนของแผน
7. การติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8. การหาข้อมูลและตัวเลขที่จำเป็น
9. การประเมินข้อมูล
10. การสรุปและเตรียมแผนชั่วคราว
11. การรวมแผนชั่วคราว
12. การเตรียมแผนขั้นสุดท้าย
13. การทดสอบและปรับปรุงแผน
14. การขออนุมัติแผน

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติตามแผนรับแผนที่ได้รับอนุมัติเพื่อดำเนินการ
2. ผู้ปฏิบัติตามแผนทำความเข้าใจส่วนประกอบทางเทคนิคของแผน
3. การทำความเข้าใจกับส่วนต่าง ๆ ของแผนในด้านมนุษย์
4. การจัดองค์กรและการกำหนดบทบาทของผู้ดำเนินการตามแผน
5. การจัดเตรียมบุคคลผู้ปฏิบัติตามแผนและการมอบหมายความรับผิดชอบ
6. การเตรียมแผนดำเนินการหรือแผนปฏิบัติงาน
7. การดำเนินการตามแผน (เริ่มต้นทำงาน)
8. การแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การทราบถึงโครงการ
9. การแปลความหมายของแผนให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบ
10. การชี้แจงให้ผู้ได้บังคับบัญชาทราบความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมงาน
11. การรวบรวมข้อมูลและตัวเลขที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าของแผน
12. การตรวจสอบและประเมินผลข้อมูลและตัวเลข
13. การปรับปรุงแผนให้เหมาะสม
14. การรายงานผลการปฏิบัติตามแผนตั้งแต่ต้นจนถึงการสิ้นสุดของแผน

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล มีขั้นตอน ดังนี้

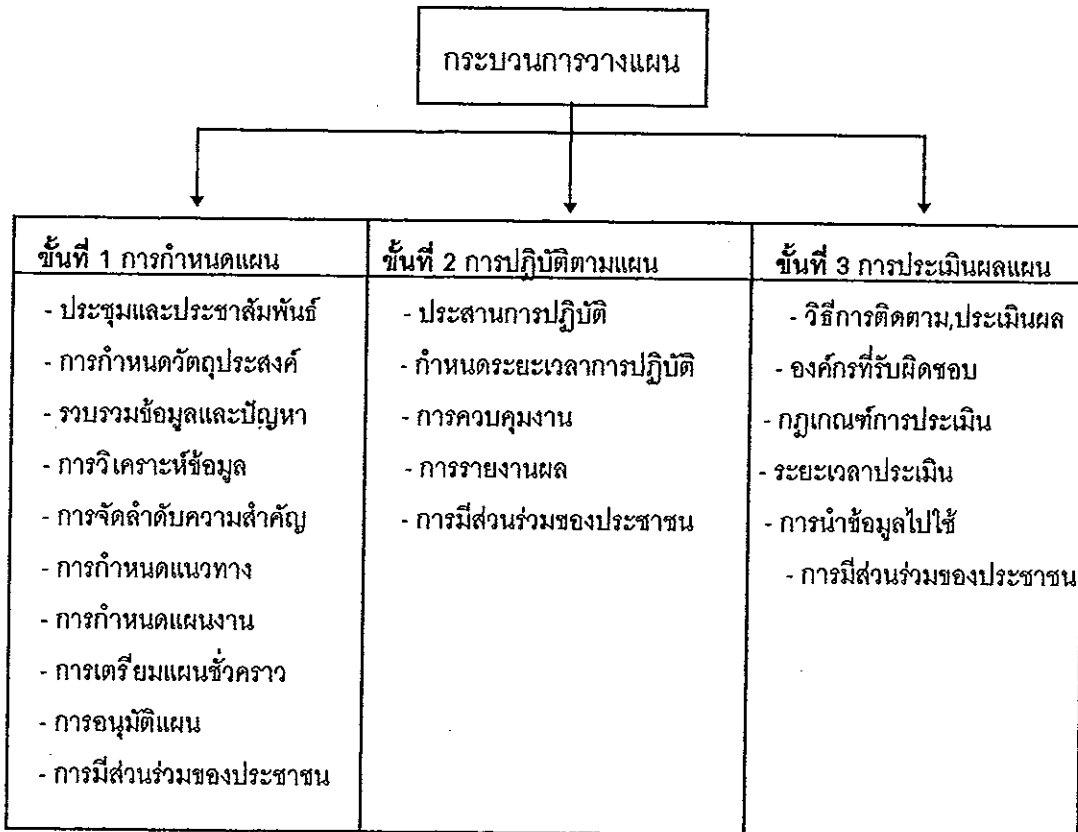
1. ผู้ทำการประเมินทำการศึกษาแผนให้เข้าใจอย่างละเอียด
2. การประเมินจะใช้วิธีโดยอ้อมขึ้นอยู่กับแผนที่จะประเมิน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแผน
4. รายงานผลการประเมินครั้งสุดท้ายเสนอผู้บังคับบัญชา

จากแนวคิดในขั้นการวางแผนที่ Preston P. Le Breton ได้เสนอไว้ นั้นจะเห็นได้ว่า มีรายละเอียดมากพอต่อการที่จะนำไปใช้ในการวางแผน แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าจะนำขั้นตอนเหล่านี้ไปใช้จะต้องปรับใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงานนั้น ๆ โดยอาจจะมีการลดขั้นตอนที่เป็นรายละเอียดมากเกินไปหรือไม่จำเป็นออกไปบ้าง เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ

จากแนวคิดของนักวิชาการและนักวางแผนหลาย ๆ ท่านที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงนำมาสรุปเพื่อให้เกิดความกระชับ เข้าใจง่าย ลดขั้นตอนที่เป็นรายละเอียด มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน และคำนึงถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน และนำไปเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน จึงได้แบ่งกระบวนการวางแผนไว้ 3 ขั้น

ตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการกำหนดแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแผน ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และขั้นที่ 3 การประเมินผลแผนที่กำหนดไว้ รายละเอียดตามภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กระบวนการวางแผนของผู้ศึกษา

1.5 ประเภทของแผน

การแบ่งประเภทของแผนนั้น ได้มีการจัดแบ่งออกเป็นหลายลักษณะ นักวิชาการบางท่านใช้เงื่อนไขด้านเวลา ด้านพื้นที่หรือด้านอื่น ๆ มาแบ่งประเภทของแผน ผู้ศึกษาจึงขอเสนอของ ศิริจิต พงษ์หว้า (2539 : 132 - 136) ได้แบ่งประเภทของแผนไว้ครอบคลุมมาก โดยแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ

1.5.1 ประเภทของแผนตามระยะเวลา แบ่งได้ดังนี้

1.5.1.1 แผนระยะยาว (Long-Term Plan) เป็นแผนที่มีขอบเขตกว้างสุด ครอบคลุมระยะเวลา 5 -10 ปีขึ้นไป และมักกำหนดเป้าหมายด้านต่าง ๆ ที่สามารถคาดคะเนได้สมเหตุ

1.5.1.2 แผนระยะปานกลาง (Medium-Term Plan) หมายถึง แผนที่มีระยะเวลา

ปฏิบัติการมากกว่า 1 ปี ตามปกติจะอยู่ในช่วง 3 - 5 ปี แผนระยะปานกลางมีความสัมพันธ์กับโครงการของรัฐและรัฐวิสาหกิจ จะเน้นถึงความตั้งใจที่จะทำกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นไปได้และไม่ได้อยู่ในขอบข่ายของแผนประจำปี เช่น แผนพัฒนาจังหวัด

1.5.1.3 แผนระยะสั้น (Short-Term Plan) หมายถึงแผนประจำปี (Annual) มีระยะเวลาปฏิบัติการประมาณ 1 ปี หรือน้อยกว่า ราชการนิยมใช้แผนประจำปี เรียกว่า แผนตามปีงบประมาณ (Fiscal Year) แผนประจำปีจะมีหน้าที่ในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดคิดไว้ จัดว่าเป็นแผนปฏิบัติงานอย่างแท้จริงในช่วงระยะเวลา 1 ปี แผนนี้จะร่างขึ้นมาร่วมกันกับการประมาณ ทั้งแผนประจำปีและแผนงบประมาณจะเป็นตัวกำหนดข้อผูกมัดให้รัฐบาลต้องดำเนินการต่าง ๆ ตามความตั้งใจของรัฐบาลที่ได้แสดงไว้ในแผนระยะปานกลางหรือระยะยาว จึงจำเป็นต้องแสดงออกมาในรูปแบบโครงการต่าง ๆ จึงจะทำให้มีการดำเนินการไปได้ซึ่งโครงการเหล่านี้จะแสดงไว้ในแผนประจำปี

1.5.1.4 แผนต่อเนื่อง (Continuous Plan) อาจเป็นแผนระยะสั้นหรือแผนระยะยาว แต่การปฏิบัติงานจะต้องสืบเนื่องต่อกันไป เช่น แผนรายได้ของประเทศไทย

1.5.1.5 แผนก้าวหน้า (Rolling Plan) หมายถึง แผนระยะสั้นบวกกับแผนระยะปานกลางหรือแผนระยะยาว ส่วนใหญ่จะเป็นแผนระยะ 4 - 5 ปี และเมื่อแผนได้ดำเนินการไปแล้ว 1 หรือ 2 ปี จะมีการกำหนดแผนเพิ่มขึ้นอีกเพื่อเสริมเข้ากับแผนที่ใช้อยู่ แผนนี้จึงไม่มีการสิ้นสุด

1.5.2 ประเภทของแผนตามสถานที่ เป็นแผนมิติทางพื้นที่ แบ่งออกได้ ดังนี้

1.5.2.1 แผนระดับชาติ (State Nation Plan) ประกอบด้วยแผนงานทั่วประเทศเพื่อให้เกิดความสมดุลในพื้นที่ทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.5.2.2 แผนระดับภาค (Regional Plan) คือ แผนที่มุ่งความสนใจในพื้นที่หนึ่ง เป็นแผนขนาดใหญ่หรือระดับภาค เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ

1.5.2.3 แผนระดับจังหวัด (Provincial Plan) ได้แก่ แผนพัฒนาของแต่ละจังหวัด ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) แผนนี้ถือว่าเป็นแผนพัฒนาพหุภาคีระหว่างแผนจากส่วนล่าง (แผนระดับอำเภอและระดับตำบล) และแผนพัฒนาจากเบื้องบน (แผนระดับชาติและระดับภาค) มาผสมผสานกลมเกลียวเป็นแนวเดียวกันและนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาประเทศในที่สุด

1.5.2.4 แผนระดับอำเภอ (District Plan) เป็นแผนซึ่งวางจากส่วนล่างของฝ่ายบริหารหรือจากตัวแทนของประชาชนอันเป็นความต้องการของประชาชน

1.5.2.5 แผนระดับตำบล (Tumbol Plan) เป็นแผนที่เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) มีพัฒนาการตำบลเป็นผู้รับผิดชอบช่วยเหลือในการจัดทำแผน

1.5.3 ประเภทของแผนตามหน้าที่ เป็นการแบ่งตามระดับการทำงาน ตามหน้าที่ หรือตามขนาดของโครงการ แบ่งได้ดังนี้ คือ

1.5.3.1 แผนรวมหรือแผนมหภาค (Macro Plan) เป็นแผนระดับสูงหรือแผนใหญ่ ส่วนใหญ่เป็นแผนเศรษฐกิจโดยการประเมินตัวแปรและความสัมพันธ์ต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายกับการเก็บภาษี

1.5.3.2 แผนสาขา (Sectoral Plan) ใช้มากในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น แผนสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม เป็นการปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือเพิ่มผลผลิตในสาขานั้น ๆ

1.5.3.3 แผนงาน (Program Plan) หมายถึง แผนของงานโครงการหนึ่งตั้งแต่ต้นจนจบ คือตั้งแต่สาเหตุและเหตุผลของโครงการ การดำเนินงาน ตลอดจนการบำรุงรักษาโครงการนั้น ๆ เช่น โครงการสร้างถนน โครงการสร้างท่าเรือ เป็นต้น

1.5.3.4 แผนโครงการ (Project Plan) เป็นโครงการตามแผนงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมชุดหนึ่ง ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องและประสานกันเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาและงบประมาณที่ตั้งไว้ เช่น โครงการเพิ่มผลผลิต

ระดับของแผนตามหน้าที่นี้อาจสรุปขั้นตอนจาก แผน (Plan) เป็นแผนงาน (Program) จากแผนงานอาจแบ่งย่อยเป็นชุด ๆ เรียกว่า แผนงานย่อย (Sub-Program) โครงการย่อยก็แบ่งออกเป็นผลงาน (Out put) และอาจแบ่งออกเป็นกิจกรรม (Activity) คือ การปฏิบัติในโครงการมีการแตกกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบตามขั้นตอนหรือขนาดของแผนงาน

1.5.4 ประเภทของแผนตามการวางแผนเศรษฐกิจ แบ่งออกได้ดังนี้

1.5.4.1 แผนที่เกิดจากการวางแผนแยกโครงการ (Project-by-Project Approach) เป็นการวางแผนแบบนำเอาโครงการต่าง ๆ มาเรียงกันตามลักษณะที่กำหนด แผนชนิดนี้ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์ระหว่างโครงการต่าง ๆ มักจะนำโครงการมาเรียงกันเพื่อผลทางด้านการของงบประมาณ

1.5.4.2 แผนที่เกิดจากการลงทุนผสมผสานของภาครัฐบาล (Integrated Public Investment Planning) แผนนี้จำกัดเฉพาะรัฐบาล โดยเน้นให้เกิดผลทางสังคมและเศรษฐกิจ มีการประมาณทรัพยากรการลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ แล้วจัดสรรทรัพยากรตามสาขาที่จัดแบ่งไว้ มีการจัดทำโครงการโดยจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่าย ผลประโยชน์ตอบแทน ความสัมพันธ์กับโครงการอื่น ความเป็นไปได้ทางด้านต่าง ๆ ในส่วนของแผนภาคเอกชน

รัฐบาลอาจมีการวางแผนโดยการชี้แนะ (Indicative Planning) หรือเพียงแต่ส่งเสริมและพยายามสร้างบรรยากาศเพื่อให้มีการลงทุนของภาคเอกชนให้สอดคล้องกับแผนรัฐบาล

1.5.4.3 แผนที่เกิดจากการวางแผนสมบูรณ์แบบ (Comprehensive Planning) เป็นแผนที่มีการผสมผสานแผนต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองทั้งหมด มีการประสานโครงการของภาครัฐและภาคเอกชน และพิจารณาถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยให้ความสำคัญแก่โครงการสำคัญก่อน การวางแผนแบบนี้จะป้องกันการสูญเปล่าทางงบประมาณและกำลังคน และกำลังได้รับความนิยมนิยมจากประเทศกำลังพัฒนามาก แต่ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ เพราะต้องอาศัยข้อมูลทางสถิติ ประสบการณ์ในการวางแผนและความชำนาญในการบริหาร ซึ่งประเทศกำลังพัฒนามักขาดคุณสมบัติเหล่านี้

1.6 ประโยชน์ ข้อจำกัดหรือปัญหาและอุปสรรคของการวางแผน

เมื่อการวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการ การบริหาร ให้ประสบผลสำเร็จ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงคุณประโยชน์และข้อจำกัดของการวางแผน ดังนี้

1.6.1 ประโยชน์ของการวางแผน

วิลเลียม เฮช. บรีคเนอร์ และดอนัลด์ เอ็ม. คอป (William H. Brickner, and Donald M. Cope, 1977 : 4) กล่าวถึงประโยชน์ของการวางแผนไว้ดังนี้

- 1.6.1.1 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของปัญหา และโอกาสที่ปัญหานั้นจะเกิดขึ้น
- 1.6.1.2 สามารถปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กร
- 1.6.1.3 ชี้ให้เห็นทิศทาง คุณค่า และวัตถุประสงค์ขององค์กรในอนาคต
- 1.6.1.4 ช่วยให้ผู้คนหรือองค์กรปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม
- 1.6.1.5 ช่วยให้ผู้บริหารมีความมั่นใจในความคงอยู่ขององค์กร

1.6.2 ข้อจำกัดหรือปัญหาและอุปสรรคของการวางแผน

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 104) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดหรือปัญหาและอุปสรรคของการวางแผน อาจเกิดจากเหตุผลดังต่อไปนี้

- 1.6.2.1 ความยากลำบากในการหาข้อมูลและสมมุติฐานที่ถูกต้องแน่นอน
- 1.6.2.2 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว
- 1.6.2.3 ความไม่แน่นอนของปัจจัยนอกองค์กร เช่น บุคคล นโยบายหน่วยงาน
- 1.6.2.4 ความไม่แน่นอนของปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งยากแก่การควบคุม เช่น บรรยากาศทางการเมือง การร้องเรียนของกลุ่มบุคคล และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
- 1.6.2.5 เวลาและค่าใช้จ่ายในการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน

ข้อจำกัดในการวางแผนดังกล่าวแล้วจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. ข้อจำกัดภายนอก หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคการวางแผนอันเกิดจากอิทธิพลภายนอกองค์การ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบ กฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา

ข. ข้อจำกัดภายใน หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนที่เกิดจากอิทธิพลภายในองค์การหรือเกิดจากตัวแผนเอง เช่น ปัญหาขาดข้อมูลที่แท้จริง ปัญหาขาดงบประมาณเพื่อปฏิบัติตามแผน ปัญหาการจัดลำดับก่อนหลังของแผน ปัญหาการปรับแผน ปัญหาการขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการใช้แผน ปัญหาความไม่สอดคล้องของแผนในระดับต่าง ๆ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการประเมินผลในการใช้แผน

ส่วน ชินวูธ สุนทรสีมะ (2529 : 153 - 155) ได้กล่าวถึง ปัญหาสำคัญในกระบวนการวางแผน พอสรุปได้ดังนี้

(1) ปัญหาในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เช่น ขาดจุดเน้นในการแก้ปัญหาเฉพาะด้าน วัตถุประสงค์เป้าหมายกว้างเกินไป ไม่สอดคล้องกัน ขาดความสมจริง

(2) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเค้าโครงเศรษฐกิจและข้อมูลในการวางแผนไม่ทันสมัย

(3) ปัญหาการทำโครงการไม่ดี เช่น โครงการไม่สอดคล้องกับปัญหา ขาดการตรวจสอบการประสานงานไม่เพียงพอ

(4) ปัญหาแผนงาน เช่น โครงการในแผนงานไม่สอดคล้องกัน

(5) ปัญหาการวิเคราะห์โครงการ เช่น ไม่มีการวิเคราะห์ ต้นทุนกับผลประโยชน์

(6) ปัญหาการวางแผนกำลังคน เช่น ไม่มีการวางแผนกำลังคนตามความต้องการตามแผน

ข้อจำกัดหรือปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมา จะทำให้แผนที่กำหนดขึ้นยากแก่การนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการวางแผนที่ดีจึงมีความจำเป็นที่ต้องขจัดหรือแก้ไขปัญหาอุปสรรคดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ทันกับเวลาและสอดคล้องกับสภาพการณ์ อย่างไรก็ตามหากเป็นปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถขจัดหรือแก้ไขได้ การวางแผนต้องหลีกเลี่ยงปัญหานั้นเสีย หรือถ้ามีความจำเป็นก็ต้องปรับแผนให้สอดคล้องกับปัญหาอุปสรรคข้อจำกัดนั้น ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดขององค์การ และผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

ในขณะเดียวกันที่ สายัณห์ อินทรภักดี (2539 : 88 - 89) ได้แบ่งปัญหาในการวางแผนไว้หลายประเด็น สรุปได้ดังนี้

ก. ปัญหาด้านข้อมูล

(1) มีความยากลำบากในการจัดเก็บข้อมูล อันเนื่องมาจากสภาพพื้นที่

(2) การให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงจากแหล่งข้อมูล

(3) ความเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมทำให้ข้อมูลที่จัดเก็บล้าสมัย

(4) ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ทุกด้านพร้อม ๆ กันไป ทำให้ไม่เกิดความสอดคล้องของข้อมูลด้านต่าง ๆ

(5) ไม่มีการจัดเก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นระบบที่พร้อมจะใช้ประโยชน์

(6) ไม่มีศูนย์กลางบริการข้อมูล (Data Service Center) ต่างหน่วยต่างเก็บ ต่างหน่วยต่างใช้ ข้อมูลจึงไม่ตรงกัน

ข. ปัญหาด้านบุคลากร

(1) ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการวางแผน

(2) บุคลากรในระดับต่าง ๆ ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์ในการวางแผน

(3) ไม่มีการวางแผนกำลังคน หรือการจัดหาบุคลากรมาปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวางแผนให้เพียงพอ

ค. ปัญหาด้านงบประมาณ

(1) มีการใช้งบประมาณมาเป็นตัวกำหนดการวางแผน ทำให้กระบวนการวางแผนขั้นตอนต่าง ๆ ถูกจำกัดกรอบไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่

(2) ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดทรัพยากรมาสนับสนุนกระบวนการวางแผน

ง. ปัญหาด้านการจัดองค์การ

(1) การจัดระบบงานในองค์การไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน หรือการเกี่ยงงาน

(2) ไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

(3) ไม่มีการแบ่งแยกหน่วยงานฝ่ายเสนาธิการ (Staff) และฝ่ายปฏิบัติการ (Line) ทำให้ขาดหน่วยงานหลักในการวางแผน

จ. ปัญหาในการปฏิบัติตามแผน

(1) การวางแผนที่เน้นทฤษฎีมากเกินไป ทำให้การปฏิบัติเกิดข้อขัดข้อง

(2) การวางแผนโครงการไม่สอดคล้องกัน ทำให้การปฏิบัติไม่เกิดความเชื่อมโยงกัน

(3) การวางแผนที่ไม่มีความยืดหยุ่น ทำให้การปฏิบัติเกิดความเข้มงวด ยากต่อการ

ใช้ดุลยพินิจแก้ไขปัญหา

(4) การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติ

(5) ขาดการประสานการดำเนินงานตามแผนที่ดี

จ. ปัญหาในการติดตามประเมินผล

(1) ขาดการอำนวยความสะดวก จากหน่วยปฏิบัติ

(2) มักมีการรายงานผลเฉพาะส่วนที่ดี และพยายามปกปิดความบกพร่อง ทำให้ขาดข้อมูลที่เป็นประโยชน์

(3) ผู้ติดตามประเมินผลไม่เข้าใจงานภาคสนาม ทำให้การวิเคราะห์ปัญหาไม่ถูกต้อง

(4) การติดตามประเมินผลเป็นงานที่ต้องอาศัยนักวิชาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ซึ่งองค์การส่วนใหญ่ยังขาดนักวิชาการด้านนี้

ข. ปัญหาอื่น ๆ

(1) ปัญหาด้านเวลาในการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการติดตามประเมินผล ทั้งนี้ เพราะการวางแผนต้องใช้เวลาานาน จึงจะมีแผนงานและการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

(2) ปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชน เช่น การวางแผนครอบครัว

(3) ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงเป็นปัญหาอุปสรรคที่พบบ่อย ๆ

จากแนวคิดของบุคคลที่ได้กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงขอประมวลปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนจากแนวคิดข้างต้น และประสบการณ์ในการวางแผนระดับตำบล อำเภอ ไว้ดังต่อไปนี้ คือ

ก. ปัญหาและอุปสรรคในขั้นการกำหนดแผน มีดังนี้

(1) ขาดการประชุมและประชาสัมพันธ์ความจำเป็นในการวางแผน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นำการแก้ปัญหา การพัฒนา โดยเฉพาะประชาชน

(2) การกำหนดวัตถุประสงค์กว้างเกินไป ทำให้งบประมาณเกิดการกระจาย ไม่สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

(3) ปัญหาในการรวบรวมข้อมูลและปัญหาเพื่อวางแผน เนื่องจากขาดข้อมูลและการสะท้อนปัญหาจากประชาชนในพื้นที่

(4) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนมีน้อย เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแผนงาน โครงการในทางวิชาการ

(5) ขาดการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนหลังอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับบุคคล องค์กรมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับปัญหา

(6) ปัญหาในการกำหนดแนวทางในการจัดทำแผน มักจะถูกกำหนดโดยองค์กรของรัฐทำให้กรอบแนวทางในการจัดทำแผนไม่ครอบคลุมประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

(7) ปัญหาในการกำหนดแผนงาน เช่น แผนงานไม่สอดคล้อง โครงการไม่เกื้อกูลกัน

(8) ปัญหาในการเตรียมแผนชั่วคราวหรือแผนฉบับร่าง เช่น ไม่มีการเตรียมแผนชั่วคราว ขาดอนุกรรมการกลั่นกรองแผนเบื้องต้น

(9) ปัญหาในการอนุมัติแผน เช่น คณะกรรมการผู้มีหน้าที่อนุมัติขาดความรู้เกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ

(10) ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นการกำหนดแผน ก่อให้เกิดการไม่ยอมรับและความขัดแย้งของประชาชนในการปฏิบัติตามแผน

ข. ปัญหาและอุปสรรคในขั้นการปฏิบัติตามแผน

(1) หน่วยงานที่รับผิดชอบแผนไม่ประสานการปฏิบัติ

(2) กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติไม่ชัดเจน

(3) การควบคุมงานไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการ

(4) การไม่รายงานผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ

(5) ประชาชนในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน

ค. ปัญหาและอุปสรรคในขั้นการประเมินผลแผน

(1) ขาดการติดตาม, ประเมินผล

(2) ไม่มีองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงและเป็นกลาง

(3) กฎเกณฑ์การประเมินมุ่งลักษณะทางกายภาพของโครงการมากเกินไป

(4) ระยะเวลาประเมินไม่เหมาะสม

(5) เมื่อประเมินแล้วไม่มีการนำข้อมูลการประเมินไปใช้

(6) ประชาชนในพื้นที่ไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการประเมิน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้พยายามค้นคว้างานวิจัยการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดแล้วปรากฏว่าที่ผ่านมามีงานวิจัยในด้านค่อนข้างน้อย จึงได้ศึกษาถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการวางแผนต่าง ๆ ในระดับจังหวัด อำเภอ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษามานำเสนอพอสังเขป ดังนี้

ทิพย์ สายแก้ว (2536 : 52 - 67) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวางแผนพัฒนาอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการวางแผนพัฒนาอำเภอ ยังให้ความสำคัญในขั้นตอนการวางแผนไม่สอดคล้องกับที่นักวิชาการให้ความสำคัญ โดยเฉพาะขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดประเด็นปัญหาและการเรียงลำดับ ความสำคัญของปัญหายังบกพร่อง ยังไม่ได้ปฏิบัติตามหลักวิชาการอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้ขั้นตอนอื่น ๆ บกพร่องเป็นลูกโซ่ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคเกิดจาก เจ้าหน้าที่ไม่เห็นความสำคัญของแผน เจ้าหน้าที่ขาดแคลน ไม่มีความรู้เรื่องการวางแผน การขาดศูนย์ข้อมูลการประสานงาน

สุกัญญา สุขการณ์ (2538 : 119 - 120) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาอุปสรรคของการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านพรุ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนา มีอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวางแผน คือ ขั้นตอนการวางแผน มีปัญหาด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ สาเหตุมาจากความไม่ครบถ้วน ไม่สมบูรณ์ของข้อมูล รวมทั้งบทบาทในการตัดสินใจอยู่ในวงจำกัด ในขั้นการปฏิบัติตามแผน มีปัญหาในเรื่องทรัพยากรในการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง งบประมาณ กำลังคน และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน ในขั้นการประเมินผลแผน มีปัญหาเรื่องไม่มีการติดตามประเมินผลอย่างชัดเจนหรือจริงจัง แม้จะมีหน่วยงานและคณะกรรมการติดตามประเมินผล

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2525 : 54 - 61) ทำการศึกษาเรื่อง แผนพัฒนาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวางแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท พบว่า การวางแผนพัฒนาจังหวัดมีปัญหาอุปสรรคดังนี้

1. ปัญหาอุปสรรคในการบริหารราชการ เนื่องจากจังหวัดมีทั้งราชการส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งแต่ละหน่วย มีหลักการ นโยบาย เป้าหมายไปคนละแบบ ก่อให้เกิดปัญหาโครงการซ้ำซ้อน
2. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากขาดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ (Technician) หรือผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน (Specialist)
3. ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานของบุคคลากรในหน่วยราชการต่างกรม ต่างกระทรวง การบริหารงานในระดับจังหวัดขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา ยิ่งหน่วยงานมากก็ยิ่งเกิดความสับสน ส่งผลให้มีการเสนอโครงการมาก และเกิดความซ้ำซ้อน

4. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจในการจัดทำแผน โดยจังหวัดมักเสนอแผนตามวิธีการที่เคยชิน เช่น การนำโครงการบรรจุไว้ในแผน โดยไม่ผ่านการพิจารณาการคัดเลือกหรือการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ทำให้เกิดปัญหากับคณะกรรมการ และยอดงบประมาณเพิ่มมากขึ้น และการพัฒนาไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาระดับภาคและระดับชาติ
5. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับสถิติข้อมูล เนื่องจากข้อมูลไม่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนผิดพลาด

อำนาจ จินดาวงศ์ (2539 : 52 - 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แผนพัฒนาจังหวัดประจำปี เปรียบเทียบการเสนอขอและการได้รับอนุมัติงบประมาณ ศึกษากรณีจังหวัดสงขลา ปีงบประมาณ 2538 ผลการวิจัยพบว่า การได้รับอนุมัติงบประมาณของส่วนราชการต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามเสนอขอ บางส่วนราชการได้รับจัดสรรสูงกว่าที่เสนอขอและส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรต่ำกว่าที่เสนอขอ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การขาดการวางแผนที่ถูกต้อง การจัดโครงการสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของกรม กระทรวง เจ้าของงบประมาณ และนโยบายรัฐบาล ปัจจัยทางการเมือง และการขาดความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่

สายัณห์ อินทรภักดี (2539 : 3 - 12) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดของหน่วยราชการส่วนภูมิภาค กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา ผลจากการศึกษาพบว่า หน่วยราชการส่วนภูมิภาค ประสบปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัด ดังนี้

1. ปัญหาความไม่เหมาะสมด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในการวางแผน
2. ปัญหางบประมาณในการวางแผน
3. ปัญหาการประสานการวางแผนกับคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการสภาตำบล คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ และคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด
4. ปัญหาด้านข้อมูลเพื่อการวางแผน
5. ปัญหาการกำหนดโครงสร้างของหน่วยราชการส่วนภูมิภาค

สำนักงบประมาณ (2536 : 1 - 6) ศึกษาเรื่อง ผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาจังหวัด งบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2535 ได้สรุปปัญหาของโครงการพัฒนาจังหวัด ไว้ดังนี้ คือ

1. ปัญหาในการขออนุมัติโครงการ ได้แก่ การวางแผนและการประสานงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดข้อมูลกลางระดับจังหวัดที่สมบูรณ์ ระยะเวลาในการจัดทำโครงการมีจำกัด มีการปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ การเสนอโครงการซ้ำซ้อน
2. ปัญหาในการพิจารณาอนุมัติโครงการ ได้แก่ การอนุมัติโครงการมีการชี้แจงจากคณะกรรมการ ไม่ได้เป็นไปตามลำดับความต้องการ คณะกรรมการไม่เข้าใจแนวคิดและหลักการของโครงการ หลักเกณฑ์ในการอนุมัติไม่เป็นมาตรฐาน การพิจารณาคัดเลือกหน่วยดำเนินการไม่ได้พิจารณาจากความพร้อมของบุคลากรและเครื่องมืออย่างแท้จริง
3. ปัญหาในการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ หน่วยงานดำเนินการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด การดำเนินโครงการไม่เสร็จระยะเวลาที่กำหนด ที่ตั้งโครงการบางประเภทไม่เหมาะสม การโยกย้ายเจ้าหน้าที่กระทบต่อความต่อเนื่องของโครงการ ขาดความร่วมมือจากประชาชนเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ และประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการอย่างแท้จริง
4. ปัญหางบประมาณ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ การประเมินราคาตลาดคลาดเคลื่อน
5. ปัญหาในการกำกับ ควบคุมดูแลของจังหวัด ได้แก่ การขาดการติดตามและประเมินผลทั้งในด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ของโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2536 : 6 - 12) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานโครงการพัฒนาจังหวัด งบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ปี 2536 ได้สรุปปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การที่ส่วนกลางกำหนดกรอบแนวทางของโครงการไว้ ไม่สามารถแก้ปัญหของจังหวัดได้ทั้งหมด และมีปัญหาในการนำข้อมูล กชช. 2 ค และจปฐ. มาใช้ เนื่องจากข้อมูล จปฐ. ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ส่วนข้อมูล กชช. 2 ค มีปัญหาในการสำเนาข้อมูลและขาดแคลนบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2540 : 44 - 45) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานแบบยึดพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ไว้ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคจากผลการศึกษาวิจัย มี 2 ประเด็น คือ

1.1 ปัญหาในประเด็นกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น การยึดขอบเขตพื้นที่ปกครองมากกว่าขอบเขตทางชีวกายภาพ การฝ่าฝืนกฎหมาย การละเลยการบังคับใช้ กฎหมายล่าช้า ปัญหาในการมอบอำนาจในการปฏิบัติ และการเน้นเฉพาะปัญหาเร่งด่วน

1.2 ปัญหาประเด็นอื่น ๆ เช่น เป็นงานใหม่ขององค์กรระดับจังหวัด ขาดบุคคลากรที่มีความรู้ และเข้าใจในกระบวนการวางแผน แผนส่วนใหญ่เป็นงานบำบัดฟื้นฟูและมักเป็นของเทศบาล

2. ปัญหาและอุปสรรคจากการสัมภาษณ์ประชุมสัมมนา มี 3 ประเด็น คือ

2.1 การจัดเตรียมแผน มีปัญหาเกี่ยวกับ

2.1.1 ขาดบุคคลากรที่มีความรู้และรับผิดชอบงานโดยตรง

2.1.2 กระบวนการวางแผน กล่าวคือ องค์กรที่รับผิดชอบทำแผนหลายแผน ขาดการมีส่วนร่วมในระดับอำเภอ ตำบล พื้นที่มีปัญหาไม่ได้รับอนุมัติโครงการ

2.2 การบริหารแผนแบบหลายฝ่าย กล่าวคือ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม อนุมัติงบประมาณ กระทรวงอื่นปฏิบัติตามแผน สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคได้ดูแลไม่ทั่วถึง

2.3 งบประมาณ ไม่มีงบประมาณจัดเตรียมแผน แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนักมีน้อย การสมทบโครงการ 30% ทำให้การเสนอโครงการลดลง

แม้ว่าที่กล่าวมาทั้งหมดจะเป็นผลงานการวิจัยที่ไม่ใช่เป็นการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดโดยตรงทั้งหมด แต่ก็ยังเป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการในการวางแผนได้ตั้งแต่ขั้นการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล และสามารถมองเห็นปัญหา และอุปสรรคบางประการที่เกิดขึ้นในกระบวนการวางแผนได้ในระดับหนึ่ง

บทที่ 3

การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

เพื่อให้สะดวกต่อการทำความเข้าใจในเรื่อง การวางแผนด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ ผู้ศึกษาจึงได้แยกเนื้อหาส่วนนี้เป็นหนึ่งบท โดยในบทนี้ ในเบื้องต้นนั้นจะกล่าวถึงแนวคิด เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนสิ่งแวดล้อม ในประเด็น ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมและการวางแผนสิ่งแวดล้อม จากนั้นจะกล่าวถึง สาระทั่วไปของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด เกี่ยวกับ ความหมาย แนวคิด บทบาทของจังหวัดในการวางแผน ขอบเขตของแผน หน่วยงานดำเนินการ แหล่งงบประมาณ องค์การบริหาร รวมถึงกระบวนการวางแผนและองค์ประกอบของแผน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์กับข้อมูลหลักการวางแผนในทางวิชาการโดยทั่ว ๆ ไปที่ได้กล่าวมาแล้ว และวิเคราะห์กับข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดของจังหวัดสงขลาที่จะศึกษาต่อไป

1. แนวคิด เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนสิ่งแวดล้อม

1.1 แผนสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทรแก้ว (2536 : 35) ได้ให้ความหมาย แผนการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกำหนดขอบเขตและขั้นตอนในการดำเนินการต่อสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับการใช้ ป้องกัน แก้ไข ปรับปรุง และการฟื้นฟูให้เกิดผลตอบสนองต่อมนุษย์และทรัพยากรอื่นอย่างต่อเนื่อง มีขนาดและทิศทางที่ชัดเจน

ในขณะที่ โรจน์จรรย์ย์ ด้านสวัสดิ์ (2540, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2541 : 3-7) ได้ให้ความหมาย แผนสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นที่ต้องการและยอมรับร่วมกันของกลุ่มคนหรือสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศหรือนานาชาติ และวิธีการหรือมาตรการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยอาจรวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อปรับปรุงแผนหรือนำไปกำหนดเป้าหมายและวิธีการบรรลุเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับเงื่อนไขที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

จากความหมายของแผนสิ่งแวดล้อม ที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า แผนสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการใช้ การป้องกัน แก้ไข ปรับปรุงและฟื้นฟู ประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน โดยการยอมรับของ บุคคลในระดับต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตอบสนองการใช้ของมนุษย์ ตามสถานการณ์นั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง

สำหรับการวางแผนสิ่งแวดล้อม หรือ การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นำมาใช้กับประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งประเทศไทยนั้น มักได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปได้เป็น 3 แนวทาง คือ แนวทางที่พัฒนามาจากความเชื่อในการอนุรักษ์ แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี และแนวทางการ ผสมผสานการอนุรักษ์และการพัฒนา

การวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการวางแผนเชิง กระบวนการ (Procedural Planning) (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2541 : 3-8) ที่มีขั้นตอนดังนี้ คือ

- ก. การประเมินและกำหนดปัญหาและความจำเป็น
- ข. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- ค. การพัฒนาทางเลือกที่จะนำไปสู่เป้าหมาย
- ง. การประเมินค่าใช้จ่ายแต่ละทางเลือก
- จ. การวิเคราะห์และเลือกแนวทางการจัดการหรือพัฒนาที่เหมาะสม

1.2 การจัดการสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทร์แก้ว (2536 : 31) ได้ให้ความหมายของ การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ ขบวนการ จัดรูปแบบที่มีขนาดและทิศทางการใช้ แก้ไข ปรับปรุง ซ่อมแซม บำบัด ทำลาย และควบคุม ทรัพยากรในระบบสิ่งแวดล้อมด้วยมาตรการต่าง ๆ เพื่อที่จะให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมกลับสู่สภาพที่ ยอมรับได้ และสามารถที่จะเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โรจน์จรรย์ย์ ด้านสวัสดิ์ (2539, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ : 2541, 3-7) ได้ให้ความหมาย การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ดำเนินการอย่าง เป็นระบบ เพื่อรักษาซึ่ง (คุณภาพ) สิ่งแวดล้อมที่ยอมรับได้ของ (กลุ่ม) คนในสังคม และ/หรือ ปรับปรุง (คุณภาพ) สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมไปให้กลับคืนมาสู่สถานภาพที่ยอมรับได้อีกครั้งหนึ่ง กิจกรรมหรือกระบวนการดังกล่าว จะเป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบทางวิทยาศาสตร์ การ นำเสนอหรือเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การนำเสนอหรือเลือกใช้มาตรการทางเศรษฐกิจที่ เหมาะสม ตลอดจนใช้วิชาการหลายแนวทางร่วมกัน ภายใต้เงื่อนไขที่เป็นพหุเกณฑ์ (Multicriteria)

ว่า กิจกรรมดังกล่าวสามารถช่วยแก้ปัญหาหรือลดปัญหาหรือกลุ่มของปัญหาที่มีความสำคัญในระบบสิ่งแวดล้อมที่พิจารณาได้

จากความหมายของนักวิชาการทั้งสองท่านที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการของการดำเนินงานเพื่อที่จะใช้ ปรับปรุง รักษาและควบคุมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมด้วยมาตรการหลายแนวทางร่วมกัน เพื่อที่จะให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมกลับสู่สภาพที่คนยอมรับได้ และสามารถที่จะเอื้อประโยชน์ต่อคนในสังคมต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

1.3 แนวคิด หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม

1.3.1 หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดของ เกษม จันทรแก้ว (2536 : 32) กำหนดไว้ 3 แนวทาง คือ

ก. การวางแผนการใช้ที่ดิน และหรือแบ่งเขต-กลุ่มทรัพยากร ภายในระบบสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการแบ่งเขต สมรรถนะที่ดิน คือ ลักษณะภูมิประเทศและความเหมาะสมตามสมบัติของดิน สภาพสังคม เศรษฐกิจควบคู่กับการสร้างกฎและมาตรการการใช้ที่ดิน

ข. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์ ภายหลังจากที่แบ่งพื้นที่ดินเป็นเขตพื้นที่แล้ว ควรกำหนดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ไปตามหลักวิชาการแต่ละสาขา อื่นๆ การอนุรักษ์ฯ เป็นหลักการจำเป็นที่ต้องใช้ในการวางแผนการจัดการ

ค. การควบคุมของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การเพิ่มและรักษา ชนิด ปริมาณ สัตว์สวน และการกระจายของทรัพยากรให้ผลผลิตที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง

หลักการทั้งสามที่กล่าวมา จะต้องดำเนินการอย่างมีขั้นตอนและรายละเอียด จึงจะได้ผลตามวัตถุประสงค์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม สิ่งจำเป็นที่ต้องทราบ คือ ความแตกต่างของที่ตั้งของระบบนเวศ (สิ่งแวดล้อม) ที่แตกต่างกัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษารายละเอียดของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในแต่ละประเภท

จากหลักการจัดการสิ่งแวดล้อม นำมาสู่การสร้างกรอบแนวทางการปฏิบัติในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีระบบแบบแผนที่มีมั่นคงและเด่นชัด โดยกำหนดให้ การวางแผน เป็นเครื่องมือในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแผนดังกล่าว วิวัฒนาการมาจาก การวางแผนการใช้ที่ดิน

1.3.2 แนวคิดการวางแผนสิ่งแวดล้อม ของ แอน วิสตัน สเปน (Anne Whiston Spirn, 1995 : 475 - 485) กล่าวถึง เส้นใยของการวางแผนสิ่งแวดล้อม มาจากเส้นใย ธรรมชาติ,

เป้าหมายของมนุษย์, การออกแบบเมืองที่เป็นประเพณีสืบต่อกันมา ทั้งนี้ การวางแผนสิ่งแวดล้อมเมืองควรประกอบด้วย

- 1.3.2.1 อากาศและคุณภาพอากาศ
- 1.3.2.2 การใช้ที่ดิน
- 1.3.2.3 การใช้น้ำ
- 1.3.2.4 ชีวิตในเมือง รวมทั้งพืช สัตว์ มนุษย์และความสัมพันธ์เชิงหน้าที่
- 1.3.2.5 ระบบนิเวศเมือง

1.3.3 แนวคิด ความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม (Carrying Capacity) โดย เดวิด อาร์ กอดสชาลค์ และ ฟรานซิส เฮช ปาร์คเกอร์ (David R. Godschalk and Francis H. Parker : 498-508) ได้กล่าวถึง แนวคิดความสามารถในการรองรับ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดีที่นักวางแผนสิ่งแวดล้อมต้องการ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีข้อจำกัดในการรองรับผลของการเจริญเติบโตและการพัฒนาโดยมนุษย์ เพราะเมื่อถึงระดับหนึ่งที่เกินภาวะที่สิ่งแวดล้อมจะรองรับและบำบัดได้แล้วภาวะมลพิษก็จะเกิดขึ้น

ในทางปฏิบัติการนำหลักการนี้ไปใช้ค่อนข้างยาก เนื่องจาก การแยกชนิดของความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม ความเที่ยงตรงในการวัด แบบสรุปรวบรวมในแต่ละรูปแบบของความสามารถในการรองรับที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพพื้นที่

อย่างไรก็ตามข้อจำกัดนั้นถูกรับรอง เนื่องจากแนวคิดความนี้ สามารถนำไปเป็นเครื่องมือการวางแผน โดยส่วนใหญ่จะนำไปเป็นข้อกำหนดในการพัฒนา และบ่อยครั้งที่ข้อจำกัดสามารถนำไปเพิ่มการลงทุนหรือเพิ่มเติมในกฎระเบียบ

ข้อดีของความสามารถในการรองรับอีกประการ คือ การบอกถึงจุดสูงสุดของการเจริญเติบโต และความคิดเห็นของประชาชนได้ ซึ่งหน่วยงานสามารถนำข้อมูลนี้ไปช่วยลดความขัดแย้งของประชาชนในการพัฒนาได้

1.3.4 แนวคิดเรื่องการวางแผนนิเวศวิทยา โดย สเทนเนอร์ เอฟ (Stainer F., 1992 : 9 - 20) ได้กล่าวถึง วิธีการในการวางแผนนิเวศวิทยาไว้ 11 ขั้นตอน โดยเริ่มจากสภาพปัญหาและโอกาส, เป้าหมาย, ทำรายงานและการวิเคราะห์ในระดับภาค, ทำรายงานและการวิเคราะห์ระดับท้องถิ่น, การศึกษารายละเอียด, กำหนดแนวคิดการวางแผน, กำหนดแผนภูมิทัศน์, การศึกษาและสำรวจความคิดเห็นประชาชน, การออกแบบรายละเอียด, การจัดทำแผนและออกแบบแผนปฏิบัติการ ขั้นสุดท้ายคือ การบริหารและการจัดการ โดยกำหนดให้ในทุกขั้นตอนนั้น จะต้องมีการศึกษาและสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ในการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทาง

กายภาพ ที่เกี่ยวกับ ภูมิอากาศ ปริมาณน้ำ ดิน ลักษณะภูมิประเทศ ในด้านลักษณะทางชีวภาพ ศึกษาเกี่ยวกับป่า พื้นที่เพาะปลูก ในด้าน ทางสังคม ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี

1.3.5 การใช้หลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับภาระในการบำบัด” (Polluter Pays Principle/PPP) มาใช้ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2539 : 7) โดยรัฐเริ่มนำหลักการนี้มาใช้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 และจะนำหลักการนี้ไปใช้ต่อไป เพื่อให้ผู้ก่อมลพิษจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการค่าใช้จ่ายเพื่อการแก้และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

1.3.6 หลักการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสาน (Integrate Resource Management/Planning : IRM/P)

หลักการนี้ Mitchell (1986, อ้างถึงใน วิจารณ์จรรย์ ด้านสวัสดิ์ 2541 : 17) ได้เสนอหลักการขั้นพื้นฐานของ การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสาน ไว้ว่า ควรจะต้องมีเงื่อนไขในการผสมผสานที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

1.3.6.1 ความเป็นพหุคูณของวัตถุประสงค์ วิธีการและกลยุทธ์

1.3.6.2 การผสมผสานส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3.6.3 การใช้กระบวนการวางแผนและการจัดการเป็นกลไกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม

1.3.6.4 การแสวงหาจุดร่วมหรือจุดประนีประนอมเพื่อปรับตัวเข้าหากันของทุกส่วนที่เกี่ยวข้องโดยให้ความสำคัญกับเป้าหมายร่วมมากกว่าของแต่ละกลุ่ม

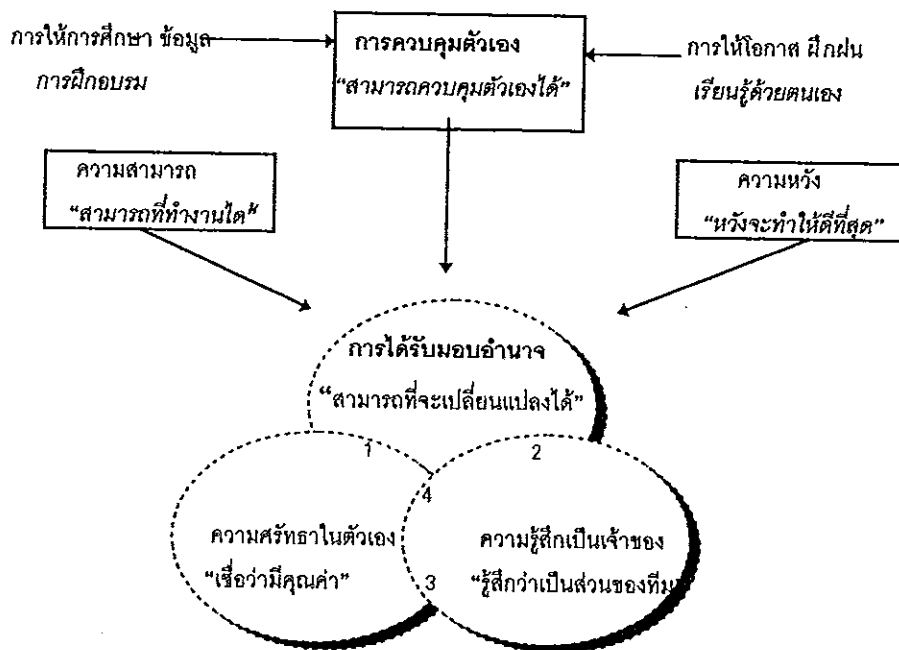
หลักการดังกล่าวจะต้องมีการประเมินสิ่งแวดล้อมเพื่อการวางแผน โดยประเมินสถานภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่จะมีต่อแผนงาน โครงการและ กิจกรรมใหม่ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ ร่วมกับการประเมินความเหมาะสมและผลกระทบของกิจกรรมใหม่กับกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมเดิมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

จะเห็นได้ว่า ภายใต้หลักการวางแผนการจัดการแบบผสมผสานนั้นจะเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในเรื่องนี้ วิจารณ์จรรย์ ด้านสวัสดิ์ (2541 : 28) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของประชาชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ภายใต้กรอบแนวคิดการวางแผน ที่จะให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและการบริการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานนั้น ต้องอาศัยเงื่อนไขเพิ่มเติมบางประการ เช่น ประชาชนควรจะต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจประเด็นปัญหาอย่างแท้จริง อาจเกิดจากการเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนั้นกลุ่มประชาชนที่เข้าไปร่วมดำเนินการควรจะต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ การมอบอำนาจที่จะผลักดันให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงได้ของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เป็นไปตามเงื่อนไขในพื้นที่ 4 ในภาพประกอบ 3 เท่านั้น

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร

ที่มา : โรจนัจฉริย์ ด้านสวัสดิ์, 2541 : 28, ดัดแปลงจาก Galler, 1994)

หลักการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสาน ที่นำมาใช้ในประเทศไทย มีดังนี้

การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยการเสนอแนวทางในการวางแผนและการบริหารจัดการภายใต้ระบบ AFP (Area - Function - Participation) ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดแผนงาน/โครงการที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยยึดเอาคนและชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมาย ควบคู่กับการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืน (โรจนัจฉริย์ ด้านสวัสดิ์, 2541 : 19-28)

การดำเนินงานภายใต้ระบบ AFP มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

(1) การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ (Area Analysis : AA) โดยใช้คนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวโน้ม ความต้องการของแต่ละพื้นที่ ชุมชน

(2) การวิเคราะห์ภารกิจของรัฐและหน่วยงานภาครัฐ (Function Analysis : FA) โดยเชื่อมโยงกับพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพรวมและภาพย่อยของความซ้ำซ้อน เหลื่อมล้ำระหว่างอำนาจนิติ (Mandate) โครงสร้าง (Structure) และภาระหน้าที่ (Function) ของหน่วยงานต่าง ๆ

(3) การผนึกกำลังประชาชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วม (Participation) ในการพัฒนาทั้งในเชิงพื้นที่และภารกิจ (AFP) ในทุกขั้นตอน ที่เห็นว่ามีควมจำเป็น

หลักการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน ตามแนวคิดของ DPA/Rocha Consortium (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2540 : 3-26) ได้เสนอ แนวทางการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน ที่เหมาะสมกับประเทศไทย โดยได้ยกวางข้อเสนอกว่า ระบบนี้จะมีประสิทธิภาพได้ ต้องประกอบด้วย

(1) การประสานนโยบายและประสานโครงสร้างหรือองค์กรในระดับต่าง ๆ

(2) ความสอดคล้องกับหลักการวางแผนเบื้องต้น ได้กำหนดไว้ 7 ประการ คือ หลักนิเวศวิทยา, การปฏิบัติอย่างยั่งยืน, หลักการมีส่วนร่วม, เน้นปัญหาของประชาชนในพื้นที่, การจัดการอย่างเหมาะสม, ความเสมอภาค และสุดท้าย คือ การมองการณ์ไกล

(3) กระบวนการวางแผนตามขั้นตอน ซึ่งกำหนดไว้ 9 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ปัญหา โอกาสและแผนงาน, การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล, การกำหนดนโยบาย, การกำหนดทางเลือกสำหรับการวางแผน, การตัดสินใจเลือกและการจัดทำแผน, การดำเนินงานตามแผน, การติดตามตรวจสอบและการพิจารณาทบทวนแผน, การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง และขั้นสุดท้าย การจัดทำโครงการและลงมือปฏิบัติ

(4) การมีกรอบรรมเจ้าหน้าที่และสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการดำเนินงาน โดยอาศัยการประสานงานและทำงานเป็นทีมในทุกระดับ และต้องมีแผนพัฒนาบุคลากรด้วย

(5) ระบบปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และการดำเนินการทางกฎหมาย และเห็นควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้กำกับ ติดตาม ตรวจสอบแผนระดับจังหวัด

หลักการการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสานนี้ ได้มีการนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ เช่น

โครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ภายใต้ความช่วยเหลือของ DANCED (The Emsong Project, 2541 : 2) โดยใช้หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการที่ผสมผสานกลยุทธ์ของประเด็นการพัฒนา

ร่วมกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทำให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืนได้

ขั้นตอนแรกของการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน คือ การวิเคราะห์กลยุทธ์หลัก 3 ประการ คือ

ก. ด้านการพัฒนา (Development Analysis) โดยการอธิบายสถานการณ์ของการพัฒนา แนวโน้มและแนวทางความเป็นไปได้

ข. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Analysis) โดยการอธิบายคุณภาพและปัญหาของระบบนิเวศรวมทั้งสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ และประเมินแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนา

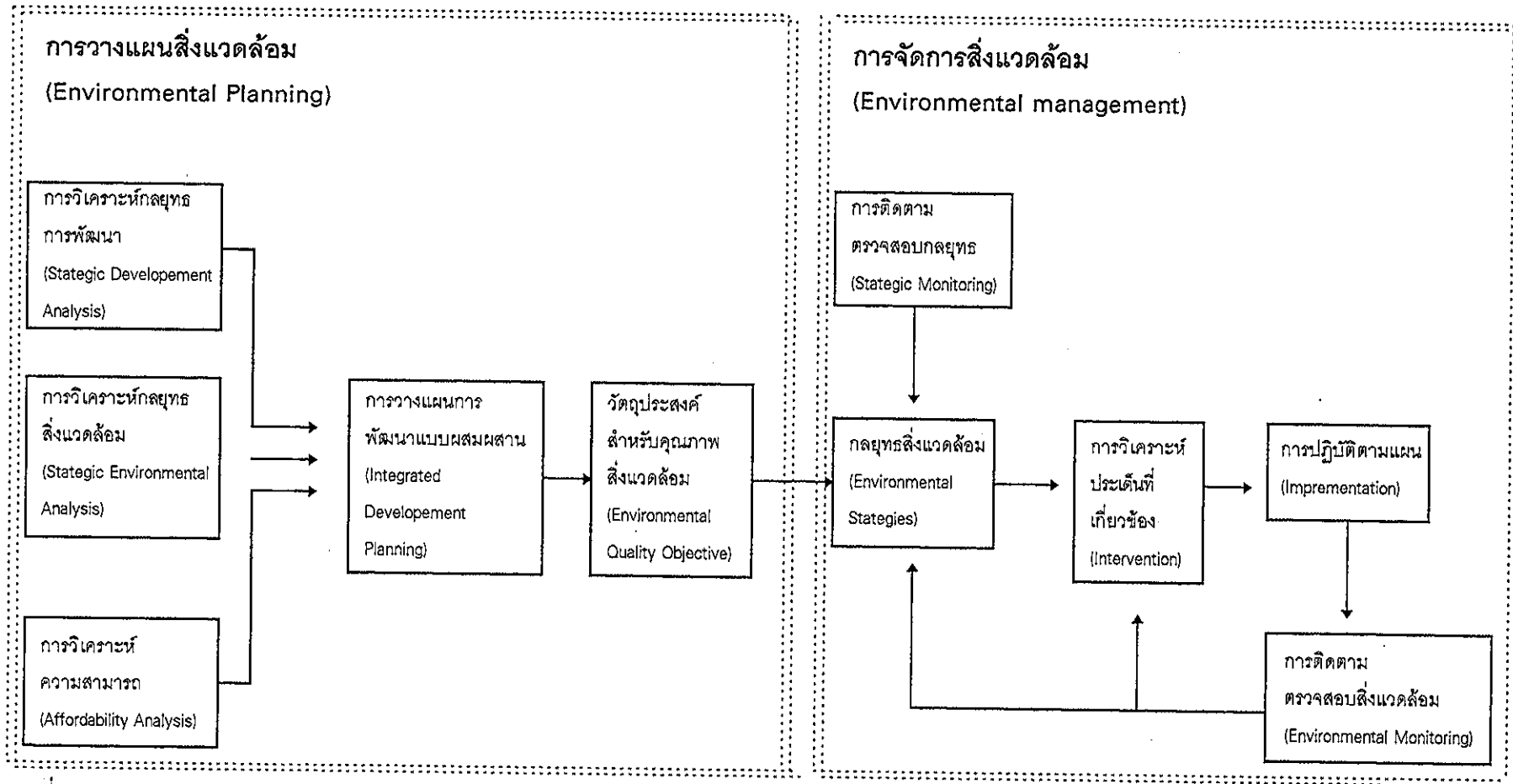
ค. ด้านความสามารถที่จะพัฒนาได้ (Affordability Analysis) โดยดูถึง แหล่งงบประมาณ และกิจกรรมในการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จาก 3 ขั้นตอนนี้ สามารถจะกำหนดกลยุทธ์และนโยบายการพัฒนา โดยการถ่วงน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์ที่ได้กับต้นทุนที่ต้องเสียไป ทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่เป็นตัวเงิน คือ ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม โดยกลยุทธ์ที่กำหนดจะสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่สำคัญอีกส่วน คือ การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งถ้ามีการกระทำอย่างต่อเนื่องแล้ว อาจจะทำให้พบข้อผิดพลาด ซึ่งจะได้กลับไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ลักษณะของกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสานแสดงไว้ในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน

ที่มา : The Emsong Project, 1998 : 3

วัตถุประสงค์ เพื่อให้แน่ใจว่าพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามีการพัฒนาอย่างยั่งยืน
กลยุทธ์สำหรับการพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น มีดังนี้

- (1) แนะนำและปรับใช้วิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน ในการวางแผนจัดการ
สิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้กับทุกหน่วยงาน
- (2) จัดตั้งระบบการติดตามตรวจสอบเชิงกลยุทธ์สำหรับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่
สามารถจะใช้ในการติดตามสถานการณ์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ
ระบบนิเวศ
- (3) จัดระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน และติดตามตรวจสอบ
- (4) แนะนำและปรับใช้วิธีการจัดการทรัพยากรน้ำแบบยั่งยืนสำหรับลุ่มน้ำทะเลสาบ
สงขลาให้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- (5) แนะนำและปรับใช้วิธีการจัดการใช้ที่ดินแบบยั่งยืนสำหรับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
- (6) แนะนำและปรับใช้วิธีการจัดการการประมงแบบยั่งยืนสำหรับลุ่มน้ำทะเลสาบ
สงขลาให้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (7) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
โดยครอบคลุมโครงสร้างด้านการจัดสรรน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และการจัดการขยะ

2. สาระทั่วไปของการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

2.1 ความหมายของแผน

แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด หมายถึง แผนที่จังหวัด
จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา
37 เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และขอรับการสนับสนุน
ประมาณจากกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องหรือจากกองทุนสิ่งแวดล้อม (สำนักปลัดกระทรวง
มหาดไทย, คณะทำงานจัดทำคู่มือแผนปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด, 2536 : 1)

2.2 แนวคิดของแผน

เป็นการวางแผนที่มีแนวคิดที่มุ่งก่อให้เกิดการประสานงานและเชื่อมโยงอย่างสอดคล้อง
ซึ่งกันและกันของโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิงรุกและเชิง
รับที่ดำเนินการโดยภาคราชการ และองค์กรประชาชนในพื้นที่แต่ละจังหวัด ให้สามารถป้องกัน
และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของแต่ละจังหวัดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงาน
สิ่งแวดล้อมภาคใต้, 2539 : 13) โดย

2.2.1 ยึดพื้นที่เป็นหลักในการจัดทำแผน

2.2.2 กำหนดและประสานโครงการและกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมของพื้นที่

2.2.3 เน้นการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในการ จัดทำแผน

2.3 บทบาทของจังหวัดในการวางแผน

จังหวัดมีบทบาทในการวางแผนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มาตรา 37 ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้น และตามการบริหารงานราชการโดยสำนักงาน นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (2539 : 5) ได้ กำหนดให้จังหวัดมีบทบาทหน้าที่ในการวางแผนเป็นงาน 1 ใน 7 ประการ ในการจัดการปัญหา สิ่งแวดล้อมของจังหวัด คือ

2.3.1 การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

2.3.2 การกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

2.3.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ

2.3.4 การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม

2.3.5 การจัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับและเรียกค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียรวม

2.3.6 การตรวจสอบหรือควบคุมแหล่งกำเนิดในเขตควบคุมมลพิษ

2.3.7 การออกใบอนุญาตควบคุมหรือรับจ้างบริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย

2.4 ขอบเขตของแผน

เพื่อให้ทุกจังหวัดสามารถริเริ่มและดำเนินการในเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ ครบถ้วน จึงวางขอบเขตของแผนในเรื่องที่สำคัญ 4 เรื่อง คือ คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศเสีย กากของเสีย และวัตถุอันตราย (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539 : 7 - 19)

ในการจัดทำแผนดังกล่าวนี้ให้รวมถึงการดำเนินการให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรประมงและชายฝั่งทะเล และแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

จังหวัดแต่ละจังหวัดไม่จำเป็นต้องจัดทำแผนให้ครอบคลุมในทุกเรื่องตามขอบเขตข้างต้น แต่ควรพิจารณาในเรื่องที่เป็นปัญหาและมีลำดับความสำคัญเร่งด่วนตามสภาพข้อเท็จจริงและ เงื่อนไขของแต่ละจังหวัด โดยจัดทำในรูปแบบแผนงาน/โครงการภายใต้แผน 4 แผนงานหรือกลุ่ม โครงการ คือ

2.4.1 แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก

2.4.2 แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน

2.4.3 แผนงานบำบัดและฟื้นฟู

2.4.4 แผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.5 หน่วยงานดำเนินการ

หน่วยงานดำเนินการที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผน มี 2 กลุ่ม คือ

2.5.1 ส่วนราชการระดับจังหวัดอำเภอในสังกัดกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม ฯลฯ

2.5.2 หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ หน่วยงานดำเนินการสามารถเปิดโอกาสและส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและนอกภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานส่วนกลางในพื้นที่องค์กรพัฒนาเอกชนหรือองค์กรประชาชนได้มีส่วนร่วมเข้ามาร่วมดำเนินการได้ โดยการใช้ระบบการจัดการพื้นที่และภารกิจของหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวกำหนด

2.6 แหล่งงบประมาณ

งบประมาณสนับสนุนโครงการและกิจกรรมตามแผน มีดังนี้

2.6.1 งบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรผ่านกระทรวง ทบวง กรม เพื่อดำเนินการในพื้นที่ตามปกติ

2.6.2 งบประมาณซึ่งขอตั้งไว้ที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของจังหวัดโดยตรง ในการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่ไม่สามารถได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณปกติของกระทรวง ทบวง กรม หรือได้รับการสนับสนุนแต่ไม่เพียงพอเหมาะสมกับปัญหา และความต้องการของจังหวัด

2.6.3 กองทุนสิ่งแวดล้อม สำหรับอุดหนุนการดำเนินงานในพื้นที่ที่มีปัญหาวิกฤตเร่งด่วนและส่งผลกระทบอย่างรุนแรง ทั้งนี้ ต้องมีงบประมาณสมทบจากท้องถิ่นส่วนหนึ่งและเป็นการกู้จากกองทุนฯ

2.6.4 เงินรายได้ของท้องถิ่น หรือเงินอุดหนุนท้องถิ่นจากส่วนกลาง

2.6.5 แหล่งเงินอื่น ๆ เช่น เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากมูลนิธิ หรือองค์กรระหว่างประเทศ

2.7 องค์การบริหาร

2.7.1 ระดับจังหวัด มีองค์การบริหารดังนี้

ก. คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) มีหน้าที่ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผน

ข. คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด คณะกรรมการชุดนี้แต่งตั้งภายใต้ กพจ. เพื่อช่วยเหลือและทำหน้าที่ในการดำเนินการและประสานงาน ศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัด และตรวจสอบกลับกรองแผน ก่อนเสนอให้ กพจ. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ตลอดจนติดตามประเมินแผนงาน/โครงการและติดตามสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม

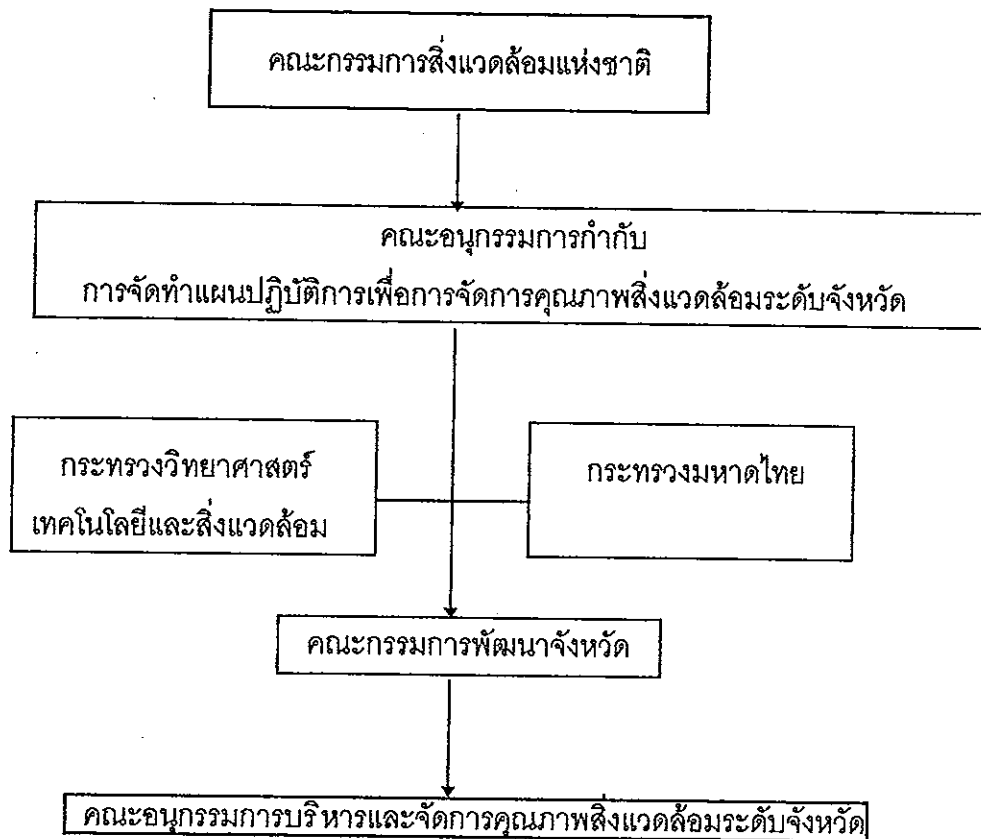
สำหรับองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการฯ ควรประกอบด้วยตัวแทนจาก สำนักงาน สาธารณสุข อุตสาหกรรม ป่าไม้ ประมง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัด โดยมีสำนักงานจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ

2.7.2 ระดับชาติ มีองค์การบริหารดังนี้

ก. คณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด มีหน้าที่ตรวจสอบกลับกรองแผน ก่อนเสนอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ข. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีหน้าที่ ให้ความเห็นชอบแผนของจังหวัดต่าง ๆ สรุปโครงสร้างองค์การบริหาร ฯ ตามภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างองค์การบริหารการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539 : 11

3. กระบวนการวางแผน ได้แบ่งไว้ 3 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ มีดังนี้

3.1.1 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมมีหนังสือแจ้งให้จังหวัด จัดทำแผนประจำปี และได้ประสานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

3.1.2 จังหวัดโดยคณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด กำหนดกรอบหรือแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด จากการประมวลปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดเสนอมา หรือนำผลจากการศึกษา เพื่อจัดทำแผนและจัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดมาประกอบการจัดทำ (ในกรณีที่มีการศึกษาเสร็จสิ้นแล้ว)

3.1.3 คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบหรือแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม และแจ้งให้ส่วนราชการในระดับจังหวัด อำเภอ และราชการส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผน/โครงการ

3.1.4 ส่วนราชการในระดับจังหวัด อำเภอและท้องถิ่น จัดทำแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนด

3.1.5 สำนักงานจังหวัด รวบรวมและส่งแผนงาน/โครงการให้คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด พิจารณากลับกรองเบื้องต้น

3.1.6 กพจ.พิจารณาให้ความเห็นชอบแผน ซึ่งผ่านการพิจารณากลับกรองเบื้องต้นจากคณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด และส่งแผนดังกล่าว ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม พิจารณากลับกรองเบื้องต้น

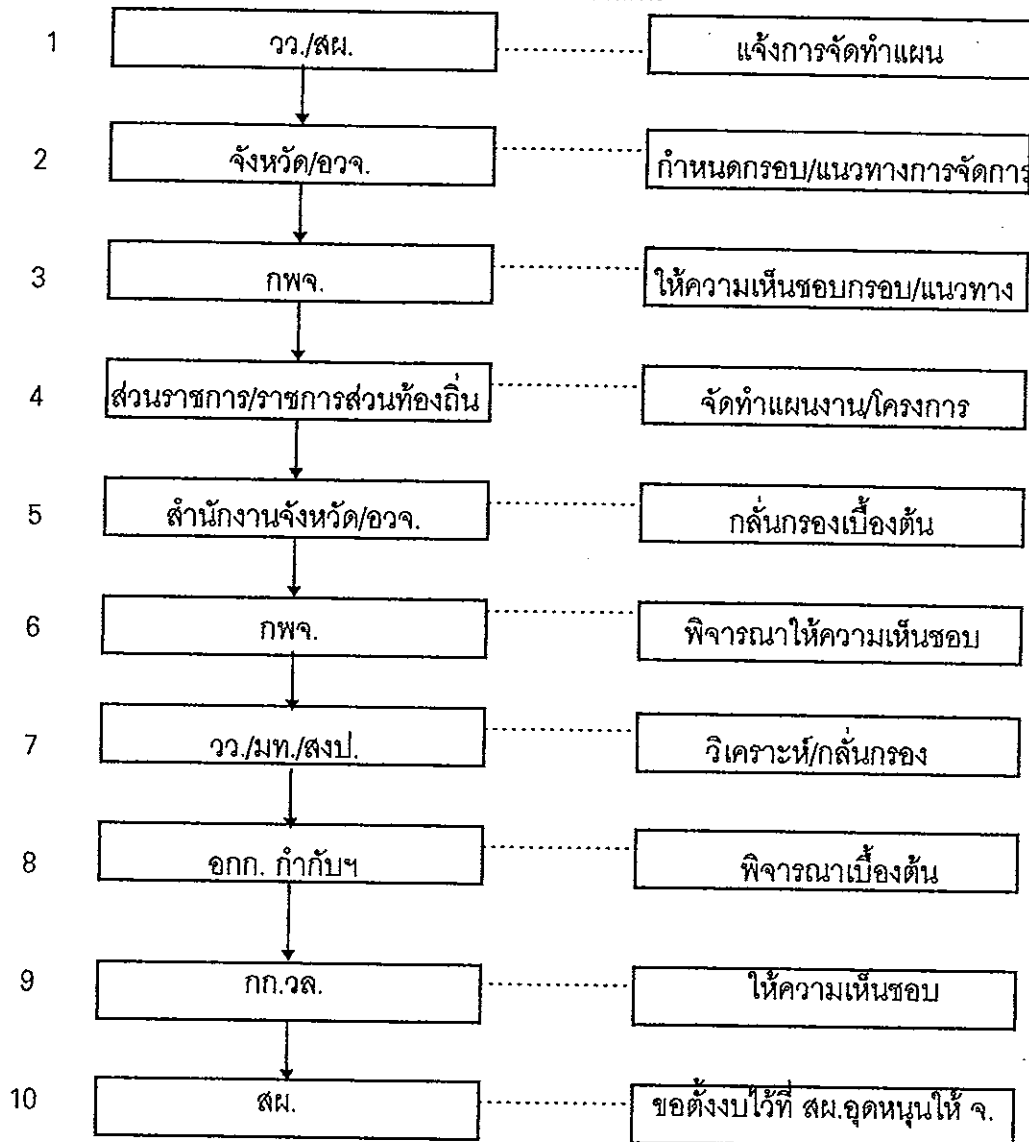
3.1.7 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานประมาณ ทำการวิเคราะห์และกลับกรองเบื้องต้นแผน เพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

3.1.8 คณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด พิจารณากลับกรองและให้ความเห็น

3.1.9 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ความเห็นชอบแผน

3.1.10 สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม จะเสนอขอตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานฯ เพื่อสนับสนุนแผน ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้วให้กับจังหวัด สรุปรายละเอียดได้ตามภาพประกอบ 6 ดังนี้

ภาพประกอบ 6 ไตรอะแกรมแสดงขั้นตอนการจัดทำแผน

หมายเหตุ :

กก.วล.	= คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
อกก. กำกับฯ	= คณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด
กพจ.	= คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด
อวจ.	= คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
มท.	= กระทรวงมหาดไทย
วว.	= กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
สผ.	= สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
สปป.	= สำนักงานประมง
แผน	= แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

3.2 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน มีดังนี้

3.2.1 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม จะแจ้งแผนงาน/โครงการ/วงเงิน เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎร

3.2.2 จังหวัดจัดทำรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเฉพาะโครงการที่มีรายละเอียดงบประมาณไม่เพียงพอ แจ้งกลับไปยังสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

3.2.3 สำนักงานนโยบายและแผนฯ ขออนุมัติวงเงินไปยังสำนักงบประมาณ

3.2.4 สำนักงบประมาณอนุมัติวงเงิน

3.2.5 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม แจ้งวงเงินไปยังจังหวัด

3.2.6 จังหวัดแจ้งหน่วยงานดำเนินการ

3.2.7 ส่วนราชการ/ราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้

3.2.8 สำนักงานจังหวัด จะเป็นผู้เบิกงบประมาณแทนกัน โดยหน่วยดำเนินการโครงการแต่ละหน่วย จะเบิกผ่านสำนักงานจังหวัด ซึ่งจะเบิกต่อสำนักงานคลังจังหวัดต่อไป

3.3 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ระดับจังหวัด มีการดำเนินการ ดังนี้

หน่วยงานดำเนินการ รายงานแผนและผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วระยะหนึ่งตามแบบฟอร์มที่กำหนด

จังหวัด ประมวลผลการรายงานผลของหน่วยดำเนินการ และ/หรือจากการประเมินผลของคณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด แจ้งต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

3.3.2 ระดับชาติ มีการดำเนินการดังนี้

มีสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการโดยประมวลจากจังหวัด เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ หรือมอบหมายให้หน่วยงานกลาง อาทิ สถาบันการศึกษาดำเนินการ

4. องค์ประกอบของแผน

มีองค์ประกอบที่สำคัญ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539 : 18 - 19) ดังนี้

4.1 สถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัด ให้ระบุ

4.1.1 ปัญหาและสาเหตุของสิ่งแวดล้อมที่กำลังเผชิญอยู่ให้ชัดเจนในแต่ละประเภทได้แก่ ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหามลพิษและสิ่งปฏิกูล ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง ปัญหาความ

เสื่อมโทรมและร่อยหรอของทรัพยากรแต่ละประเภท โดยแสดงข้อมูลสถิติตัวเลข ประกอบการบรรยายสภาพปัญหา รวมทั้งแนวโน้มของผลกระทบของปัญหาว่าจะมีความรุนแรงระดับใด

4.1.2 ผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมของจังหวัด โดยหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนในอดีตและปัจจุบันว่าสามารถแก้ปัญหาล้างแวล้อมหรือปัญหาลดมลพิษในพื้นที่ได้เพียงไร รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

4.2. วัตถุประสงค์ของแผน

กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของแผนในการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมของจังหวัดให้ชัดเจน และสอดคล้องกับสถานการณ์ล้างแวล้อมจังหวัด

4.3 เป้าหมายของแผน

ให้กำหนดเป้าหมายของการดำเนินการจัดทำแผนว่าจะสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมหรือลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในจังหวัดหรือท้องถิ่นให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐาน และไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษแก่ชุมชน เช่น ในเรื่องปัญหาน้ำเสีย มีเป้าหมายเพื่อลดปริมาณความสกปรกในรูปของสารอินทรีย์ที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำต่าง ๆ เพื่อให้คุณภาพน้ำมีปริมาณความสกปรกคิดเป็นค่า บี.โอดี. ไม่เกิน 4 มิลลิกรัมต่อลิตร เมื่อสิ้นสุดการจัดทำแผนในปีที่กำหนด

4.4 แนวทางการแก้ไขปัญหา

ให้ระบุแนวทางการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะมีหลายแนวทางหรือหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยต่างๆ เช่น ความสามารถในการจัดหาที่ดิน ความพร้อมของบุคลากร เป็นต้น โดยแนวทางควรมีลักษณะดังนี้

4.4.1 เป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.2 เป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติได้โดยทันที

4.5 แผนงานและโครงการ

แผนจะต้องมีโครงการเป็นองค์ประกอบ โดยพิจารณาจากแนวทางแก้ไขปัญหามา เพื่อดำเนินการตามแนวทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้แผนประกอบด้วย 4 แผนงาน คือ แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน แผนงานบำบัดและฟื้นฟู และแผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ในแต่ละแผนงานประกอบด้วยโครงการต่างๆ และโครงการควรมีลักษณะ ดังนี้

4.5.1 แผนงานและโครงการจะต้องสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมของจังหวัด และท้องถิ่น

4.5.2 ประชาชนหรือเอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนใน
ส่วนรวม

4.5.3 แผนงาน/โครงการควรมีการจัดการที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

4.5.4 แผนงาน/โครงการไม่ซ้ำซ้อน หรือได้งบประมาณจากแหล่งอื่นใด

4.5.5 สำหรับแผนงาน/โครงการด้านการจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย กำจัดมูลฝอยและ
สิ่งปฏิกูลจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน คือ มีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ สำรวจและ
ออกแบบรายละเอียด และก่อสร้าง เป็นลำดับ

ในการเสนอแผนงานและโครงการในแผน ควรประกอบด้วยสาระที่สำคัญ ดังนี้

ก. กำหนดชื่อโครงการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวิธีการแก้ปัญหา

ข. กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ

ค. กำหนดสถานที่ดำเนินการใช้ชัดเจน โดยระบุอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านหาก
ครอบคลุมหลายพื้นที่ให้ระบุให้ชัดเจน

ง. กำหนดกิจกรรมและระยะเวลาดำเนินการว่ามีกำหนดระยะเวลาเท่าใดและ
กำหนดแผนงานว่าช่วงใดทำกิจกรรมอะไรบ้าง

จ. กำหนดรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับโครงการบางประเภท

ฉ. กำหนดแหล่งที่มาของงบประมาณค่าใช้จ่ายว่ามาจากงบประมาณประเภทใด

บทที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการ ปัญหาและอุปสรรค และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ซึ่งผู้ศึกษาแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการวิจัยในลักษณะการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งกำหนดกรอบคำถามตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดตามภาพประกอบ 5 ดังนี้

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัยของผู้ศึกษา

จากกรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยแปลงไปเป็นคำถามในแบบสอบถาม เพื่อจะหาคำตอบ กระบวนการวางแผน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการวางแผน

ลักษณะที่ 2 การวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดทำแผน โดยการวิจัยเอกสารดังต่อไปนี้ คือ แผนของจังหวัดสงขลาที่ได้จัดทำไว้แล้ว จำนวน 3 ปี คือ แผนปฏิบัติการฯ พ.ศ. 2537, พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2539 เอกสารแนวทางการจัดทำแผนที่ส่วนกลางกำหนดไว้ และเอกสารการอนุมัติงบประมาณในแผนงานต่าง ๆ ที่จังหวัดสงขลาได้รับ เพื่อหาข้อเท็จจริงในเรื่อง แผนงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแผน, องค์ประกอบของแผน และผลสัมฤทธิ์ของแผนงานโดยพิจารณาจากแผนงานที่เสนอกับแผนงานที่ได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี

ผลการศึกษาทั้ง 2 ลักษณะจะนำมาเป็นข้อมูลประกอบในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนปฏิบัติการฯ ต่อไป

1.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทำการกำหนดจากประชากร 4 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัดและตัวแทนประชาชนในจังหวัดสงขลา เพื่อให้ได้บุคคลที่ไม่ซ้ำซ้อนกันในแต่ละองค์กร เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับจัดทำแผนมากที่สุด จึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มาร้อยละ 50 ของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง ส่วนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอและตัวแทนประชาชน จำนวน 15 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แบ่งอำเภอเป็น 2 ประเภท คือ อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน และอำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน และเพื่อให้แต่ละอำเภอมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน จึงทำการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธี การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบไม่เวทคืน ด้วยการจับฉลากอำเภอมาร้อยละ 50 ได้ 7.5 อำเภอ เพื่อความสะดวก จึงขอศึกษา 8 อำเภอ โดยแบ่งเป็น อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน 4 อำเภอ และอำเภอที่ไม่มีโครงการในแผน 4 อำเภอ ต่อจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจงคณะกรรมการพัฒนาอำเภอแต่ละอำเภอมาประมาณร้อยละ 25 ได้อำเภอละ 5 คน ส่วนตัวแทนประชาชนนั้น ได้ แบ่งตัวแทนเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 กำหนดให้กำนันเป็นตัวแทนประชาชนในอำเภอต่าง ๆ อำเภอละ 4 คน โดยเน้นไปที่กำนันในพื้นที่ตั้งโครงการตามแผน หากมีกำนันในพื้นที่ตั้งโครงการไม่ครบอำเภอละ 4 คน ก็ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจนได้ครบ 4 คนทุกอำเภอ เหตุผลที่เลือก กำนันเป็นตัวแทนประชาชน เนื่องจากต้องการให้ได้ตัวแทนที่เหมือนกันทุกอำเภอ และเหตุผลที่กำหนดจำนวนกำนันอำเภอละ 4 คน เพราะอำเภอที่เล็กที่

สุดมีก้านั้น 4 คน จึงกำหนดให้ทุกอำเภอมีตัวแทนเท่ากับ 4 คน และประเภทที่ 2 กำหนดให้เป็น
องค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดสงขลาที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 2 องค์กร ซึ่งมีบทบาท
ในกระบวนการให้การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน และปฏิบัติงานอยู่ในระดับพื้นที่
จำเพาะเจาะจงตัวแทนในตำแหน่งที่มีบทบาทสำคัญในองค์กร ๆ ละ 3 คน สรุปรายละเอียดขนาด
กลุ่มตัวอย่างได้ ตามตาราง 1

ตาราง 1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร	วิธีสุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด 1 คณะ 28 คน	จำเพาะเจาะจง 50 %	14 คน
2. คณะอนุกรรมการฯสิ่งแวดล้อมจังหวัด 1 คณะ 32 คน	จำเพาะเจาะจง 50 %	16 คน
3. คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ จำนวน 16 อำเภอ 16 คณะ แยกเป็น	1.สุ่มอย่างง่ายอำเภอมา 50% ได้ 8 อำเภอ แยกเป็น	40 คน
3.1 อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน 7 อำเภอ	4 อำเภอ	
3.2 อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน 9 อำเภอ	4 อำเภอ	
4. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง 4 คณะ 64 คน	2. จำเพาะเจาะจงคณะกรรมการฯ อำเภอละ 5 คน	32 คน
5. ตัวแทนประชาชน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ	จำเพาะเจาะจงคณะกรรมการฯ คณะละ 50 % ได้คณะละ 8 คน	
5.1 ตัวแทนประชาชนใน 16 อำเภอ แยกเป็น		
ก. ตัวแทนประชาชนในอำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน	1.ใช้อำเภอเดียวกันกับข้อ 3 คือ	32 คน
ข. ตัวแทนประชาชนในอำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน	4 อำเภอ	
	4 อำเภอ	
	2.จำเพาะเจาะจงก้านั้นเป็นตัวแทน ประชาชน อำเภอละ 4 คน	
5.2 องค์กรเอกชนที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม 2 องค์กร	จำเพาะเจาะจงองค์กรละ 3 คน	6 คน
รวมจำนวนตัวอย่าง		140 คน

1.2 การสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจงในประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยการปรึกษากับ
อาจารย์ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดสงขลาที่จัดทำแผน
ของจังหวัดสงขลา ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1.2.1 คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน, ปลัดจังหวัด, ผู้ทรงคุณวุฒิ, ประธานสภาจังหวัด, สมาชิกสภาจังหวัดที่ได้รับมอบหมายจากสภาจังหวัด, ประธานหอการค้าจังหวัด, ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกลุ่มห้องที่จังหวัด, โยธาธิการจังหวัด, เกษตรและสหกรณ์จังหวัด, ศึกษาธิการจังหวัด, พาณิชยจังหวัด, ผู้แทนสำนักงานประมาณ และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานจังหวัด

1.2.2 คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา จำนวน 16 คน ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัด, นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด, เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด, ประมงจังหวัด, ป่าไม้จังหวัด, ขนส่งจังหวัด, อุตสาหกรรมจังหวัด, ทรัพยากรธรณีจังหวัด, ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาภาคใต้, ผู้แทนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หัวหน้าสำนักงานจังหวัด, ผู้อำนวยการ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้ และนายอำเภอ 4 คน

1.2.3 คณะกรรมการพัฒนาอำเภอในจังหวัดสงขลา 8 อำเภอ ๆ ละ 5 คน รวม 40 คน แต่ละอำเภอประกอบด้วย นายอำเภอและเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลักในระดับอำเภอ ได้แก่ สาธารณสุขอำเภอ, เกษตรอำเภอ, ศึกษาธิการอำเภอ และพัฒนาการอำเภอ

1.2.4 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมืองของ 4 เทศบาล ๆ ละ 8 คน รวม 32 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี, ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผน, ผู้อำนวยการกองอนามัยและสิ่งแวดล้อม, ผู้อำนวยการกองช่างและสุขภาพ และสมาชิกสภาเทศบาล 4 คน

1.2.5 ตัวแทนประชาชนในจังหวัดสงขลา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.2.5.1 ตัวแทนประชาชนในอำเภอต่าง ๆ จากผลการสุ่มได้ 8 อำเภอ ๆ ละ 4 คน รวม 32 คน ประกอบด้วย กำนัน 4 คน โดยเน้นไปที่กำนันที่อยู่ในพื้นที่ที่ตั้งโครงการตามแผน หากมีกำนันในพื้นที่ตั้งโครงการไม่ครบก็ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจนได้ครบ 4 คนทุกอำเภอ

1.2.5.2 องค์กรเอกชนที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อม 2 องค์กร คือ แลได้ และกลุ่มรักดูชุด เจาะจงตัวแทนองค์กรละ 3 คน ประกอบด้วย ประธาน รองประธานและเลขานุการ รวม 6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยทฤษฎี เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน นำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของผู้ศึกษาแล้วแปลงไปเป็นคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบ

สอบถามประเภทที่ 1 ให้สอบถามบุคคลในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน 4 องค์กร แบบสอบถามประเภทที่ 2 ให้สอบถามตัวแทนประชาชน โดยในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะบุคคล
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผล
- ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามข้อมูลลักษณะบุคคล และข้อมูลในกระบวนการวางแผนจะเป็นคำถามประเภทปลายปิด ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน และข้อเสนอแนะเป็นปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม หลังจากทำแบบสอบถามแล้วเสร็จ จะทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของสาระของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา ด้วยวิธีการตรวจสอบโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รอบรู้เฉพาะเรื่อง (Subject Matter Specialists) จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2 ท่าน และหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดสงขลา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ออกมาในเชิงปริมาณ ด้วยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาลงความเห็นให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 115 - 117) ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

R หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้า ค่าดัชนี IC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นคงไว้

ค่าดัชนี IC ที่คำนวณได้ต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามก็ถูกตัดออกหรือปรับปรุงใหม่

จากนั้นจะนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบ (Pre-test) กับ จังหวัดที่มีเงื่อนไขในการจัดทำแผนคล้ายกับจังหวัดสงขลา คือ ถูกประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ และมีการจัดทำแผนพร้อมกัน คือ จังหวัดภูเก็ต (ราชกิจจานุเบกษา, 2535 : 9659 - 9660) โดย ทดสอบกับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน คือ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด 2 คน อนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด 2 คน คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ 2 คน คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง 2 คน และตัวแทนประชาชน (กำนัน) 2 คน รวม 10 คน แล้วนำผลการ ทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บโดยการนัดหมายกับประชากรเป้าหมายพร้อมจัดส่งแบบสอบถาม ไปให้ล่วงหน้า เมื่อถึงกำหนดผู้ศึกษาจะเป็นผู้สัมภาษณ์ตามแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บจากแผนประจำปี เอกสารแนวทางการจัดทำแผน เอกสารการอนุมัติงบประมาณ จากสำนักงานจังหวัดสงขลาและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้ เอกสารการวางแผนตาม หลักวิชาการจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และตามร้านจำหน่ายหนังสือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจโดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม ชนิด ปลายปิด ซึ่งเป็นข้อมูลในเชิงปริมาณจะรวบรวมสรุปเป็นค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ชนิดปลาย เปิดซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจะนำมารวบรวมแล้วเรียบเรียงสรุปประเด็น เปรียบเทียบกระบวนการ วางแผนของจังหวัดกับกระบวนการวางแผนของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และกระบวนการวางแผนตามหลักวิชาการ

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ที่ได้จากการวิจัยเอกสาร คือ แผนของจังหวัดสงขลา ในปี 2537 ปี 2538 ปี 2539 รวม 3 ปี, เอกสารแนวทางการจัดทำแผน ที่ส่วนกลางกำหนดและเอกสารการอนุมัติงบประมาณในแผนงานต่าง ๆ ที่จังหวัดได้รับ จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อเท็จจริง ดังนี้

4.2.1 สัดส่วนของแผนงานต่าง ๆ ที่อยู่ในแผน คือ แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน แผนงานบำบัดและฟื้นฟู และแผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ ว่ามีสัดส่วนเป็นอย่างไร

4.2.2 ความครบถ้วนขององค์ประกอบของแผน ของจังหวัดสงขลา กับองค์ประกอบของแผนที่กระทรวงกำหนดไว้ และองค์ประกอบของแผนตามหลักวิชาการ

4.2.3 เปรียบเทียบการเสนอขอและการได้รับอนุมัติงบประมาณ โดยวิเคราะห์จากสัดส่วนของแผนงานที่เสนอ/แผนงานที่ได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณ

5. การเสนอผลการวิจัย

เสนอผลด้วยการบรรยายโดยใช้ตารางประกอบ

บทที่ 5

ผลการวิจัย

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการวิจัยข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามในลักษณะของการวิเคราะห์ในเรื่อง กระบวนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ของจังหวัดสงขลา ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จากนั้นจะเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้จากการวิจัยเอกสารในเรื่อง องค์ประกอบของแผน สัดส่วนของแผนงานต่าง ๆ ที่อยู่ในแผน พร้อมกับเสนอสัดส่วนของแผนงานที่เสนอ เปรียบเทียบกับ แผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ของปี พ.ศ. 2537 - 2539

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพื่อให้เห็นภาพรวมของเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่ศึกษา จึงขอนำเสนอข้อมูลทั่วไปดังนี้ คือ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) กำหนดไว้ 14 คน เก็บได้ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด (อวจ.) กำหนดไว้ 16 คน เก็บได้ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง (กวม.) 32 คน เก็บได้ทั้งหมด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) 40 คน เก็บได้ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 ตัวแทนประชาชน 38 คน เก็บได้ทั้งหมด และเมื่อรวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องเก็บเท่ากับ 140 คน ตัวอย่างที่เก็บได้ 136 คน คิดเป็นร้อยละ 97.14 ซึ่งในแต่ละองค์กรมีข้อมูลทั่วไปดังนี้

คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) เป็นชายจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.67 เป็นหญิงจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33, เกือบครึ่งหนึ่งช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ 61 ปีขึ้นไปจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ครึ่งหนึ่งอายุราชการช่วง 21 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ช่วง 16 - 20 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ตามด้วยช่วง 6 - 10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ ช่วง 11 - 15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33, มากกว่าครึ่ง มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ ปริญญาตรี จำนวน 5 คน

คิดเป็นร้อยละ 41.67, กพจ. มากกว่าครึ่งมีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดสงขลา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 และจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67

คณะกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด (อวจ.) เป็นชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 เป็นหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 อวจ. มากกว่าครึ่งมีช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาช่วง 51 - 60 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และช่วง 31 - 40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มากกว่าครึ่ง อายุราชการช่วง 21 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ ช่วง 16 - 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และช่วง 11 - 15 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67, อวจ. มากกว่าครึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 ในด้านภูมิลำเนาเดิม ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดสงขลา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง (กวม.) เป็นชาย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 เป็นหญิงจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25, เกือบครึ่งหนึ่งมี 2 ช่วงอายุคือ ช่วง 31 - 40 ปี และ ช่วง 51 - 50 ปี แต่ละช่วงมีจำนวนเท่ากับ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาคือช่วง 51 - 60 ปี และช่วง 60 ปีขึ้นไป จำนวน ช่วงละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25, อายุราชการช่วง 21 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา มี 2 ช่วง คือ ช่วง 1 - 5 ปี และ 11 - 15 ปี แต่ละช่วงมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามด้วยช่วง 6 - 10 ปี และ 16 - 20 ปี แต่ละช่วงมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5, กวม. มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดสงขลา ร้อยละ 75 จังหวัดอื่น ๆ ร้อยละ 25

คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) เป็นชายจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 97.14 เป็นหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86, ประมาณครึ่งหนึ่งอายุช่วง 41 - 50 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 51.28 รองลงมาช่วง 51 - 60 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และช่วง 31 - 40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26 , เกินครึ่งหนึ่งอายุราชการช่วง 21 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 รองลงมาคือ ช่วง 16 - 20 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 ตามด้วยช่วง 11 - 15 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.39 และช่วง 6 -10

ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56, กพอ. มากกว่าครึ่งมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.10 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.52 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38, กพอ. มากกว่าครึ่งมีภูมิลำเนาเดิม ในจังหวัดสงขลา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 และจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46

ตัวแทนประชาชน เป็นชายจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 89.47 เป็นหญิงจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53, มีอายุช่วง 31 - 40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 39.47 รองลงมาช่วง 51 - 60 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 26.31 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 23.69 และ 21 - 30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53, เกือบครึ่งหนึ่งอายุการทำงาน ช่วง 1 - 5 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 41.37 รองลงมาคือ ช่วง 11 - 15 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 ตามด้วยช่วง 6 - 10 ปี และ ช่วง 16 - 20 ปี แต่ละช่วงมี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79, ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 73.68 รองลงมา คือ ปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 26.32, ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดสงขลา จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 89.47 และจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53 สรุปรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้ตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนร้อยละ

ข้อมูล	ภพจ.	ฉวจ.	กวม.	ภพอ.	ตัวแทน ประชา.
1. เพศ					
ชาย	91.67	86.67	93.75	97.14	89.47
หญิง	8.33	13.33	6.25	2.86	10.53
2. อายุ					
21 - 30 ปี	0	0	0	0	10.53
31 - 40 ปี	8.33	20	43.75	10.26	39.47
41 - 50 ปี	33.33	53.33	43.75	51.28	23.69
51 - 60 ปี	41.67	26.67	6.25	38.46	26.31
61 ปีขึ้นไป	16.67	0	6.25	0	0
4. อายุราชการ					
1 - 5 ปี	0	0	18.75	0	41.37
6 - 10 ปี	16.67	0	12.5	2.56	15.79
11 - 15 ปี	8.33	6.67	18.75	15.39	21.05
16 - 20 ปี	25	33.33	12.5	20.51	15.79
21 ปีขึ้นไป	50	60	37.5	61.54	0
5. ระดับการศึกษา					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0	31.25	15.38	73.68
ปริญญาตรี	41.67	53.33	50	64.10	26.32
สูงกว่าปริญญาตรี	58.33	46.67	18.75	20.52	0
6. ภูมิลำเนาเดิม					
จังหวัดสงขลา	58.33	13.33	75	61.54	89.47
จังหวัดอื่น ๆ	41.67	86.67	25	38.46	10.53

หมายเหตุ : ภพจ. = คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด
 ฉวจ. = อนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด
 กวม. = คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง
 ภพอ. = คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ
 ตัวแทน ประชา. = ตัวแทนประชาชน

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ตามประเด็นการศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิเคราะห์แต่ละขั้นตอนในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการ มีดังนี้

1.2.1 ขั้นตอนการกำหนดแผน แยกตามกลุ่มประชากรมีดังนี้

ก. กพจ. ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนทราบร้อยละ 83.33 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 16.67, มีการประชุมคณะกรรมการก่อนการจัดทำแผน ร้อยละ 75 ไม่ทราบร้อยละ 25, มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 83.33 โดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กพจ. อวจ. นักการเมืองและองค์กรเอกชนตามลำดับ และไม่ทราบร้อยละ 16.67, มีการใช้ข้อมูลในการกำหนดแผนร้อยละ 91.67 โดยใช้ข้อมูลจากปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการเสนอของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น นักวิชาการและนักการเมืองตามลำดับ ไม่ทราบการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 8.33 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อใช้ในการตัดสินใจกำหนดแผนนั้น เกือบครึ่งหนึ่ง เห็นว่าไม่มีการวิเคราะห์ ร้อยละ 41.67 ส่วนน้อยเห็นว่ามีวิเคราะห์ร้อยละ 25, ครึ่งหนึ่งเห็นว่า มีการจัดลำดับความสำคัญปัญหา ส่วนน้อยไม่มีและไม่ทราบมีจำนวนเท่ากัน แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 25, ครึ่งหนึ่ง เห็นว่ามีความสอดคล้องกับสถานการณ์ร้อยละ 50 ไม่สอดคล้องและไม่ทราบ มีจำนวนเท่ากันแต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 25, ครึ่งหนึ่งเห็นว่ามีตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการ ส่วนน้อยไม่ทราบร้อยละ 8.33, ด้านการประเมินงบประมาณเห็นว่าเหมาะสม คือ งบประมาณสอดคล้องกับโครงการร้อยละ 91.67 ส่วนน้อยไม่ทราบร้อยละ 8.33, ด้านงบประมาณสนับสนุนในขั้นการวางแผนส่วนใหญ่เห็นว่ามี ร้อยละ 50 ส่วนน้อยไม่มี ไม่ทราบ มีจำนวนเท่ากัน แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 25, ด้านการเตรียมแผนฉบับร่างมีความเห็นว่ามี กับไม่ทราบ มีจำนวนเท่ากัน แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 50, ด้านการพิจารณาโดย อวจ. ส่วนใหญ่เห็นว่ามีพิจารณาผ่านร้อยละ 75 ส่วนน้อยไม่ทราบร้อยละ 25, ทั้งหมดเห็นว่ามีให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. และแผนงานที่เสนอจะผ่านการพิจารณาเป็นส่วนใหญ่ โดยแผนงานที่ผ่านการพิจารณามากที่สุด คือ แผนงานบำบัดฟื้นฟู หน่วยงานที่เสนอโครงการมากที่สุด คือ เทศบาล และส่วนใหญ่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร้อยละ 58.33 ด้วยวิธีการเสนอในที่ประชุมระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

ข. อวจ. เกินครึ่งหนึ่งเห็นว่ามีไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนทราบร้อยละ 66.67 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 33.37, มีการประชุมคณะกรรมการก่อนการจัดทำแผนร้อยละ 60 ไม่ทราบร้อยละ 40, มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 93.33 โดยคณะกรรมการ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กพจ. อวจ. กวม. ผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองตามลำดับ ไม่ทราบกิจกรรมนี้ ร้อยละ 6.67, มีการใช้ข้อมูลในการกำหนดแผนร้อยละ 80 โดยให้ข้อมูลจากปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการเสนอของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำท้องถิ่น นักวิชาการและนักการเมืองตามลำดับ และให้ข้อมูลจากเอกสารนโยบายแผนสิ่งแวดล้อมประเทศ นโยบายจังหวัด ข้อมูลความสามารถของหน่วยงาน และข้อมูล กชช. 2 ค และ จปฐ. ตามลำดับ ไม่ทราบการกำหนดวัตถุประสงค์ ร้อยละ 20 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เกือบครึ่งเห็นว่าไม่มีการวิเคราะห์ร้อยละ 41.67 ส่วนน้อยเห็นว่ามีการวิเคราะห์ ร้อยละ 25, ครึ่งหนึ่งเห็นว่าการจัดลำดับความสำคัญปัญหา ส่วนน้อยไม่มีและไม่ทราบ มีจำนวนเท่ากัน แต่แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 25, ครึ่งหนึ่งเห็นว่ามีผลสอดคล้องกับสถานการณ์ ไม่สอดคล้องและไม่ทราบ มีจำนวนเท่ากัน แต่แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 25, มีการตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการร้อยละ 50 ส่วนน้อยไม่ทราบร้อยละ 8.33, ด้านการประเมินงบประมาณเห็นว่าเหมาะสม คือ งบประมาณตรงกับโครงการร้อยละ 91.67 ส่วนน้อยไม่ทราบร้อยละ 8.33, ด้านงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผน ครึ่งหนึ่งเห็นว่ามี ส่วนน้อยไม่มี ไม่ทราบ มีจำนวนเท่ากัน แต่แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 25, ด้านการเตรียมแผนฉบับร่างมีความเห็นว่ามี กับ ไม่ทราบ มีจำนวนเท่ากัน แต่แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละ 50, ด้านการพิจารณาโดย อวจ. ส่วนใหญ่เห็นว่ามี การพิจารณาผ่านร้อยละ 75 ส่วนน้อยไม่ทราบร้อยละ 25, ทั้งหมดเห็นว่ามี การให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. และแผนงานที่เสนอจะผ่านการพิจารณาเป็นส่วนใหญ่ โดยแผนงานที่ผ่านการพิจารณามากที่สุดคือ แผนงานบำบัดฟื้นฟู ร้อยละ 58.33 หน่วยงานที่เสนอโครงการมากที่สุด คือ เทศบาล และมากกว่าครึ่งเห็นว่ามี การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร้อยละ 58.33 ด้วยวิธีการเสนอในที่ประชุมระดับตำบล อำเภอ จังหวัด มากที่สุด

ค. กวม. ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนทราบร้อยละ 71.87 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 28.13, มีการประชุมคณะกรรมการก่อนการจัดทำแผนร้อยละ 40.62 ไม่ทราบร้อยละ 59.38, มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 43.75 โดย กพจ. อวจ. และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมืองตามลำดับ และไม่ทราบร้อยละ 56.25, มีการใช้ข้อมูลในการกำหนดแผนร้อยละ 40.62 โดยให้ข้อมูลจากปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการเสนอของ ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน นักวิชาการและนักการเมืองตามลำดับ ไม่ทราบการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 59.38 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น มากกว่าครึ่ง ไม่ทราบการวิเคราะห์ ร้อยละ 65.62 ส่วนน้อยเห็นว่ามี การวิเคราะห์ร้อยละ 34.38, มีการจัดลำดับความสำคัญปัญหาร้อยละ 37.5 และไม่ทราบร้อยละ 62.5, มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ร้อยละ 37.5 และไม่ทราบร้อยละ

62.5, มีการตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการร้อยละ 40.65 ไม่ทราบร้อยละ 59.37, ด้านการประเมินงบประมาณเห็นว่าเหมาะสม คือ งบประมาณตรงกับโครงการร้อยละ 43.75 และไม่ทราบร้อยละ 56.25, ด้านงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผนเห็นว่ามีร้อยละ 25 และไม่ทราบร้อยละ 75, ด้านการเตรียมแผนฉบับร่างมีความเห็นว่ามีร้อยละ 46.88 และไม่ทราบร้อยละ 53.12, ด้านการพิจารณาโดย อวจ. มากกว่าครึ่งเห็นว่าการพิจารณาผ่านร้อยละ 59.38 เกือบครึ่งเห็นว่า ไม่ทราบร้อยละ 40.62, มีการให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. ร้อยละ 31.25 และแผนงานที่เสนอจะผ่านการพิจารณาเป็นส่วนใหญ่ โดยแผนงานที่ผ่านการพิจารณามากที่สุด คือ แผนงานบำบัดฟื้นฟูหน่วยงานที่เสนอโครงการมากที่สุด คือ เทศบาล และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ร้อยละ 37.5 ด้วยวิธีการเสนอผ่าน สท. สจ. และ สส.

ง. กพอ. มีผลการศึกษาดังนี้

(1) อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนทราบร้อยละ 52.63 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 47.37, มีการประชุมคณะกรรมการก่อนการจัดทำแผนร้อยละ 21.05 ไม่ทราบร้อยละ 42.11, การกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 47.37 โดย กพจ. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม อนุกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัด และนักการเมืองตามลำดับ และไม่ทราบร้อยละ 52.63, มีการใช้ข้อมูลในการกำหนดแผนร้อยละ 57.89 โดยใช้ข้อมูลจากปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการเสนอของผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน นักวิชาการและนักการเมืองตามลำดับ ไม่ทราบการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 42.11 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เกือบครึ่งเห็นว่าไม่มีการวิเคราะห์หรือร้อยละ 52.63 ส่วนน้อยเห็นว่าการวิเคราะห์หรือร้อยละ 15.79, มากกว่าครึ่งเห็นว่า มีการจัดลำดับความสำคัญปัญหาหรือร้อยละ 57.9 เกือบครึ่ง ไม่ทราบร้อยละ 42.1, มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ร้อยละ 47.37 และไม่ทราบร้อยละ 52.63, มีการตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการร้อยละ 42.1 ไม่ทราบร้อยละ 57.9, ด้านการประเมินงบประมาณเห็นว่าเหมาะสม คือ งบประมาณตรงกับโครงการร้อยละ 68.42 ส่วนน้อยไม่ทราบร้อยละ 31.58, ด้านงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ทราบร้อยละ 68.42 ส่วนน้อยไม่มีร้อยละ 31.58, ด้านการเตรียมแผนฉบับร่างมีความเห็นว่ามีร้อยละ 15.79 กับ ไม่ทราบร้อยละ 47.37, ด้านการพิจารณาโดย อวจ. เห็นว่าการพิจารณาผ่านร้อยละ 36.84 ไม่ทราบร้อยละ 63.16, มีการให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. ร้อยละ 78.95 และแผนงานที่เสนอจะผ่านการพิจารณาเป็นส่วนใหญ่ โดยแผนงานที่ผ่านการพิจารณามากที่สุด คือ แผนงานบำบัดฟื้นฟู หน่วยงานที่เสนอโครงการมากที่สุด

สุด คือ เทศบาล และเกือบครึ่งเห็นว่า มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร้อยละ 47.37 ด้วยวิธีการเสนอในที่ประชุมระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

(2) อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนทราบร้อยละ 55 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 45, มีการประชุมคณะกรรมการก่อนการจัดทำแผนร้อยละ 20 ไม่ทราบร้อยละ 70, การกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 20 โดย กพจ. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อวจ. และนักการเมืองตามลำดับ และไม่ทราบร้อยละ 16.67, มีการใช้ข้อมูลในการกำหนดแผนร้อยละ 80 โดยใช้ข้อมูลจากปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการเสนอของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น และนักการเมืองตามลำดับ ไม่ทราบการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 80 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เกือบทั้งหมดเห็นว่าไม่ทราบว่าการวิเคราะห์ร้อยละ 90 ส่วนน้อยเห็นว่าการวิเคราะห์ร้อยละ 20, ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า มีการจัดลำดับความสำคัญปัญหาร้อยละ 80 ส่วนน้อยมีร้อยละ 20, มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ร้อยละ 20 ไม่ทราบร้อยละ 80, มีการตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการร้อยละ 10 ไม่ทราบร้อยละ 80, ด้านการประเมินงบประมาณเห็นว่าไม่ทราบว่าเหมาะสม คือ งบประมาณสอดคล้องกับโครงการร้อยละ 90 ส่วนน้อยไม่มีร้อยละ 10, ด้านงบประมาณสนับสนุนในขั้นการวางแผนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ทราบร้อยละ 80 ส่วนน้อยไม่มีร้อยละ 20, ด้านการเตรียมแผนฉบับร่างมีความเห็นว่าไม่ทราบร้อยละ 80, ด้านการพิจารณาโดย อวจ. ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ทราบว่ามีการพิจารณาร้อยละ 85 ส่วนน้อยมีร้อยละ 15, มีการให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. ร้อยละ 20 และแผนงานที่เสนอจะผ่านการพิจารณาเป็นส่วนใหญ่ โดยแผนงานที่ผ่านการพิจารณามากที่สุด คือ แผนงานบำบัดฟื้นฟู หน่วยงานที่เสนอโครงการมากที่สุด คือ เทศบาล และส่วนใหญ่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร้อยละ 10 ด้วยวิธีการเสนอในที่ประชุมระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

จ. ตัวแทนประชาชน

(1) อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนทราบร้อยละ 87.5 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 12.5, ไม่มีการประชุมคณะกรรมการก่อนการจัดทำแผนร้อยละ 75 ไม่ทราบร้อยละ 25, มีการใช้ข้อมูลในการกำหนดแผนร้อยละ 31.25 โดยใช้ข้อมูลจากแผนงานและโครงการของปีที่ผ่านมา จากการเสนอของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น และนักการเมืองตามลำดับ ไม่ทราบการกำหนดวัตถุประสงค์ร้อยละ 83.33 ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีการวิเคราะห์ร้อยละ 68.75, ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการจัดลำดับความสำคัญปัญหาร้อยละ 81.25 ส่วนน้อยมีร้อยละ 12.5, ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีความสอดคล้อง

คล้อยกับสถานการณ์ร้อยละ 68.75 ไม่มีความสอดคล้องร้อยละ 25, ครั้งหนึ่งไม่ทราบว่ามี การตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการ อีกครั้งหนึ่งไม่ทราบข้อมูล, ด้านงบประมาณสนับสนุนในชั้น การวางแผน มากกว่าครึ่ง เห็นว่าไม่มีร้อยละ 56.25 เกือบครึ่งไม่ทราบร้อยละ 43.75, ด้านการ พิจารณาโดย อวจ. ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามี การพิจารณาผ่านร้อยละ 87.5 ส่วนน้อยไม่มี ร้อยละ 12.5, ส่วนการให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. เกือบทั้งหมดไม่ทราบข้อมูล ร้อยละ 93.75 และ มี การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร้อยละ 12.5 ด้วยวิธีการเสนอในที่ประชุม ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

(2) อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุม ให้ประชาชนทราบร้อยละ 56.25 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 43.75, ไม่มีการประชุมคณะกรรมการ ก่อนการจัดทำแผนร้อยละ 50 ไม่ทราบร้อยละ 50, ทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การใช้ข้อมูลในการ กำหนดแผน ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามี การจัดลำดับความสำคัญปัญหาร้อยละ 75 ส่วนน้อยไม่มี ร้อยละ 25, มากกว่าครึ่งไม่ทราบว่ามี ความสอดคล้องกับสถานการณ์ร้อยละ 56.25 ไม่มีความ สอดคล้องร้อยละ 43.75, ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามี การตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการร้อยละ 75 ไม่มี ร้อยละ 25, ด้านงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นไม่ทราบร้อยละ 68.75 ส่วนน้อยไม่มีร้อยละ 31.25, ด้านการพิจารณาโดย อวจ. ทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การพิจารณา ผ่าน ไม่ทราบว่ามี การให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. และไม่ทราบว่ามี การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน

จ. องค์กรพัฒนาเอกชน ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชน ทราบร้อยละ 66.67 และไม่ทราบกิจกรรมนี้ร้อยละ 33.33, ไม่มีการประชุมคณะกรรมการก่อนการ จัดทำแผนร้อยละ 33.33 ไม่ทราบร้อยละ 66.67, ไม่มีการใช้ข้อมูลในการกำหนดแผนร้อยละ 66.67 และไม่ทราบร้อยละ 33.33, ทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การจัดลำดับความสำคัญปัญหา, มากกว่าครึ่งไม่ ทราบว่ามี ความสอดคล้องกับสถานการณ์ร้อยละ 66.67 ไม่มีความสอดคล้องร้อยละ 33.33, ทั้ง หมดไม่ทราบว่ามี การตรวจสอบความเป็นไปได้โครงการ, ส่วนด้านงบประมาณสนับสนุนในชั้นการ วางแผนทั้งหมดไม่ทราบข้อมูลนี้, ด้านการพิจารณาโดย อวจ. ทั้งหมดเห็นว่าเป็นไม่ทราบว่ามี การ พิจารณาผ่านและการให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. และทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน สรุปรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับชั้นการกำหนดแผนได้ตาม ตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นการกำหนดแผนในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

กิจกรรม	กพจ.			อจจ.			กวม.			กพอ.						ตัวแทนประชาชน								
										อ.ที่มี คก.			อ.ที่ไม่มี คก.			ปช.อ.มี คก.			ปช.อ.ไม่มี คก.			NGOS		
	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ
1.การประชุมสัมมนาหรือประชุมให้ประชาชนได้ทราบก่อนจัดทำแผน	0	83.3	16.67	0	66.67	33.33	0	71.87	28.13	0	52.63	47.37	0	55	45	0	12.50	87.50	0	58.3	43.75	0	66.67	33.33
2.การประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ	75	0	25	60	0	40	40.6	0	59.38	21.05	38.85	42.11	20	10	70	0	75	25	0	50	50	0	33.33	66.67
3.การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน	83.3	0	16.67	93.3	0	6.67	43.8	0	56.25	47.37	0	52.63	20	0	80									
4.การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจกำหนดแผน	91.7	0	8.33	80	0	20	40.6	0	59.38	57.89	0	42.11	20	0	80	31.3	0	68.75	0	0	100	0	66.67	33.33
5.การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อใช้ในการตัดสินใจกำหนดแผน	25	41.7	33.33	25	33.33	41.87	34.4	0	65.63	52.63	15.79	31.68	10	0	90									
6.การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	50	25	25	60	13.33	26.67	37.5	0	62.5	57.89	0	42.11	20	0	80	12.5	6.25	81.25	0	25	75	0	0	100
7.ความสอดคล้องของแผนกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัด	50	25	25	53.3	6.67	40	37.5	0	62.5	47.37	0	52.63	20	0	80	6.25	25	68.75	0	43.8	56.25	0	33.33	66.67
8.การตรวจสอบความเป็นไปได้ทางเทคนิคการบริหารและการจัดการแผนงาน/โครงการ	50	41.7	8.33	46.7	33.33	20	40.6	0	59.38	42.11	0	57.89	10	10	80	0	50	50	0	25	75	0	0	100
9.การประเมินงบประมาณให้เหมาะสมกับจำนวนแผนงาน/โครงการ	91.7	0	8.33	100	0	0	43.8	0	56.25	68.42	0	31.58	0	10	90									

ตาราง 3 (ต่อ)

กิจกรรม	กพจ.			อวจ.			กวม.			กพอ.						ตัวแทนประชาชน								
										อ.ที่มี คก.			อ.ที่ไม่มี คก.			ปชช.อ.มี คก.			ปชช.อ.ไม่มี คก.			NGOS		
	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ
10.งบประมาณสนับสนุนในขั้นตอนการวางแผน	50	25	25	46.7	13.33	40	25	0	75	0	31.58	68.42	0	20	80	0	58.25	43.75	0	31.3	68.75	0	0	100
11.การเตรียมแผนฉบับร่างและขอความเห็น ชอบแผนฉบับร่างก่อนปรับปรุงเป็นแผน ฉบับสมบูรณ์	50	0	50	86.7	0	13.33	46.9	0	53.13	15.79	36.84	47.37	0	20	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.การพิจารณาถ้อยแถลงเบื้องต้นโดยคณะ อนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมจังหวัด	75	0	25	73.3	0	26.67	59.4	0	40.62	36.84	0	63.16	15	0	85	0	12.50	87.50	0	0	100	0	0	100
13.การให้ความเห็นชอบแผนโดยคณะ กรรมการพัฒนาจังหวัด	100	0	0	86.7	0	13.33	31.3	0	68.75	78.95	0	21.05	20	0	80	6.25	0	93.75	0	0	100	0	0	100
14.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การวางแผน	58.3	25	16.67	60	0	40	37.5	0	62.5	47.37	5.26	47.37	10	50	40	12.50	0	87.50	0	0	100	0	0	100

1.2.2 ชั้นการปฏิบัติตามแผน ผลการศึกษาแยกตามกลุ่มประชากร มีดังนี้

ก. กพจ. ร้อยละ 50 ทราบว่ามีสัดส่วนของโครงการที่เสนอกับอนุมัติงบประมาณผ่านการพิจารณาน้อย อีกครั้งไม่ทราบข้อมูล, ด้านการประชุมร้อยละ 50 ไม่ทราบว่ามี การประชุม ด้านการประสานงาน เกือบทั้งหมดเห็นว่าการประสานงานร้อยละ 91.67 โดย ประสานงานเรื่อง ระเบียบข้อบังคับกับสำนักงานจังหวัดเป็นส่วนใหญ่, ในด้านการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่าการกำหนดเวลาชัดเจนเป็นแบบตรวจสอบ รายการ ร้อยละ 75 ส่วนน้อยไม่ทราบ ร้อยละ 25, ด้านการควบคุมงาน ทั้งหมดเห็นว่าการควบคุมงานเป็นไปตามกำหนด, ด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานส่วนใหญ่เห็นว่าการปรับปรุง ร้อย ละ 75 ไม่ทราบร้อยละ 25, ด้านอำนาจในการตัดสินใจของหน่วยเสนอโครงการ ครึ่งหนึ่งไม่ทราบ ข้อมูลนี้ ส่วนน้อยเห็นว่ามีและไม่มี มีจำนวนเท่ากัน แต่จะประเภทคิดเป็นร้อยละ 25, ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่าการรายงานผลร้อยละ 75 โดยรายงานไปที่สำนักงานจังหวัดเป็น ส่วนใหญ่ ไม่ทราบข้อมูลนี้ร้อยละ 25 และในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติตามแผน ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ร้อยละ 75 โดยมีส่วนร่วมในลักษณะเสนอความคิดเห็นและข้อ เสนอแนะในการปฏิบัติงาน ส่วนน้อยไม่ทราบ ร้อยละ 8.33

ข. อวจ. ทราบว่ามีสัดส่วนของโครงการที่เสนอกับอนุมัติงบประมาณร้อยละ 50 ซึ่งครึ่งหนึ่ง ทราบว่า ผ่านการพิจารณาน้อย อีกครั้งไม่ทราบข้อมูลส่วนนี้, ด้านการประชุมส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าการประชุมร้อยละ 50, ด้านการประสานงาน เกือบทั้งหมดทราบว่า มีการ ประสานงาน ร้อยละ 91.67 โดยประสานงานเรื่อง ระเบียบข้อบังคับที่สำนักงานจังหวัดเป็นส่วนใหญ่, ส่วนในด้านการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการ ส่วนใหญ่มีการกำหนด เวลาชัดเจน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ ร้อยละ 75 ส่วนน้อยไม่ทราบ ร้อยละ 25, ด้านการควบคุมงาน ร้อยละ 100 มีการควบคุมงานเป็นไปตามกำหนด, ด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานส่วนใหญ่เห็นว่าการปรับปรุง ร้อยละ 75 ไม่ทราบร้อยละ 25, ด้านอำนาจในการตัดสินใจของหน่วย เสนอโครงการ ครึ่งหนึ่งไม่ทราบข้อมูลนี้ ส่วนน้อยเห็นว่ามีและไม่มี มีจำนวนเท่ากันแต่จะประเภท คิดเป็นร้อยละ 25, ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่าการรายงานผลร้อยละ 75 โดยรายงานไปที่สำนักงานจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ ไม่ทราบข้อมูลนี้ร้อยละ 25 และในด้านการเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ส่วนใหญ่เห็นว่ามีร้อยละ 75 โดยมีส่วนร่วมในลักษณะ เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ส่วนน้อยไม่ทราบ ร้อยละ 8.33

ค. กวม. ทราบว่ามีสัดส่วนของโครงการที่เสนอกับอนุมัติงบประมาณร้อยละ 37.5 ซึ่งเกินครึ่งหนึ่งไม่ทราบ ร้อยละ 62.5 , ด้านการประชุมมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่ทราบว่ามีการประชุม ร้อยละ 53.12 ,ด้านการประสานงาน มีการประสาน ร้อยละ 46.88 โดยประสานงานเรื่องระเบียบข้อบังคับที่สำนักงานจังหวัดเป็นส่วนใหญ่, ส่วนในด้านการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการ มีการกำหนดเวลาชัดเจน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ ร้อยละ 34.38 ไม่ทราบ ร้อยละ 65.62 , ด้านการควบคุมงาน ร้อยละ 100 มีการควบคุมงานเป็นไปตามกำหนด , ด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานเห็นว่าการปรับปรุง ร้อยละ 28.12 ไม่ทราบร้อยละ 68.76 , ด้านอำนาจในการตัดสินใจของหน่วยเสนอโครงการ มากกว่าครึ่งหนึ่งไม่ทราบข้อมูลนี้ ร้อยละ 62.5 ส่วนน้อยเห็นว่ามีและไม่มี ร้อยละ 31.25 และ 6.25 ตามลำดับ, ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่ามีการรายงานผลร้อยละ 40.62 โดยรายงานไปที่สำนักงานจังหวัดและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคได้ ไม่ทราบข้อมูลนี้ร้อยละ 59.38 และในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน เห็นว่ามี ร้อยละ 28.12 โดยมีส่วนร่วมในลักษณะเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ไม่ทราบ ร้อยละ 50

ง. กพอ. มีผลการศึกษาดังนี้

(1) อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน ทราบว่ามีสัดส่วนของโครงการที่เสนอกับอนุมัติงบประมาณ ร้อยละ 47.37 ซึ่งส่วนใหญ่ทราบว่า ผ่านการพิจารณาน้อย อีกร้อยละ 52.63 ไม่ทราบข้อมูลส่วนนี้ , ด้านการประชุมมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่ทราบว่ามีการประชุม ร้อยละ 57.89, ด้านการประสานงาน เกือบครึ่งหนึ่งมีการประสานงาน ร้อยละ 47.37 โดยประสานงานเรื่องระเบียบข้อบังคับที่สำนักงานจังหวัดเป็นส่วนใหญ่, ส่วนในด้านการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการ มีการกำหนดเวลาชัดเจน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ ร้อยละ 36.84 ไม่ทราบ ร้อยละ 63.15 , ด้านการควบคุมงาน ร้อยละ 42.1 มีการควบคุมงานเป็นไปตามกำหนด , ด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน เกือบครึ่งหนึ่งเห็นว่าการปรับปรุง ร้อยละ 36.85 ไม่ทราบร้อยละ 57.89, ด้านอำนาจในการตัดสินใจของหน่วยเสนอโครงการ เกินครึ่งหนึ่งไม่ทราบข้อมูลนี้ ร้อยละ 57.89 ส่วนน้อยเห็นว่ามีและไม่มี ร้อยละ 36.85 และ 6.25 ตามลำดับ, ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่ามีการรายงานผลร้อยละ 42.1 โดยรายงานไปที่สำนักงานจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ ไม่ทราบข้อมูลนี้ร้อยละ 57.89 และในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน เห็นว่ามี ร้อยละ 36.85 โดยมีส่วนร่วมในลักษณะเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ไม่ทราบร้อยละ 63.15

(2) **อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน** ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีสัดส่วนของโครงการที่เสนอกับอนุมัติงบประมาณร้อยละ 80 ไม่มีการพิจารณาน้อย อีกร้อยละ 20 , ด้านการประชุมส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการประชุม ร้อยละ 80 ,ด้านการประสานงาน ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามี การประสานงาน ร้อยละ 80, ส่วนในด้านการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการ ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีกำหนดเวลาชัดเจน ร้อยละ 80 ส่วนน้อยไม่มี ร้อยละ 20 , ด้านการควบคุมงาน ไม่ทราบ ร้อยละ 85 , ด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานเกือบทั้งหมดเห็นว่าไม่ทราบว่ามี การปรับปรุง ร้อยละ 95, ด้านอำนาจในการตัดสินใจของหน่วยเสนอโครงการ เกือบทั้งหมดไม่ทราบข้อมูลนี้ ร้อยละ 95 ส่วนน้อยไม่มี ร้อยละ 5, ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่าไม่ทราบว่ามีกรรายงานผลร้อยละ95 ไม่มีการรายงานร้อยละ 5 และในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ทราบ ร้อยละ 75 ไม่มีร้อยละ 25

จ. ตัวแทนประชาชน

(1) **อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน** ด้านการประชุมทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การประชุม, ส่วนในด้านการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการ มีการกำหนดเวลา ชัดเจน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ ร้อยละ 25 ไม่ทราบ ร้อยละ 75 , ด้านอำนาจในการตัดสินใจของหน่วยเสนอโครงการ ส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลนี้ ร้อยละ 87.5 ส่วนน้อยเห็นว่าไม่มีร้อยละ 6.25, ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่าไม่ทราบว่ามีกรรายงานผลร้อยละ 100 และในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนเห็นว่าไม่ทราบ ร้อยละ 50

(2) **อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน** ด้านการประชุมทั้งหมดไม่ทราบ ว่ามีการประชุม, ส่วนในด้านการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการ ไม่ทราบ ร้อย ละ 100 , ด้านอำนาจในการตัดสินใจของหน่วยเสนอโครงการ เกือบทั้งหมดไม่ทราบข้อมูลนี้ ร้อยละ 93.75 ส่วนน้อยเห็นว่าไม่มี ร้อยละ 6.25, ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน พบว่าไม่ ทราบว่ามีกรรายงานผลร้อยละ 100 และในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติตามแผน เห็นว่าไม่ทราบร้อยละ 50

จ. **องค์กรพัฒนาเอกชน** ด้านการประชุมทั้งหมดไม่ทราบว่ามีการประชุม การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างชัดเจน, ไม่ทราบอำนาจในการตัดสินใจของหน่วยเสนอโครงการ, การรายงานผลการปฏิบัติงาน และในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ไม่ทราบข้อมูลร้อยละ 33.33 และประชาชนไม่มีส่วนร่วมร้อยละ 66.67 สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน ได้ตามตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นการปฏิบัติตามแผนในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

กิจกรรม	กพจ.			จวจ.			กวม.			กพอ.						ตัวแทนประชาชน									
										อ.ที่มี คก.			อ.ที่ไม่มี คก.			ปชช.อ.มี คก.			ปชช.อ.ไม่มี คก.			NGO			
	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	
1.สัดส่วนของโครงการที่เสนอกับโครงการที่ได้รับอนุมัติ	50	0	50	53.3	0	46.67	37.5	0	62.5	47.37	0	52.63	0	20	80										
2.การประชุมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดำเนินการที่ได้รับการอนุมัติโครงการ	25	25	50	0	53.33	46.67	28.1	18.75	53.12	0	42.11	57.89	0	20	80	0	0	100	0	0	100	0	0	100	
3.การประสานงานระหว่างหน่วยงาน	91.7	0	8.33	73.3	0	26.67	46.9	0	53.13	47.37	10.52	42.11	0	20	80										
4.การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบชัดเจน	75	0	25	100	0	0	34.4	0	65.62	36.84	0	63.16	0	20	80	25	0	75	0	0	100	0	0	100	
5.การควบคุมการปฏิบัติงานเป็นไปตามกำหนด	91.7	0	8.33	80	6.67	13.33	37.5	0	62.5	42.11	0	57.89	0	5	95										
6.การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานระหว่างทางปฏิบัติเพื่อให้ความสอดคล้องกับสถานการณ์	75	0	25	73.3	0	26.67	28.1	3.13	68.75	36.84	5.26	57.90	0	5	95										
7.ผู้รับผิดชอบโครงการมีอำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน	25	25	50	46.7	13.33	40	31.3	6.25	62.5	36.84	5.26	57.9	0	5	95	0	12.50	87.50	0	1	15	0	0	100	
8.การรายงานผลความก้าวหน้าการปฏิบัติงาน	75	0	25	93.3	0	6.67	40.6	0	59.38	42.11	0	57.89	0	5	95	0	0	100	0	0	16	0	0	100	
9.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน	75	16.7	8.33	80	0	20	28.1	21.68	50	36.84	0	63.16	0	25	75	25	43.75	31.25	0	50	50	0	66.67	33.33	

1.2.3 ชั้นการประเมินผล ผลการศึกษาแยกตามกลุ่มประชากรได้ดังนี้

ก. กพจ. ร้อยละ 50 เห็นว่ามีการประเมินผลแผน ในลักษณะการรายงานผล จากผู้ปฏิบัติ การติดตามโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อีกร้อยละ 50 ไม่ทราบข้อมูลนี้ ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล คือ กพจ. คณะกรรมการจากส่วนกลาง โดยมีกฎเกณฑ์การประเมินที่มุ่งไปตามมาตรฐานโครงการนั้นเป็นส่วนใหญ่, ระยะเวลาที่ประเมินส่วนใหญ่ คือ หลังเสร็จสิ้นโครงการ, มีการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน ร้อยละ 50 อีกร้อยละ 50 ไม่ทราบข้อมูลนี้ และสุดท้าย คือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ร้อยละ 50 ไม่ทราบกิจกรรมนี้ ร้อยละ 50

ข. อวจ. ร้อยละ 50 เห็นว่ามีการประเมินผลแผน ในลักษณะการรายงานผล จากผู้ปฏิบัติ การติดตามโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อีกร้อยละ 50 ไม่ทราบข้อมูลนี้ ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล คือ กพจ. คณะกรรมการจากส่วนกลาง โดยมีกฎเกณฑ์การประเมินที่มุ่งไปตามมาตรฐานโครงการนั้นเป็นส่วนใหญ่, ระยะเวลาที่ประเมินส่วนใหญ่คือ หลังเสร็จสิ้นโครงการ, มีการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน ร้อยละ 50 อีกร้อยละ 50 ไม่ทราบข้อมูลนี้ และสุดท้ายคือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ร้อยละ 50 ไม่ทราบกิจกรรมนี้ ร้อยละ 50

ค. กวม. ร้อยละ 31.25 เห็นว่ามีการประเมินผลแผน ในลักษณะการรายงานผล จากผู้ปฏิบัติ การติดตามโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อีกร้อยละ 65.62 ไม่ทราบข้อมูลนี้ ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล คือ กพจ. และหน่วยงานดำเนินการกลาง โดยมีกฎเกณฑ์การประเมินที่มุ่งไปตามมาตรฐานโครงการนั้นร้อยละ 31.25 ระยะเวลาที่ประเมินส่วนใหญ่ คือ หลังเสร็จสิ้นโครงการ, มีการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน ร้อยละ 25 อีกร้อยละ 75 ไม่ทราบข้อมูลนี้ และสุดท้ายคือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ร้อยละ 25 ไม่ทราบกิจกรรมนี้ ร้อยละ 75

ง. กพอ. มีผลการศึกษา ดังนี้

(1) อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน ร้อยละ 31.58 เห็นว่ามีการประเมินผลในลักษณะการรายงานผล จากผู้ปฏิบัติ การติดตามโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อีกร้อยละ 68.42 ไม่ทราบข้อมูลนี้ ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล คือ กพจ. โดยมีกฎเกณฑ์การประเมินที่มุ่งไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นเป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาที่ประเมินส่วนใหญ่คือ หลังเสร็จสิ้นโครงการ มีการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน ร้อยละ

31.58 อีกร้อยละ 68.42 ไม่ทราบข้อมูลนี้ และสุดท้ายคือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ร้อยละ 50 ไม่ทราบกิจกรรมนี้ ร้อยละ 21.05

(2) **อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน** ทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การประเมินผลแผน ไม่ทราบหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผลและการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน และสุดท้ายคือ การไม่ทราบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน

จ. ตัวแทนประชาชน

(1) **อำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน** ร้อยละ 81.25 เห็นว่าไม่ทราบการประเมินผล และเห็นว่าไม่มีการประเมินผล ร้อยละ 18.75 ส่วนใหญ่ไม่ทราบหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผลร้อยละ 81.25 และไม่มีหน่วยงานประเมินร้อยละ 18.75 ทั้งหมดไม่ทราบระยะเวลาที่ประเมินและการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน และสุดท้ายคือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ร้อยละ 18.75 ไม่ทราบกิจกรรมนี้ ร้อยละ 81.25

(2) **อำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน** ทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การประเมินผลแผน ไม่ทราบว่ามีส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล ไม่ทราบระยะเวลาที่ประเมิน ไม่ทราบการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน และสุดท้ายคือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินร้อยละ 31.25 ไม่ทราบกิจกรรมนี้ ร้อยละ 68.75

ฉ. **องค์กรเอกชน** ทั้งหมดไม่ทราบว่ามี การประเมินผลแผน หน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล ไม่ทราบระยะเวลาที่ประเมิน ไม่ทราบการนำข้อมูลในการประเมินไปใช้ในการแก้ปัญหาในการวางแผน และสุดท้าย คือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมิน ร้อยละ 66.67 ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมนี้ ร้อยละ 33.33 สรุปรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลได้ตามตาราง 5

ตาราง 5 ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการประเมินผลแผนในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

กิจกรรม	กพจ.			อวจ.			กวม.			กพอ.						ตัวแทนประชาชน								
										อ.ที่มี คก.			อ.ที่ไม่มี คก.			ปชช.อ.มี คก.			ปชช.อ.ไม่มี คก.			NGO		
	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ
1.การประเมินผลแผน	50	0	50	60	0	40	31.3	3.12	65.63	31.58	0	68.42	0	0	100	0	18.75	81.25	0	0	100	0	0	100
2.หน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล	50	0	50	60	0	40	28.1	3.12	68.75	31.58	0	68.42	0	0	100	0	18.75	81.25	0	0	100	0	0	100
3.กฎเกณฑ์ในการประเมินผล	50	0	50	60	0	40	31.3	3.12	65.63	21.05	0	78.95	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100
4.การกำหนดระยะเวลาในการประเมิน	100	0	0	60	0	40	28.1	3.12	68.75	31.58	0	68.42	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100
5.การนำข้อมูลของการประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไข้ปัญหา	50	0	50	33.3	26.67	40	25	8.25	68.75	31.58	0	68.42	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100
6.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล	0	50	50	0	53.33	46.67	0	25	75	0	21.05	78.95	0	0	100	0	18.75	81.25	0	31.3	68.75	0	66.67	33.33

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด มีดังนี้ คือ

1.3.1 ชั้นการกำหนดแผน ผลการศึกษาในแต่ละประชากรมีดังนี้

ก. กพจ. มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ, ไม่มีงบประมาณในการประชุมและประชาสัมพันธ์, คณะกรรมการส่งตัวแทนเข้าประชุมทำให้ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ การกำหนดวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจนและถูกกำหนดโดยส่วนกลางมากกว่าปัญหาในพื้นที่, หน่วยงานระดับจังหวัดขาดข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อม, ไม่มีหน่วยงานกลางที่รวบรวมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการเขียนโครงการ, ข้อมูล กชช. 2 ค และ จปฐ. มีข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อย, ไม่มีกรอบแนวทางในการจัดทำแผน และความไม่เชื่อมั่นในข้อมูลที่มีอยู่ วิเคราะห์ข้อมูลยากเนื่องจากข้อมูลกระจาย, ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแปลงสู่การปฏิบัติได้, หน่วยงานไม่เข้าใจวิธีการเสนอแผน, ขาดเจ้าหน้าที่ศึกษาความเป็นไปได้และประเมินงบประมาณ งบประมาณสนับสนุนมีน้อย, คณะกรรมการความซ้ำซ้อนและขาดความชำนาญด้านสิ่งแวดล้อมน้อย, ระยะเวลาในการพิจารณามีน้อย, โครงการไม่กระจายในแผนงานต่าง ๆ และประชาชนมีส่วนร่วมน้อย

ข. อวจ. มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง คณะกรรมการส่งตัวแทนเข้าประชุมทำให้ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ, การกำหนดวัตถุประสงค์ไม่สามารถสนองนโยบายและแปลงสู่การปฏิบัติได้น้อย, หน่วยงานระดับจังหวัดขาดข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีหน่วยงานกลางที่รวบรวมข้อมูลสิ่งแวดล้อมและขาดแผนลำดับความสำคัญการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม, ไม่มีกรอบแนวทางในการจัดทำแผน, ขาดตัวอย่างในการเสนอแผน/โครงการ, วิเคราะห์ข้อมูลยากเนื่องจากข้อมูลกระจาย หน่วยงานไม่เข้าใจวิธีการเสนอแผน, ขาดเจ้าหน้าที่ศึกษาความเป็นไปได้และประเมินงบประมาณ งบประมาณสนับสนุนมีน้อยไม่ต่อเนื่อง, คณะกรรมการความซ้ำซ้อน, ขาดการประชาสัมพันธ์และประชาชนมีส่วนร่วมน้อย

ค. กวม. มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง ประชาชนไม่สนใจ, ผู้ปฏิบัติไม่ได้เข้าร่วมประชุมและผู้บริหารไม่ถ่ายทอดผลการประชุมแก่ผู้ปฏิบัติ, วัตถุประสงค์ของแผนไม่ได้ถูกกำหนดจากตัวแทนของทุกฝ่าย, หน่วยงานระดับจังหวัดขาดข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อม, ไม่มีหน่วยงานกลางที่รวบรวมข้อมูลสิ่งแวดล้อม, ความไม่ต่อเนื่องของนักการเมืองมีผลต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม, หน่วยงานไม่เข้าใจวิธีการเสนอแผน, ส่วนกลางไม่กระจายอำนาจการบริหารงานอย่างแท้จริง, ระยะเวลาในการเสนอแผน/โครงการสั้นเกินไป, ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผน และประชาชนไม่เห็นความสำคัญงานด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก

ง. กพอ. แยกเป็น

(1) กพอ. ที่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง ความยากลำบากในการจัดประชุมประชาชน ผู้บริหารไม่ถ่ายทอดผลการประชุมแก่ผู้ปฏิบัติ, การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ยึดนโยบายของชาติแปลงไปสู่การปฏิบัติได้น้อย, หน่วยงานขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการเขียนโครงการ, ข้อมูล กชช. 2 ค และจปฐ. มีข้อมูลสิ่งแวดล้อมน้อย, ไม่มีกรอบแนวทางในการจัดทำแผน, ส่วนราชการระดับอำเภอไม่ทราบการวางแผนเนื่องจากบางส่วนไม่ได้รับหนังสือแจ้งการเสนอแผน/โครงการและมองว่าเป็นแผนของส่วนกลาง, ขาดตัวอย่างในการเสนอแผน/โครงการด้านข้อมูลเห็นว่ามีข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นปัจจุบัน, ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแปลงสู่การปฏิบัติได้, ส่วนกลางไม่กระจายอำนาจในการวางแผนอย่างแท้จริง, หน่วยงานไม่เข้าใจวิธีการเสนอแผน, ระยะเวลาในการเสนอแผนน้อยสั้นเกินไป, ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผน และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยเพราะไม่ทราบว่ามีกรวางแผนสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

(2) กพอ. ที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง จัดประชุมประชาชนก่อนการจัดทำแผนไม่ได้เพราะระยะเวลาในการเสนอแผนสั้นเกินไป, ผู้บริหารไม่ถ่ายทอดผลการประชุมแก่ผู้ปฏิบัติ, หน่วยงานขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการเขียนโครงการ, ไม่มีกรอบแนวทางในการจัดทำแผน, ส่วนราชการระดับอำเภอไม่ทราบการวางแผนเนื่องจากบางส่วนไม่ได้รับหนังสือแจ้งการเสนอแผน/โครงการและมองว่าเป็นแผนของส่วนกลาง, ขาดตัวอย่างในการเสนอแผน/โครงการ, หน่วยงานระดับอำเภอมีงานประจำตามหน้าที่มากอยู่แล้วจึงไม่มีเวลาเสนอแผน, แนวทางในการเสนอแผนงาน/โครงการในระดับอำเภอไม่ชัดเจน, บางอำเภอไม่ได้แจ้งให้หน่วยงานในระดับตำบล ท้องถิ่นเสนอแผน/โครงการ, ด้านกฎหมายเห็นว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ไม่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม, ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผน, การกระจายงานในแผนงานไม่เหมาะสม กล่าวคือ แผนงานมุ่งการบำบัดและฟื้นฟูมากกว่าแผนงานสร้างจิตสำนึก, เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอมีงานประจำมากอยู่แล้วจึงไม่เสนอแผน และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยเพราะไม่ทราบว่ามีกรวางแผนสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดเนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์

จ. ตัวแทนประชาชน แบ่งเป็น

(1) ประชาชนในอำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง ประชาชนไม่สนใจการวางแผนสิ่งแวดล้อม, ระยะเวลาในการเสนอแผนสั้นประชุมประชาชนไม่ทัน, ผู้บริหารไม่ถ่ายทอดผลการประชุมแก่ผู้ปฏิบัติ, หน่วยงานขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการ

เขียนโครงการ, ไม่มีกรอบแนวทางในการจัดทำแผน, ส่วนราชการระดับอำเภอไม่ทราบการวางแผนเนื่องจากบางส่วนไม่ได้รับหนังสือแจ้งการเสนอแผน/โครงการและมองว่าเป็นแผนของส่วนกลาง, ขาดตัวอย่างในการเสนอแผน/โครงการ, หน่วยงานระดับอำเภอมีงานประจำตามหน้าที่มากอยู่แล้วจึงไม่มีเวลาเสนอแผน, แนวทางในการเสนอแผนงาน/โครงการในระดับอำเภอไม่ชัดเจน, บางอำเภอไม่ได้แจ้งให้หน่วยงานในระดับตำบลท้องถิ่นเสนอแผน/โครงการ, ด้านกฎหมายเห็นว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ไม่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม, ระยะเวลาในการเสนอแผนสั้นเกินไปเสนอโครงการไม่ทัน และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยเพราะไม่ทราบว่ามีการวางแผนสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดเนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์

(2) ประชาชนในอำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง ระยะเวลาในการเสนอแผนสั้นประชุมประชาชนไม่ทัน, ผู้บริหารไม่ถ่ายทอดผลการประชุมแก่ผู้ปฏิบัติ, หน่วยงานขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการเขียนโครงการ, ไม่มีกรอบแนวทางในการจัดทำแผน, ส่วนราชการระดับอำเภอไม่ทราบการวางแผนเนื่องจากบางส่วนไม่ได้รับหนังสือแจ้งการเสนอแผน/โครงการและมองว่าเป็นแผนของส่วนกลาง, ขาดตัวอย่างในการเสนอแผน/โครงการ, หน่วยงานระดับอำเภอมีงานประจำตามหน้าที่มากอยู่แล้วจึงไม่มีเวลาเสนอแผน, บางอำเภอไม่ได้แจ้งให้หน่วยงานในระดับตำบล ท้องถิ่นเสนอแผน/โครงการ, ระยะเวลาในการเสนอแผนสั้นเกินไปเสนอโครงการไม่ทัน, และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยเพราะไม่ทราบว่ามีการวางแผนสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดเนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์

(3) องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนไม่ได้มาจากตัวแทนของทุกฝ่าย, ด้านข้อมูลมีปัญหาในความไม่เชื่อมั่นข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน, ปัญหาที่สำคัญของจังหวัดไม่ได้แปลงไปเป็นแผนงาน/โครงการ เช่น ปัญหาทะเลสาบสงขลา, ส่วนกลางไม่กระจายอำนาจในการวางแผนอย่างแท้จริง และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยเพราะไม่ทราบว่ามีการวางแผนสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดเนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์ สรุปรายละเอียดข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในชั้นกำหนดแผนได้ตามตาราง 6

ตาราง 6 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในขั้นการกำหนดแผนในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ (มี / = มีปัญหา, ไม่มี / = ไม่มีปัญหา)

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs
1.การประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนได้ทราบก่อนจัดทำแผน	-ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ	/							
	-ประชาชนไม่สนใจ			/			/		
	-ไม่มีงบประมาณ	/							
	-ยากที่จะรวมประชาชนเพื่อประชุม				/				
	-ระยะเวลาในการเสนอแผนสั้น ประชุมประชาชนไม่ทัน					/	/	/	
2.การประชุมคณะกรรมการ	-คณะกรรมการส่งตัวแทนเข้าประชุมทำให้ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ	/	/						
	-การประชุมมีแต่รายงานไม่เห็นภาพจริง	/							
	-ประชุมเฉพาะหัวหน้าหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติไม่ได้ประชุม			/					
3.การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน	-หัวหน้าหน่วยงานที่เข้าประชุมไม่ถ่ายทอดแก่ผู้ปฏิบัติ			/	/	/	/	/	
	-วัตถุประสงค์ถูกกำหนดโดยส่วนกลางมากกว่าปัญหาในพื้นที่	/							
	-วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน ไม่สามารถสนองเป้าหมายได้	/							
	-นโยบายระดับชาติยังแปลงสู่การปฏิบัติได้น้อย		/		/				
	-ผู้กำหนดวัตถุประสงค์ไม่ได้มาจากตัวแทนของทุกฝ่าย			/					/

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs
5.การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ	-ส่วนราชการระดับอำเภอบางส่วนเห็นว่าม้งงานประจำมาก มีเจ้าหน้าที่น้อย จึงไม่เสนอแผนงาน/โครงการ					/		/	
	-ขาดตัวอย่างในการเสนอแผน/โครงการ		/		/	/	/	/	
	-แนวทางการเสนอแผน/โครงการระดับอำเภอไม่ชัดเจน					/	/		
6.การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	-บางอำเภอไม่ได้แจ้งตำบล ท้องถิ่นเสนอแผน/โครงการ					/	/	/	
	-พรบ.สิ่งแวดล้อม ปี 35 ไม่เปิดโอกาสท้องถิ่นควบคุมจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสียโรงงาน					/	/		
7.ความสอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม	-ข้อมูลแยกส่วนกันอยู่ วิเคราะห์ยาก	/	/						
	-ข้อมูลที่มีอยู่ไม่เป็นปัจจุบัน					/			
8.การตรวจสอบความเป็นไปได้ทางเทคนิคและการบริหารจัดการแผนงาน/โครงการ	-ปัญหาที่สำคัญไม่สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติ เช่น ปัญหาทะเลสาบ การเปิดหน้าดิน การทำลายป่าไม้	/				/			/
	-หน่วยงานไม่เข้าใจวิธีการเสนอแผน/โครงการ	/	/	/					
	-ส่วนกลางไม่กระจายอำนาจการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง			/		/			/
	-ขาดเจ้าหน้าที่ศึกษาความเป็นไปได้โครงการ	/							
	-ระยะเวลาในการเสนอแผน/โครงการสั้นเกินไป			/		/		/	

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs
9.การประเมินงบประมาณกับจำนวน แผนงาน/โครงการ	-ขาดเจ้าหน้าที่ประเมินงบประมาณ	/	/						
10.งบประมาณสนับสนุนในขั้นตอนการวางแผน	-งบสนับสนุนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง คือ ปี 37-38 ไม่มี ปี 39 มีงบให้ สنج.จ.เท่านั้น -ไม่มีงบประมาณสนับสนุน	/	/						
11.การเตรียมแผนฉบับร่างและขอความเห็นชอบ ฉบับร่างก่อนปรับปรุงเป็นแผนฉบับสมบูรณ์	ไม่ระบุปัญหา			/	/	/	/		
12.การพิจารณากลับกรองแผนเบื้องต้นโดย คณะกรรมการบริหารและจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด	- การพิจารณามุ่งความครบถ้วนของรายละเอียด โครงการมากกว่าปัญหาพื้นที่ -คณะกรรมการเข้าช้อนกับ กพจ.	/		/					
13.การให้ความเห็นชอบแผนโดย คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด	-คณะกรรมการมีมาก แต่มีความรู้ความชำนาญ ด้านสิ่งแวดล้อมน้อย -ระยะเวลาในการประชุมพิจารณาน้อย โครงการมีมาก -คณะกรรมการฯสิ่งแวดล้อมฯเข้าช้อนกับ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด	/		/					

ตาราง 6 (ต่อ)

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs
14. การพิจารณาแผนงานต่างๆ	-เน้นแผนงานบำบัดฟื้นฟูมาก จนแผนงานสร้างจิตสำนึกถูกละเลย	/				/			
15. หน่วยงานที่เสนอแผนงาน/โครงการ	-ราชการส่วนภูมิภาคมีงานตามหน้าที่ปกติมาก ทำให้มีส่วนร่วมในแผนสิ่งแวดล้อมน้อย	/	/			/		/	
16. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผน	-ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยเพราะไม่ทราบว่ามีการวางแผนสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด	/			/	/	/	/	/
	-ขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องการวางแผน		/			/		/	/
	-ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของงานสิ่งแวดล้อมมากนัก			/					

1.3.2 ชั้นการปฏิบัติตามแผน มีผลการศึกษาแยกตามประชากร ได้ดังนี้

ก. กพจ. มีปัญหาและอุปสรรค เรื่อง หน่วยงานไม่มีงบประมาณสมทบโครงการ ไม่มีงบประมาณประชุมเจ้าหน้าที่ก่อนดำเนินงานตามโครงการ, กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมไม่มีเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด, การประสานงานมีค่าใช้จ่ายสูงเพราะต้องประสานที่ส่วนกลาง, งบประมาณจัดสรรมาล่าช้า, การควบคุมงานมุ่งด้านเทคนิคมากกว่าผลกระทบต่อประชาชน, เกิดความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ตั้งโครงการ, จังหวัดไม่มีอำนาจแก้ไขปัญหาโครงการอย่างเบ็ดเสร็จ และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการน้อย

ข. อวจ. มีปัญหาและอุปสรรคเรื่อง หน่วยงานเสนอไม่งบประมาณสมทบโครงการ บริหารโครงการมีน้อย, การกระจายงบประมาณไม่เหมาะสมเนื่องจากมุ่งแก้ปัญหาชุมชนเมืองมากเกินไป, ระบบการติดตามตรวจสอบไม่ต่อเนื่อง, หน่วยงานในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน และขาดการประชาสัมพันธ์โครงการ

ค. กวม. มีปัญหาและอุปสรรค เรื่อง งบประมาณจัดสรรมีน้อยและไม่กระจาย ทำให้แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ไม่สามารถหมดไปได้, กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมขาดเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัดทำให้งานไม่ต่อเนื่อง, ค่าใช้จ่ายในการประสานงานสูงเพราะต้องไปส่วนกลาง, การแบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในการประสานการปฏิบัติ, งบประมาณจัดสรรมาล่าช้าทำให้งานไม่เสร็จตามกำหนดระยะเวลา, หน่วยงานดำเนินการไม่มีอำนาจในการปรับปรุงโครงการได้เนื่องจากเป็นอำนาจของส่วนกลาง, เกิดความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ตั้งโครงการ, ความไม่ต่อเนื่องในการปฏิบัติเนื่องจากผู้เสนอโครงการกับผู้ปฏิบัติไม่ได้เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน, จังหวัดไม่มีอำนาจแก้ไขปัญหาโครงการอย่างเบ็ดเสร็จ และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการน้อยเนื่องจากเป็นโครงการศึกษาความเป็นไปได้ที่ต้องอาศัยนักวิชาการ และต้องว่าจ้างหน่วยงานเอกชน

ง. กพอ. แยกเป็น

(1) กพอ. ที่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรค เรื่อง หน่วยงานไม่มีงบประมาณสมทบโครงการ, การกระจายงานไม่เหมาะสมเนื่องจากโครงการส่วนใหญ่มุ่งแก้ปัญหาชุมชนเมืองมากเกินไปทำให้การแก้ปัญหาของจังหวัดไม่หมด, อำเภอบางแห่งไม่เสนอโครงการเพราะเสนอแล้วแต่ได้รับอนุมัติ, กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมไม่มีเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด, เกิดความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ตั้งโครงการและจังหวัดไม่มีอำนาจแก้ไข

ปัญหาโครงการอย่างเบ็ดเสร็จ และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการน้อยเพราะเป็นโครงการศึกษาความเหมาะสม

(2) กพอ. ที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรค เรื่อง หน่วยงานไม่งบประมาณสมทบโครงการ, การกระจายงานไม่เหมาะสมเนื่องจากโครงการส่วนใหญ่มุ่งแก้ปัญหาชุมชนเมืองมากเกินไปทำให้การแก้ปัญหาของจังหวัดไม่หมด, ขาดงบประมาณสนับสนุนในการประชุมก่อนปฏิบัติตามแผน อำเภอบางแห่งไม่เสนอโครงการเพราะเสนอแล้วแต่ได้รับอนุมัติ ขาดประสิทธิภาพในการประสานงานในระดับอำเภอ, ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในโครงการของรัฐ, เกิดความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ตั้งโครงการและจังหวัดไม่มีอำนาจแก้ไขปัญหาโครงการอย่างเบ็ดเสร็จ และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการน้อยเพราะหน่วยงานในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญในการรับรู้อาสาของประชาชน และลักษณะงานไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมเพราะเป็นการว่าจ้างบริษัทเอกชนนอกพื้นที่มาดำเนินการ

จ. ตัวแทนประชาชน แบ่งเป็น

(1) ประชาชนในอำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรค เรื่อง หน่วยงานไม่งบประมาณสมทบโครงการ, การกระจายงานไม่เหมาะสมเนื่องจากโครงการส่วนใหญ่มุ่งแก้ปัญหาชุมชนเมืองมากเกินไปทำให้การแก้ปัญหาของจังหวัดไม่หมด, การประสานงานไม่สะดวกเพราะกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล

(2) ประชาชนในอำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาและอุปสรรค เรื่อง อำเภอบางแห่งไม่เสนอโครงการเพราะเคยเสนอไปแล้วแต่ไม่ได้รับการอนุมัติ, ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในโครงการของรัฐ เช่น โครงการขยะ น้ำเสีย, จังหวัดไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ตั้งโครงการได้ และหน่วยงานในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญแก่ประชาชนในพื้นที่ตั้งโครงการ

(3) องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาและอุปสรรค เรื่อง กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมขาดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด อำเภอโดยตรง, ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในโครงการของรัฐ เช่น โครงการขยะ น้ำเสีย, จังหวัดไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ตั้งโครงการได้ และหน่วยงานในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญแก่ประชาชนในพื้นที่ตั้งโครงการ สรุปรายละเอียดปัญหาและอุปสรรคในชั้นการปฏิบัติตามแผนได้ตามตาราง 7

ตาราง 7 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในขั้นการปฏิบัติตามแผนในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ (มี / = มีปัญหา, ไม่มี / = ไม่มีปัญหา)

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs
1. สัดส่วนของโครงการที่เสนอกับโครงการที่ได้รับอนุมัติ	-โครงการกระทรวงวิทย์ฯ ส่วนหนึ่งต้องมีการสมทบงบประมาณจากหน่วยงานที่เสนอ ทำให้หน่วยงานที่ไม่มีเงินสมทบไม่ได้รับจัดสรรงบ -งบบริหารโครงการมีน้อย ทำให้การบริหารโครงการไม่ต่อเนื่อง -การกระจายงบประมาณไม่เหมาะสมมุ่งแก้ปัญหาชุมชนเมืองมากเกินไป -งบประมาณที่จัดสรรมีน้อย -การไม่กระจายงบประมาณทำให้เกิดปัญหาไม่หมด -อำเภอไม่เสนอโครงการเพราะเสนอแต่ไม่ได้รับอนุมัติ	/	/		/	/	/		
2. การประชุมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดำเนินการที่ได้รับการอนุมัติโครงการ	-ไม่มีงบประมาณจัดประชุมก่อนการจัดทำโครงการ	/				/			
3. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน	-กระทรวงวิทย์ฯ ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในระดับจังหวัดทำให้การประสานงานไม่ต่อเนื่อง -ค่าใช้จ่ายในการประสานงานสูง -เพราะต้องประสานงานที่ส่วนกลาง	/		/	/		/		/

ตาราง 7 (ต่อ)

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs
4.การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน	-การแบ่งเขตปกครองส่วนท้องถิ่นยุ่งยากในการประสาน -ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการประสานแผน/โครงการ -ขาดประสิทธิภาพในการประสานงานในระดับอำเภอ -งบประมาณจัดสรรมาล่าช้าทำให้งานไม่เสร็จตามกำหนดระยะเวลา			/			/		
5.การควบคุมการปฏิบัติงาน	-การควบคุมงานด้านก่อสร้างมุ่งด้านเทคนิคมากกว่าผลกระทบต่อประชาชน -ระบบการติดตาม ตรวจสอบไม่ต่อเนื่อง	/		/					
6.การปรับปรุงการดำเนินงานระหว่างกาปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์	-ประชาชนขาดความเชื่อมั่นโครงการของรัฐ -หน่วยงานดำเนินการไม่มีอำนาจปรับปรุงโครงการ			/	/	/		/	/
7.ผู้รับผิดชอบโครงการมีอำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา	-การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประชาชน เช่น โครงการขยะ น้ำเสีย ส่วนราชการในระดับจังหวัดไม่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้หมด -ผู้เสนอโครงการกับผู้ปฏิบัติไม่ได้อยู่ในฝ่ายเดียวกัน	/		/	/	/		/	/

ตาราง 7 (ต่อ)

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน			
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs	
8.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน	-จังหวัดไม่มีอำนาจในการแก้ไขแบบแปลนโครงการที่มีปัญหาในทางปฏิบัติ ต้องเสนอกกระทรวงวิทย์ฯ -ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยเพราะส่วนใหญ่เป็นโครงการศึกษาความเหมาะสม ซึ่งต้องอาศัยนักวิชาการ -หน่วยงานในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน -ขาดการประชาสัมพันธ์โครงการ -หน่วยงานดำเนินการว่าจ้างบริษัทนอกพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย	/		/						
		/		/	/					
		/	/			/			/	
			/							
				/		/				

1.3.3 ชั้นการประเมินผล ผลการศึกษาแยกตามประชากรได้ดังนี้

ก. กพจ. มีปัญหาอุปสรรคเรื่อง การประเมินเป็นแบบแยกส่วนไม่ครอบคลุม กระบวนการวางแผน, ไม่มีองค์กรที่เป็นอิสระรับผิดชอบโดยตรง และประชาชนไม่ทราบว่าการประเมินและไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข. อวจ. มีปัญหาอุปสรรคเรื่อง การประเมินเป็นแบบแยกส่วนไม่ครอบคลุม กระบวนการวางแผน และไม่มีองค์กรที่เป็นอิสระรับผิดชอบโดยตรง

ค. กวม. มีปัญหาอุปสรรคเรื่องการประเมินผลเป็นแบบแยกส่วนไม่ครอบคลุม กระบวนการวางแผน

ง. กพอ. แยกเป็น

(1) กพอ. ที่มีโครงการอยู่ในแผน มีปัญหาอุปสรรคเรื่อง ไม่มีองค์กรที่เป็นอิสระรับผิดชอบโดยตรง, ไม่มี การประเมินที่มีประสิทธิภาพ และประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบจึงไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล

(2) กพอ. ที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน ไม่ทราบว่าการประเมินผล

จ. ตัวแทนประชาชน แบ่งเป็น

(1) ประชาชนในอำเภอที่มีโครงการอยู่ในแผน ประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบว่าการประเมินผล

(2) ประชาชนในอำเภอที่ไม่มีโครงการอยู่ในแผน ไม่ทราบว่าการประเมินผล

(3) องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาอุปสรรค เรื่องประชาชนในพื้นที่ ไม่ทราบว่าการประเมินผล สรุปข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลได้ตามตาราง 8

ตาราง 8 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในขั้นการประเมินผลแผนในกระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ (มี / = มีปัญหา, ไม่มี / = ไม่มีปัญหา)

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
					อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGOs
1.การประเมินผล	-เป็นการประเมินแบบแยกส่วนมากกว่าประเมินผล แผนทำให้ไม่ทราบปัญหาในการวางแผน	/	/	/					
2.หน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล	-ไม่มีองค์กรประเมินผลที่เป็นเอกภาพ	/	/		/				
3.กฎหมายที่ในการประเมินผล	-ไม่มีการประเมินที่เป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ				/				
4.การกำหนดระยะเวลาในการประเมิน									
5.การนำข้อมูลการประเมินผลไปใช้ประโยชน์									
6.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	-ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบกระบวนการ ประเมินแผนสิ่งแวดล้อม	/			/		/		/

1.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการวางแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ มีดังนี้

1.4.1 **ขั้นการกำหนดแผน** ด้านกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมระดับชาติ กระทรวง
 จังหวัด ส่วนใหญ่เสนอให้มีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้มากขึ้น, ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน
 มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย, ควรกำหนดแนวทางในการวางแผนในระดับจังหวัดให้มีความ
 ชัดเจนมากยิ่งขึ้น, ในด้านองค์กรที่มีหน้าที่พิจารณากลับกรองแผนในระดับชาติ กระทรวง จังหวัด
 ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีองค์กรสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล, ควรมีคณะทำงานเฉพาะ
 เรื่อง เช่น คณะทำงานด้านขยะ น้ำเสีย, ควรเพิ่มสมรรถนะบุคลากรในองค์กรสิ่งแวดล้อมระดับ
 จังหวัด, ควรมีแผนสิ่งแวดล้อมระดับอำเภอ ตำบลเพื่อให้ต่อเนื่องกับแผนจังหวัด และจังหวัดควรมี
 องค์กรกึ่งกลางในการจัดการขยะ น้ำเสียรวม, ด้านข้อมูลเพื่อการวางแผน ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมี
 ข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่เป็นภาพรวมของจังหวัด, โครงการควรมีการประชาสัมพันธ์ในด้านบวกและ
 ด้านลบ และควรมีรูปแบบหรือตัวอย่างในการเสนอโครงการรวมอยู่ในหนังสือสั่งการให้เสนอแผน/
 โครงการ, ในด้านระยะเวลาเสนอแผน - อนุมัติแผน ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรแจ้งระยะเวลาในการ
 เสนอแผน/โครงการ ให้อำเภอ อบต. และสาขาภิบาลทราบ และควรประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ระดับ
 อำเภอ ตำบลก่อนการจัดทำแผน ด้านงบประมาณสนับสนุน ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรกระจายงบ
 งบประมาณให้ส่วนราชการระดับอำเภอ และอบต. ด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับ
 จังหวัด อำเภอ ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่กำหนดนโยบายในระดับชาติ
 และระดับจังหวัด และควรมีการประชาสัมพันธ์งานสิ่งแวดล้อมให้มากกว่าปัจจุบัน สรุปข้อมูล
 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในขั้นกำหนดแผนตามตาราง 9

ตาราง 9 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในขั้นการกำหนดแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ (/ = มีปัญหาและอุปสรรค)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
1. ด้านกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ กระทรวง จังหวัด								
- เห็นว่าเหมาะสมแล้ว	/		/					
- ควรให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติให้มากกว่านี้	/	/	/					
- การเปลี่ยนแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติควรเริ่มจากแผนงานสร้างจิตสำนึก						/		
- ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายบ้าง โดยในตอนแรกควรชี้ให้เห็นปัญหาแล้วให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	/		/				/	
- ควรสร้างสมรรถนะบุคลากรในระดับจังหวัดที่ต้องปฏิบัติงานตามนโยบาย	/	/						
- ควรกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการวางแผนในระดับจังหวัดที่ชัดเจนมากกว่านี้		/		/	/	/		
- ควรกำหนดวิสัยทัศน์/แผนงานหลักของจังหวัดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย								/
- ควรปรับปรุงแนวคิดโครงสร้างในการวางแผนให้สอดคล้องกับแผน 8 และรัฐธรรมนูญ								/
- ควรเร่งสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยเร็ว	/	/		/				
- ควรเร่งนำแนวคิด ผู้กอมลพิษเป็นผู้จ่าย มาใช้โดยด่วน					/			
- ควรนำหลักการ สหการ ในการจัดการขยะร่วม น้ำเสียร่วม เพื่อสะดวกในการจัดการ					/			
2. ด้านองค์กรที่พิจารณาถ่วงดุลให้ความเห็นชอบแผนในระดับชาติ กระทรวง จังหวัด								
- เห็นว่าเหมาะสม	/		/					
- ควรมีคณะทำงานเฉพาะเรื่อง เช่น คณะทำงานด้านขยะ น้ำเสีย ทรัพยากร	/			/				

ตาราง 9 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
- ควรเพิ่มสมรรถนะในการดำเนินงานของบุคลากรในองค์กรระดับจังหวัด	/		/					
- องค์กรระดับจังหวัดที่รับผิดชอบการวางแผนควรมีอำนาจในการจัดสรรงบประมาณ			/					
- ควรเป็นองค์กรอิสระ ที่ทุกฝ่ายร่วมเป็นกรรมการควรให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วม			/					/
- ควรมีสถานที่ทำงานขององค์กรสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด		/						
- ควรมีองค์กรที่รับผิดชอบงานสิ่งแวดล้อมโดยตรง เช่น สิ่งแวดล้อมจังหวัด			/					
- ควรมีองค์กรสิ่งแวดล้อมในระดับอำเภอ ตำบลต่อเนื่องจากจังหวัด	/	/		/	/		/	
- ควรมีแผนสิ่งแวดล้อมระดับอำเภอ ตำบล รองรับแผนสิ่งแวดล้อมจังหวัด					/			
- ควรมีองค์กรกลางของจังหวัดในการจัดการขยะ และน้ำเสียรวม							/	/
- เพื่อให้การวางแผนมีความสะดวกควรรวมแผนสิ่งแวดล้อมกับแผนพัฒนาจังหวัด				/	/			
- ควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคได้ให้มากขึ้นเพื่อสามารถเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่จังหวัดต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง					/			
3. ด้านข้อมูลเพื่อการวางแผน.								
- ควรมีข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ที่เป็นภาพรวมของจังหวัด	/	/	/					
- ข้อมูลโครงการควรมีการประชาสัมพันธ์ทั้งด้านผลประโยชน์และผลกระทบต่อประชาชน	/						/	/
- ควรปรับปรุงข้อมูล กชช 2 ค.จปฐ. ให้มีข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น				/				

ตาราง 9 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
- เพื่อความสะดวกในการเสนอโครงการควรมีรูปแบบหรือตัวอย่างการเสนอโครงการ ผนวกในหนังสือสั่งการให้เสนอแผนโครงการ						/	/	
- ควรมีการรวบรวมข้อมูลในลักษณะฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์			/					
4. ด้านระยะเวลาการเสนอแผน-อนุมัติแผน								
- ควรขยายระยะเวลาพิจารณาโครงการเนื่องจากในแผนมีโครงการมากพิจารณาไม่ทัน	/	/						
- ก่อนประชุมพิจารณาแผนควรแจกเอกสารล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน เพื่อตรวจข้อมูล	/	/						
- การวางแผนควรเน้นงานในพื้นที่บ้าง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น	/	/						
- การพิจารณาโครงการใหญ่ เช่น โครงการกำจัดขยะมูลฝอย บำบัดน้ำเสีย ควรแยกไป พิจารณาเป็นวาระพิเศษ เพื่อพิจารณาได้อย่างละเอียด รอบคอบ	/	/						
- งบประมาณจัดสรร ควรจัดสรรให้เหมาะสมกับฤดูกาลและสถานการณ์	/	/						
- ควรแจ้งระยะเวลาในการเสนอแผน/โครงการ ให้อำเภอ, อบต. และสาขาภิบาลทราบ				/	/	/	/	
- ควรประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ตำบลก่อนการจัดทำแผน				/	/	/	/	
5. ด้านงบประมาณสนับสนุน								
- เห็นว่าเหมาะสมดี	/							
- ควรสนับสนุนงบในการวางแผนอย่างต่อเนื่อง	/	/						
- ควรเพิ่มงบบริหารโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน			/					

ตาราง 9 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
- ควรกระจายงบประมาณให้ส่วนราชการระดับอำเภอ และอบต.ด้วย				/		/	/	
6. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับจังหวัด อำเภอ								
- ส่วนมากเห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมไม่มากเท่าที่ควร	/		/			/	/	
- ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่กำหนดนโยบายในระดับชาติถึงระดับจังหวัด เพื่อประชาชนจะได้ มีส่วนร่วมและไม่เกิด ความขัดแย้งในโครงการต่างๆ	/	/		/	/	/	/	/
- ควรให้คนในหน่วยงานหรือคนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการศึกษาความเหมาะสมบ้าง ไม่ใช่ให้บริษัทที่ปรึกษาทำตามลำพัง เพื่อลดความรู้สึกว่าเป็นงานเชิงธุรกิจ			/					
- ควรมีการประชุมหรืออบรมประชาชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง เรื่องการวางแผนสิ่งแวดล้อม					/	/	/	
- ควรมีการประชาสัมพันธ์งานสิ่งแวดล้อมให้มากกว่าปัจจุบัน	/	/	/			/	/	/
- ควรมีการวางแผนให้ต่อเนื่อง คือ มีแผนปี แผน 5 ปี แผน 20 ปี			/					

1.4.2 **ขั้นการปฏิบัติตามแผน** ด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ส่วนใหญ่เห็นว่าควรสร้างจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน, ด้านองค์กรที่รับผิดชอบในระดับจังหวัด อำเภอส่วนใหญ่เห็นว่าควรสนับสนุนเครื่องมือสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานการปฏิบัติ, ด้านข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแผนงาน/โครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ในความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ, ด้านงบประมาณในการดำเนินงานตามแผน ส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุงระบบสมทบงบประมาณของหน่วยเสนอโครงการ เพราะบางหน่วยงานไม่มีงบประมาณสมทบ แต่มีปัญหาในพื้นที่รุนแรง หรืออาจจะสมทบตามรายได้ที่เก็บก็ได้, ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับจังหวัด อำเภอ ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อป้องกันความขัดแย้ง สรุปรายละเอียดข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในขั้นปฏิบัติตามแผนได้ตามตาราง 10

ตาราง 10 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในชั้นการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ (/ = มีปัญหาและอุปสรรค)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
1. ด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ								
- เห็นว่ามีความเหมาะสมดี			/					
- ควรสร้างจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน		/	/					
- กฎหมายสิ่งแวดล้อมควรเพิ่มการควบคุมการเปิดหน้าดินในพื้นที่ที่มีความลาดเอียง	/			/				
- ควรเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม และการวางผังเมือง							/	
2. ด้านองค์กรที่รับผิดชอบในระดับจังหวัด อำเภอ								
- ควรจัดระบบโครงสร้างองค์กรที่ปฏิบัติตามแผนให้มีการผสมผสานระหว่างองค์กรรัฐและองค์กรเอกชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานแผน/กิจกรรม	/							/
- หน่วยงานปฏิบัติตามแผน ควรเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนจังหวัดด้วย	/							
- ควรสนับสนุนเครื่องมือสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานการปฏิบัติ		/	/					
3. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแผนงาน/โครงการ								
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ในความก้าวหน้าของแผนงาน/โครงการ	/		/	/	/		/	/
4. ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ								
- ควรกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมของโครงการให้ชัดเจน	/	/						
- ควรใช้ Barchart หรือ Net Work มากำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	/							

ตาราง 10 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
<p>5. ด้านงบประมาณในการดำเนินงานตามแผน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการกระจายงบประมาณให้เหมาะสมในแต่ละแผนงาน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการแก้ปัญหา เช่น ควรมีทั้งการสร้างจิตสำนึกควบคู่ไปกับการบำบัดฟื้นฟู - ควรปรับปรุงระบบสมทบงบประมาณของหน่วยเสนอโครงการ เพราะบางหน่วยไม่มีงบตนเอง แต่มีปัญหาในพื้นที่รุนแรง หรืออาจจะสมทบตามรายได้ที่เก็บก็ได้ - ควรมีการกระจายงบประมาณให้ทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการร่วมแก้ปัญหา - ควรจัดสรรงบประมาณให้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการ 	/	/						
<p>6. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับจังหวัด อำเภอ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อป้องกันความขัดแย้ง - รัฐควรสร้างตัวอย่างโครงการขยะ น้ำเสียที่ได้มาตรฐานเพื่อความเชื่อมั่นให้ประชาชน - ควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนในพื้นที่ที่ถูกกระทบโครงการด้วย - ไม่มองข้ามสภาพของสังคมของพื้นที่ตั้งโครงการ - ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในการปฏิบัติตามแผน เช่น ความก้าวหน้าของโครงการ 	/	/	/			/	/	/
	/	/	/			/	/	/
			/					

1.4.3 **ขั้นการประเมินผล** ในด้านนโยบายในการประเมินผลระดับชาติ กระทรวง
จังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่าควรกำหนดแนวทางในการประเมินผลให้ชัดเจน, ด้านองค์กรที่รับผิดชอบ
ในการประเมินผล ส่วนใหญ่เห็นว่าควรสร้างองค์กรประเมินผลเป็นกลางมาเป็นผู้ประเมิน เช่น
มหาวิทยาลัย, ด้านระยะเวลาในการประเมินผล ส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการประเมินผลทั้งก่อน
ระหว่างและหลังการปฏิบัติตามแผนด้วย และในด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเร่งสร้างจิตสำนึก
ของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยเร็ว เพื่อให้การวางแผนมีความสะดวก และควรรวมแผน
สิ่งแวดล้อมกับแผนพัฒนาจังหวัด สรุปรายละเอียดข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในขั้นการ
ประเมินผลตามตาราง 11

ตาราง 11 ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในชั้นการประเมินผลแผนปฏิบัติการฯ ของฝ่ายต่าง ๆ (/ = มีปัญหาและอุปสรรค)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
1. ด้านนโยบายในการประเมินผลระดับชาติ กระทรวง จังหวัด								
- ควรมีการกำหนดนโยบายในการประเมินผลด้วย ไม่ใช่มีนโยบายในการวางแผน	/		/					
- ควรประเมินทั้งด้านกายภาพและจิตภาพ	/							
- ควรกำหนดแนวทางในการประเมินผลให้ชัดเจน		/		/		/		
- ควรมีการประเมินกระบวนการวางแผน ว่าได้ดำเนินงานตามขั้นตอนหรือไม่	/			/				
- ควรมีการประเมินนโยบายในประเด็นความพึงพอใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย	/							
2. ด้านองค์กรที่รับผิดชอบในการประเมินผล								
- ควรมีองค์กรที่ประเมินผลโดยตรง	/				/			
- ควรสร้างองค์กรประเมินผลเป็นกลางมาเป็นผู้ประเมิน เช่น มหาวิทยาลัย	/				/	/		
- ควรมีการประเมินสมรรถนะขององค์กรกับความสำเร็จ เพื่อปรับปรุงการบริหารองค์กร	/							
3. ด้านระยะเวลาในการประเมินผล								
- ควรมีการประเมินผลทั้งก่อน ระหว่างและหลังการปฏิบัติตามแผนด้วย	/	/	/					
- ควรนำระยะเวลามาประเมิน เพื่อปรับปรุงระยะเวลาในการวางแผน	/							

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	กพจ.	อวจ.	กวม.	กพอ.		ตัวแทนประชาชน		
				อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	อ.มีคก.	อ.ไม่มีคก.	NGO
4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลในระดับจังหวัด อำเภอ - ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล - ควรให้มีการประเมินในทุกระดับ ทั้งผู้ที่ใกล้ชิดโครงการโดยตรงและผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง - ควรประเมินผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายที่ประชาชนได้รับด้วย	/							

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษาแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2537 ปี 2538 และ ปี 2539 ผลการศึกษามีดังนี้

2.1 องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา พบว่าทั้ง 3 ปี มีองค์ประกอบของแผนที่เหมือนกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 สภาพทั่วไป กล่าวถึง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศ ประชากร และการประกอบอาชีพ ทรัพยากรธรรมชาติในเรื่อง ป่าไม้ แหล่งน้ำผิวดิน เช่น ทะเลสาบสงขลา คลองอู่ตะเภา คลองเทพา คลองนาทวี แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งแร่ที่สำคัญ เช่น แร่ดีบุก แร่พลูม แร่ฟอสเฟต แร่ตะกั่ว

2.1.2 สภาพปัญหา กล่าวถึงปัญหา 2 ข้อ คือ

2.1.2.1 ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปัญหาทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย การบุกรุกของราษฎร การลักลอบตัดไม้ การทำพินเผาถ่าน และประชาชนขาดความรู้เรื่องป่า ปัญหาทรัพยากรแหล่งน้ำจากการทิ้งน้ำเสีย สิ่งปฏิกูล มูลฝอย ปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลา

2.1.2.2 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวถึง ปัญหาการจัดการมูลฝอย และน้ำเสีย ของชุมชนเมืองสงขลา หาดใหญ่ และมาตรการแก้ไขปัญหามูลฝอยและน้ำเสีย

2.1.3. ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา กล่าวถึง แผนงานและโครงการที่ได้จัดทำไปแล้วตามแผนปฏิบัติการฯ ของปีที่ผ่านมา

2.1.4 วัตถุประสงค์ของแผน มี 5 ข้อ คือ เพื่อให้โครงการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา, เพื่อรองรับแผนพัฒนาเมืองหลักและแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษอำเภอหาดใหญ่และอำเภอสงขลา, เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลและนโยบายกระทรวงมหาดไทย, เพื่อควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และเพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

2.1.5 เป้าหมายของแผน มี 5 ข้อ คือ จัดซื้อรถบรรทุกขยะ เครื่องจักรกลเพื่อกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ, ก่อสร้างระบบกำจัดของเสียรวมในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล, จัดการมลพิษทางอากาศและเสียงจากยานพาหนะ, รณรงค์ให้เก็บขยะมูลฝอยในแหล่งต่าง ๆ และปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกในด้านรักษาสิ่งแวดล้อม

2.1.6 แนวทางการแก้ไขปัญหาสังแวดล้อม กล่าวถึง ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด, ให้ส่วนราชการและภาคเอกชนจัดทำโครงการรณรงค์สร้างจิตสำนึกอย่างน้อยปีละ 1 โครงการ, ให้ส่วนราชการ 6 กระทรวงหลัก จัดทำโครงการบำบัดฟื้นฟู

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างน้อยปีละ 1 โครงการ, ให้มีการกำกับการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเข้าแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ, ดำเนินการกำจัดมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ เทศบาลเมืองสงขลาโดยวิธีฝังกลบ ทั้งให้มีการจัดเก็บมูลฝอยนอกเขตเพื่อฝังกลบ และปลุกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์และปกป้องสภาพแวดล้อมโดยการแถลงข่าว ทำเอกสารแผ่นพับประกวดคำขวัญ ภาพวาด

2.1.7 แผนงานโครงการ ประกอบด้วย สรุปบหน้าแผนงานโครงการประจำปี, สรุปรายละเอียดโครงการประจำปี และแบบเสนอโครงการของหน่วยงานดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 8 หัวข้อ คือ หลักการเหตุผล, วัตถุประสงค์, สถานที่ดำเนินการ, ระยะเวลาดำเนินโครงการ, กิจกรรมและเป้าหมายโครงการ, ประมาณการค่าใช้จ่ายของโครงการ, การบริหารงานโครงการ และผลประโยชน์ที่ได้รับ

2.2 สัดส่วนของแผนงานต่างๆ ที่อยู่ในแผน ปี 2537 - 2539

ปี 2537 มีสัดส่วนของแผนงานต่างๆ เป็นดังนี้ คือ แผนงานสร้างจิตสำนึก ฯ ร้อยละ 0.47 แผนงานเฝ้าระวังฯ ร้อยละ 7.01 แผนงานบำบัดและฟื้นฟู ร้อยละ 92.52 แผนงานศึกษาวิจัย ไม่มี สรุปรายละเอียดได้ตามตาราง 12

ตาราง 12 สรุปแผนงานโครงการและงบประมาณแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2537

แผนงาน	จำนวนโครงการ/ (%)	แหล่งงบประมาณ				รวม	ร้อยละ
		งบแผ่นดิน	งบท้องถิ่น	งบกองทุน	เงินกู้/อื่นๆ		
1. สร้างจิตสำนึกฯ	4 (11.43)	1,187,000	210,000	800,000	-	2,197,000	0.47
2. เฝ้าระวังฯ	9 (25.71)	3,000,000	176,360	29,870,450	-	33,046,810	7.01
3. บำบัดฯ	22 (62.86)	20,562,336	8,716,520	405,946,920	773,000	435,998,776	92.52
4. ศึกษาวิจัยฯ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	35 (100)	24,749,336	9,102,880	436,617,370	773,000	471,242,586	100

ที่มา : แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา, 2537 : 12 - 109

ในปี 2538 มีสัดส่วนของแผนงานต่าง ๆ เป็นดังนี้ คือ แผนงานสร้างจิตสำนึก ฯ ร้อยละ 0.10 แผนงานเฝ้าระวังฯ ร้อยละ 0.02 แผนงานบำบัดและฟื้นฟู ร้อยละ 99.88 แผนงานศึกษาวิจัย ไม่มี สรุปรายละเอียดได้ตามตาราง 13

ตาราง 13 สรุปแผนงานโครงการและงบประมาณแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2538

แผนงาน	จำนวนโครงการ/(%)	แหล่งงบประมาณ				รวม	ร้อยละ
		งบแผ่นดิน	งบท้องถิ่น	งบกองทุน	เงินกู้/อื่นๆ		
1. สร้างจิตสำนึกฯ	4 (23.53)	-	310,000	1,000,000	-	1,310,000	0.10
2. เฝ้าระวังฯ	2 (11.76)	-	32,000	180,000	-	212,000	0.02
3. บำบัดฯ	11 (64.71)	1,199,850,000	88,520	123,330,000	-	1,323,266,520	99.88
4. ศึกษาวิจัยฯ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	17 (100)	1,199,850,000	428,520	124,510,000	-	1,324,788,520	100

ที่มา : แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา, 2538 : 9-12

ปี 2539 มีสัดส่วนของแผนงานต่างๆ เป็นดังนี้คือ แผนงานสร้างจิตสำนึกฯ ร้อยละ 2.07 แผนงานเฝ้าระวังฯ ร้อยละ 2.84 แผนงานบำบัดและฟื้นฟู ร้อยละ 93.17 แผนงานศึกษาวิจัย ร้อยละ 1.92 สรุปรายละเอียดได้ตามตาราง 14

ตาราง 14 สรุปแผนงานโครงการและงบประมาณแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2539

แผนงาน	จำนวนโครงการ/(%)	แหล่งงบประมาณ				รวม	ร้อยละ
		งบแผ่นดิน	งบท้องถิ่น	งบกองทุน	เงินกู้/อื่นๆ		
1. สร้างจิตสำนึกฯ	4 (19.05)	1,008,500	20,000	1,125,000	-	2,153,500	2.07
2. เฝ้าระวังฯ	1 (4.76)	2,957,000	-	-	-	2,957,000	2.84
3. บำบัดฯ	15 (71.43)	37,964,000	200,000	56,845,000	-	97,009,000	93.17
4. ศึกษาวิจัยฯ	1 (4.76)	2,000,000	-	-	-	2,000,000	1.92
รวม	21 (100)	43,929,500	220,000	59,970,000	-	104,119,500	100

ที่มา : แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา, 2539 : 10

2.3 สัดส่วนของแผนงานโครงการที่เสนอกับได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณ ปี 2537 - 2539

เพื่อให้เห็นภาพรวมของการวางแผนในแต่ละปี จึงขอนำเสนอแผนงานโครงการที่เสนอกับการได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี ตามรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 โครงการในแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2537 มีโครงการที่เสนอขอทั้งหมด 35 โครงการ 471,242,586 บาท ได้รับจัดสรรงบประมาณ 8 โครงการ 1,394,122,640 บาท คิดเป็น

ร้อยละ 22.86 ของโครงการที่เสนอ คิดเป็นร้อยละ 295.84 ของงบประมาณที่เสนอ สรุปได้ตาม
ตามตาราง 15

ตาราง 15 สรุปแผนงานโครงการที่เสนอกับได้รับอนุมัติงบประมาณแผนปฏิบัติการ ปี 2537

ที่	หน่วยงาน	แผนงาน	โครงการ	งบประมาณ ¹	ผลอนุมัติ ²
1	เทศบาลเมืองสงขลา	น้ำบาดและพื้นฟู	จัดซื้อรถยนต์เก็บขนขยะ	7,500,000	
2	เทศบาลเมืองสงขลา	น้ำบาดและพื้นฟู	ก่อสร้างระบบกำจัดน้ำเสียรวม	16,200,000	
3	เทศบาลเมืองสงขลา	เฝ้าระวังฯ	ควบคุมและป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ	192,000	
4	เทศบาลเมืองสงขลา	น้ำบาดและพื้นฟู	ซื้อเครื่องจักรกลกำจัดขยะ	1,800,000	
5	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	น้ำบาดและพื้นฟู	ออกแบบและก่อสร้างระบบน้ำบาดน้ำเสีย	310,500,000	1,085,000,000
6	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	น้ำบาดและพื้นฟู	กำจัดขยะมูลฝอย	44,100,000	280,970,000
7	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	สร้างจิตสำนึก	รณรงค์กำจัดขยะมูลฝอย	1,000,000	1,000,000
8	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	น้ำบาดและพื้นฟู	เก็บขนขยะมูลฝอย รด 23 คัน	5,700,000	1,000,000
9	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	น้ำบาดและพื้นฟู	รณรงค์เก็บมูลฝอยในคลอง	86,520	
10	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	เฝ้าระวังฯ	การควบคุมภาพเสียงและอากาศ	22,900,000	19,300,000
11	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	น้ำบาดและพื้นฟู	รณรงค์เก็บขยะมูลฝอยตกค้าง	600,000	
12	เทศบาลตำบลสะเตา	น้ำบาดและพื้นฟู	จัดซื้อที่ดินกำจัดน้ำเสีย	18,000,000	4,373,790
13	เทศบาลตำบลสะเตา	น้ำบาดและพื้นฟู	น้ำบาดน้ำเสียแบบถังหินดิน้ำเติมอากาศ	300,000	
14	เทศบาลตำบลสะเตา	น้ำบาดและพื้นฟู	ขุดลอกคลองในเทศบาล	1,273,000	
15	เทศบาลตำบลสะเตา	น้ำบาดและพื้นฟู	จัดซื้อที่ดินกำจัดขยะ	3,500,000	2,448,850
16	เทศบาลตำบลสะเตา	สร้างจิตสำนึก	อบรมเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม	10,000	
17	สำนักงานจังหวัด	เฝ้าระวังฯ	จัดหายานพาหนะ เครื่องมือ และอุปกรณ์	3,200,000	
18	เขตน้ำฝักัดศรีน้ำ	สร้างจิตสำนึก	การจัดทำสื่อเพื่ออนุรักษ์ทะเลสาบ	600,000	
19	ตำรวจภูธร จ.สงขลา	เฝ้าระวังฯ	การจัดการคุณภาพอากาศ	2,224,000	
20	สำนักงานจังหวัด	สร้างจิตสำนึก	ประชาสัมพันธ์โดยใช้สไลด์ มัลติวีชั่น	587,000	
21	เทศบาลตำบลบ้านพรุ	น้ำบาดและพื้นฟู	จัดซื้อที่ดินกำจัดขยะมูลฝอย	4,800,000	
22	เทศบาลตำบลบ้านพรุ	น้ำบาดและพื้นฟู	จัดซื้อที่ดินกำจัดมูลฝอย	4,800,000	
	สุขาภิบาลสะบาย้อย				
	สุขาภิบาลกำแพงเพชร				
23	ปกครอง จ.สงขลา	น้ำบาดและพื้นฟู	ก่อสร้างเตาเผาขยะมูลฝอย	3,020,256	

ตาราง 15 (ต่อ)

ที่	หน่วยงาน	แผนงาน	โครงการ	งบประมาณ ¹	ผลอนุมัติ ²
24	ปกครองอ.รัตนภูมิ	เฝ้าระวังฯ	ปรับปรุงสวนสาธารณะอำเภอรัตนภูมิ	649,890	
25	ปกครองอ.รัตนภูมิ	เฝ้าระวังฯ	ปรับปรุงสวนสุขภาพอำเภอรัตนภูมิ	525,920	
26	สุขาภิบาลป่าดงธาร	บำบัดและฟื้นฟู	สร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย	3,000,000	
27	สุขาภิบาลท่งลา สะเดา	บำบัดและฟื้นฟู	สร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย	2,500,000	
28	ปกครองอ.หาดใหญ่	บำบัดและฟื้นฟู	ขุดลอกหนองน้ำแม่ง	1,050,000	
29	สุขาภิบาลบ้านพรุ	เฝ้าระวังฯ	ปลูกป่าชุมชนที่สาธารณะประโยชน์	320,000	
30	เกษตร อ.หาดใหญ่	เฝ้าระวังฯ	ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ	35,000	30,000
31	สภาตำบลควนลัง	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อรถตักหน้าขุดหลัง	1,800,000	
32	สุขาภิบาลพะตง	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อรถตักหน้าขุดหลัง	1,800,000	
33	สุขาภิบาลบ้านพรุ	บำบัดและฟื้นฟู	ขุดลอกบึงสาธารณะประโยชน์ทำนบ	2,669,000	
34	สุขาภิบาลบ้านพรุ	เฝ้าระวังฯ	สวนสาธารณะพหุค้ำควา	3,000,000	
35	สุขาภิบาลนาทวี	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อรถยนต์บรรทุกขยะมูลฝอยฯ	1,000,000	
รวม	เสนอ 19 หน่วยงาน	3 แผนงาน	35 โครงการ	471,242,586	1,394,122,640
	อนุมัติ 3 หน่วยงาน	3 แผนงาน	8 โครงการ	1,394,122,640	
	คิดเป็นร้อยละ		22.86	295.84	

ที่มา : 1 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา, 2537 : 12 - 109

2 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2536 : 1

2.3.2 โครงการในแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2538 มีโครงการที่เสนอ 17

โครงการ 1,324,788,520 บาท ได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณ 2 โครงการ 1,303,900,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.76 ของโครงการที่เสนอ คิดเป็นร้อยละ 98.42 ของงบประมาณที่เสนอ สรุปได้ตามตามตาราง 16

ตาราง 16 สรุปแผนงานโครงการที่เสนอกับได้รับอนุมัติงบประมาณแผนปฏิบัติการฯ ปี 2538

ที่	หน่วยงาน	แผนงาน	โครงการ	งบประมาณ ¹	ผลอนุมัติ ²
1	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	ซื้อรถจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	7,600,000	
2	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม (ต.เกาะแก้ว)	194,250,000	
3	เทศบาลเมืองสงขลา	เฝ้าระวังฯ	ควบคุมและป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (โดยจัดซื้ออุปกรณ์ควบคุมมลภาวะ)	12,000	
4	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อเครื่องจักรกลในการกำจัดขยะ	2,200,000	9,900,000
5	เทศบาลเมืองสงขลา	สร้างจิตสำนึก	รณรงค์กำจัดขยะมูลฝอย (โดยจัดกิจกรรม)	1,000,000	
6	เทศบาลเมืองสงขลา	สร้างจิตสำนึกฯ	ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม	150,000	
7	เทศบาลเมืองสงขลา	สร้างจิตสำนึกฯ	เสริมสร้างอุดมการณ์เพื่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม	150,000	
8	เทศบาลเมืองสงขลา	เฝ้าระวังฯ	ควบคุมและป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (โดยการจัดซื้ออุปกรณ์ตรวจสอบควบคุมมลภาวะ)	200,000	
9	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	กำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบ (โดยซื้อรถขุดและรถยนต์ไถไถย เพื่อทำระบบกำจัดขยะ)	4,730,000	
10	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	ก่อสร้างระบบระบายน้ำเสียรวมเมืองสงขลา	1,100,000,000	1,294,000,000
11	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	กำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในชุมชนผู้มีรายได้น้อย	600,000	
12	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	บำบัดและฟื้นฟู	รณรงค์เก็บกวาดมูลฝอยตกค้าง	600,000	
13	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	บำบัดและฟื้นฟู	รณรงค์เก็บมูลฝอยในคลอง	86,520	
14	เทศบาลตำบลสะเตาะ	สร้างจิตสำนึกฯ	อบรมเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมและสถานที่ประกอบการต่างๆ	10,000	
15	สุขาภิบาลป่าดงฯ	บำบัดและฟื้นฟู	สร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย	5,000,000	
16	สุขาภิบาลหลังลา	บำบัดและฟื้นฟู	สร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย	5,000,000	
17	สุขาภิบาลบ้านพรุ	บำบัดและฟื้นฟู	ซื้อรถแทรกเตอร์คันดินตะขาบ	3,300,000	
	เสนอ 6 หน่วยงาน	3 แผนงาน	17 โครงการ	1,324,788,520	1,303,900,000
	อนุมัติ	1 แผนงาน	2 โครงการ	1,303,900,000	
	คิดเป็นร้อยละ		11.76	98.42	

ที่มา : 1 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา, 2538 : 10 - 12

2 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2537 : 1

2.3.3 โครงการในแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2539 มีโครงการที่เสนอ 21 โครงการ 104,119,500 บาท ได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณ 5 โครงการ 63,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของโครงการที่เสนอ คิดเป็นร้อยละ 60.51 ของงบประมาณที่เสนอ สรุปได้ตามตาราง 17

ตาราง 17 สรุปแผนงานโครงการที่เสนอขอรับอนุมัติงบประมาณแผนปฏิบัติการฯ ปี 2539

ที่	หน่วยงาน	แผนงาน	โครงการ	งบประมาณ ¹	ผลอนุมัติ ²
1.	เทศบาลเมืองสงขลา	สร้างจิตสำนึก	ฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม	500,000	1,000,000
2.	เทศบาลเมืองสงขลา	สร้างจิตสำนึก	ส่งเสริมความรู้การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษ	220,000	
3.	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อเครื่องจักรกลในการกำจัดขยะ	16,200,000	24,000,000
4.	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	ก่อสร้างระบบระบายน้ำเสียรวมเมืองสงขลา (โครงการต่อเนื่องจากโครงการเดิมที่ขยายพื้นที่)	25,500,000	
5.	เทศบาลเมืองสงขลา	บำบัดและฟื้นฟู	ศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดการคาดพื้นที่บริเวณที่ทิ้งขยะ	1,500,000	
6.	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	เฝ้าระวังฯ	รณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น	2,957,000	
7.	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	สร้างจิตสำนึกฯ	รณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น	1,008,500	
8.	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	บำบัดและฟื้นฟู	การจัดการมูลฝอยด้วยการแยกมูลฝอย	1,044,000	
9.	เทศบาลตำบลบ้านพรุ	สร้างจิตสำนึกฯ	รณรงค์รักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	425,000	5,000,000
10.	เทศบาลตำบลบ้านพรุ	บำบัดและฟื้นฟู	การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	29,560,000	30,000,000
11.	เทศบาลตำบลสะเตาะ	บำบัดและฟื้นฟู	ศึกษาออกแบบรายละเอียดและก่อสร้างโครงการระบบจัดการมูลฝอยสิ่งแวดล้อม	4,000,000	
12.	เทศบาลตำบลสะเตาะ	บำบัดและฟื้นฟู	ศึกษาออกแบบและก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย	7,420,000	
13.	ปฎิครองอ.เมือง	บำบัดและฟื้นฟู	ปลูกป่าวัดคงคามัชฌิมประดิษฐ์	175,000	
14.	ส่วนอำเภอรัตนภูมิ	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อรถยนต์เก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	850,000	
15.	สุขาภิบาลนาสีทอง	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อที่ดินเพื่อกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย	950,000	
16.	สุขาภิบาลท่าแพงเพชร	บำบัดและฟื้นฟู	ปรับปรุงสวนสาธารณะ	1,100,000	
17.	สุขาภิบาลท่าแพงเพชร	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อที่ดินเพื่อทำลายสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย	1,000,000	
18.	สุขาภิบาลจะนะ	บำบัดและฟื้นฟู	สร้างเตาเผาขยะมูลฝอยและจัดซื้อรถยนต์เก็บขยะมูลฝอย	3,350,000	
19.	สุขาภิบาลนาทวี	บำบัดและฟื้นฟู	จัดซื้อรถบรรทุกขยะมูลฝอย	1,010,000	
20.	สุขาภิบาลสิ่งหนคร	บำบัดและฟื้นฟู	จัดสร้างเตาเผาขยะ	3,350,000	
21.	สำนักงาน จ.สงขลา	ศึกษาวิจัยฯ	จัดทำแผนหลักในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมของจังหวัด	2,000,000	3,000,000
	รวม 12 หน่วยงาน	4 แผนงาน	21 โครงการ	104,119,500	63,000,000
	อนุมัติ 3 หน่วยงาน	3 แผนงาน	5 โครงการ	63,000,000	
	คิดเป็นร้อยละ		23.81	60.51	

ที่มา : 1 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา, 2539 : 1 - 3

2 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2539 : 1

หมายเหตุ ในปี 2539 มีโครงการนอกแผนปฏิบัติการ ที่ได้รับการอนุมัติเพิ่มเติมอีก 6 โครงการ 42,850,000 บาท รายละเอียดตามตาราง 18

ตาราง 18 สรุปแผนงานโครงการที่อยู่นอกแผนปฏิบัติการ ที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ ปี 2539

ที่	หน่วยงาน	แผนงาน	โครงการ	งบประมาณ
1.	ท.บ้านพรุ	บำบัดฟื้นฟู	ศึกษาออกแบบที่ทิ้งขยะ	2,000,000
2.	ท.บ้านพรุ	บำบัดฟื้นฟู	ศึกษาความเหมาะสมระบบบำบัดน้ำเสีย	7,500,000
3.	ท.บ้านพรุ	บำบัดฟื้นฟู	สำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษ	3,500,000
4.	ท.เมืองสงขลา	บำบัดฟื้นฟู	สำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษ	3,500,000
5.	ท.เมืองสงขลา	บำบัดฟื้นฟู	ศึกษาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมน้ำเสีย	2,500,000
6.	ท.เมืองสงขลา	บำบัดฟื้นฟู	ปรับปรุงระบบกำจัดขยะ	23,850,000
	รวม 2 หน่วยงาน	1 แผนงาน	6 โครงการ	42,850,000

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสงขลา, 2539 : 17 - 18

บทที่ 6

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุป อภิปรายผลและแนวทางแก้ไข

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการในการจัดทำแผน พร้อมกับศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด อันจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาพื้นที่จังหวัดสงขลา ศึกษาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา 3 ปี คือ ปี พ.ศ. 2537 - 2539 และกำหนดประชากรที่ศึกษา คือ บุคคลที่อยู่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องในการวางแผนปฏิบัติการฯ จำนวน 4 องค์กรและตัวแทนประชาชนในอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ คือ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง และตัวแทนประชาชน ซึ่งประกอบด้วยกำนันและองค์กรเอกชน โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง และการวิจัยจากเอกสาร คือ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา เอกสารแนวทางการจัดทำแผน เอกสารการอนุมัติงบประมาณในแผนงานต่าง ๆ ที่จังหวัดสงขลาได้รับ เพื่อหาข้อเท็จจริงในเรื่อง แผนงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด องค์กรประกอบของแผนและผลสัมฤทธิ์ของแผนโดยพิจารณาจากแผนงานที่เสนอกับแผนงานที่ได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณทั้งสามปี ผลการศึกษามีดังนี้ คือ

1.1 กระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการกำหนดแผน ปรากฏว่าไม่มีการประชุมประชาสัมพันธิให้ประชาชนทราบก่อนจัดทำแผน แต่มีการประชุมคณะกรรมการเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานระดับจังหวัด นายอำเภอทุกอำเภอ และนายกเทศมนตรีของเทศบาลต่าง ๆ ก่อนการจัดทำแผนในแต่ละปี โดยในส่วนของอำเภอและตัวแทนประชาชนจะไม่ได้รับแจ้งให้เข้าร่วมประชุมการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน ถูกกำหนดโดยกรอบแนวทางการจัดทำแผนของคณะกรรมการ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย ผ่าน กพจ. และ อวจ. โดยมีสำนักงานจังหวัดสงขลาเป็นผู้รับผิดชอบ ข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดแผน ได้จากปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการเสนอของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน ผู้นำท้องถิ่น นักวิชาการ และนักการเมืองตามลำดับ ส่วนอำเภอที่ไม่มีโครงการในพื้นที่ ตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบที่มาของการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อใช้ในการตัดสินใจกำหนดแผนนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนการจัดลำดับความสำคัญ ปัญหาปรากฏว่า กพจ. อวจ. จะมีบทบาทในการจัดลำดับความสำคัญปัญหามาก เนื่องจากเป็นองค์กรที่พิจารณาและเสนอแผนโดยตรง ในขณะที่ กพอ. และตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่ามีการจัดลำดับความสำคัญ และหากมองถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดปรากฏว่า กพจ. อวจ. ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความสอดคล้อง ในขณะที่ กวม. กพอ. ตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลนี้ ในด้านการศึกษาความเป็นไปได้โครงการโดยเฉพาะโครงการประเภทก่อสร้างปรากฏว่า กพจ. อวจ. กวม. ส่วนใหญ่จะทราบว่ามีการศึกษา แต่ใน กพอ. ตัวแทนประชาชน ส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่ามีการศึกษาเพราะมีบทบาทในการเสนอโครงการน้อยมาก ด้านการประเมินงบประมาณให้เหมาะสมกับจำนวนแผนงาน/โครงการ ปรากฏว่าผู้ที่มีบทบาทมากในกิจกรรมนี้ คือ กพจ. อวจ. ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่โดยตรงในการพิจารณางบประมาณในลักษณะงบประมาณสอดคล้องกับโครงการ ในขณะที่ กวม. กพอ. ส่วนใหญ่จะไม่ทราบการประเมินงบประมาณของจังหวัด ด้านงบประมาณสนับสนุนในชั้นการวางแผนปรากฏว่า กพจ. อวจ. กวม. ส่วนใหญ่เห็นว่ามีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำแผนจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ส่วนหน่วยงานในระดับอำเภอ ตัวแทนประชาชนไม่มีงบประมาณสนับสนุน ด้านการเตรียมแผนฉบับร่างปรากฏว่า องค์กรระดับจังหวัด คือ กพจ. และ อวจ. ส่วนใหญ่เห็นว่ามี การเตรียมแผนก่อน ส่วนเทศบาล อำเภอ ตัวแทนประชาชนจะไม่ทราบการเตรียมแผนของจังหวัด ด้านการพิจารณากลับกรองแผนเบื้องต้น โดย อวจ. ปรากฏว่า กพจ. อวจ. และ กวม. เห็นพ้องกันว่าการประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบแผน โดยแผนงานที่ผ่านการพิจารณา มากที่สุด คือ แผนงานบำบัดฟื้นฟู และหน่วยงานที่เสนอโครงการมากที่สุด คือ เทศบาล ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานระดับอำเภอ ตัวแทนประชาชนจะไม่ทราบข้อมูลในกิจกรรมนี้ ส่วนการให้ความเห็นชอบแผนโดย กพจ. ปรากฏว่า กพจ. และ อวจ. ยืนยันว่าการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในขณะที่ กวม. กพอ. และตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบกิจกรรมนี้ ประเด็นสุดท้ายในชั้น การกำหนดแผน คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ปรากฏว่า กพจ. และ อวจ. เห็นว่ามี การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง ในลักษณะการเสนอในที่ประชุม

ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ส่วน กทม. กพอ. และตัวแทนประชาชนจะไม่ทราบวิธีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมของจังหวัด

เมื่อมองภาพรวมของขั้นการกำหนดแผน จะเห็นว่า กพจ. อวจ. มีบทบาทในการกำหนดแผนมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้พิจารณาแผนและเสนอแผนไปสู่การบริหารราชการส่วนกลาง ในขณะที่เดียวกันกับที่เทศบาลจะมีบทบาทในการเสนอโครงการมากที่สุด เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมก่อนการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ มาก ทำให้รับรู้ข่าวสารการวางแผนมาก และเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ การประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษของอำเภอเมืองสงขลาและอำเภอหาดใหญ่ ตาม มาตรา 59 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ทำให้เทศบาลต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ตามข้อบังคับมาตรา 60 ของ พระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน และต้องนำแผนดังกล่าวไปรวมกับแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เทศบาลมีบทบาทเด่นชัดในการเสนอแผนงาน/โครงการเข้าสู่แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

ส่วนหน่วยงานในระดับอำเภอมีบทบาทในการกำหนดแผนค่อนข้างน้อย เนื่องจากผู้ที่เข้าร่วมในการประชุมก่อนการจัดทำแผน คือ นายอำเภอหรือตัวแทนเพียงคนเดียว ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีงานประจำมาก ทำให้การกระจายข่าวสารการวางแผนในหน่วยงานระดับอำเภอหรือหน่วยงานระดับตำบลไม่ต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลในข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่และการไม่กำหนดข้อบังคับให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับอำเภอ ทำให้การกำหนดแผนของจังหวัดไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร ส่วนตัวแทนประชาชนและองค์กรเอกชนมีบทบาทในการวางแผนน้อยที่สุด เนื่องจากการขาดโอกาสเข้าร่วมประชุมก่อนการจัดทำแผน และบางส่วนไม่ได้รับแจ้งข่าวสารการวางแผนจากอำเภอ

จากขั้นการกำหนดแผนของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกระบวนการวางแผนในขั้นการกำหนดแผน ที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ใน ข้อ 2.1.2 - 2.1.6 และองค์ประกอบของแผน ข้อ 3.1 - 3.5 ปรากฏว่า จังหวัดสงขลาได้ดำเนินการครบทุกขั้นตอนตามที่กระทรวงกำหนดแนวทางไว้ และจังหวัดสงขลายังได้จัดทำเตรียมแผนชั่วคราวเพิ่มมาอีก 1 ขั้นตอน ทำให้แผนมีรายละเอียดมากกว่าที่กระทรวงกำหนดไว้ และหากเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดในการวิจัยตามหลักวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนในขั้นกำหนดแผนพบว่า แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา ยังขาดวิธีการในการ

วิเคราะห์ข้อมูล และวิธีการในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบ ซึ่งมีผลต่อความเชื่อถือของข้อมูลที่มีอยู่ในแผน และการจัดลำดับความสำคัญปัญหา อันจะมีผลต่อการพิจารณาอันดับโครงการที่จะนำไปแก้ปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมต่อไป และหากวิเคราะห์ไปถึงข้อกำหนดแนวทางในการกำหนดแผนของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปรากฏว่า กระทรวงไม่ได้กำหนดรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม การเตรียมแผนชั่วคราวและการอนุมัติแผนชั่วคราวไว้ในขั้นตอนการกำหนดแผนไว้ในคู่มือการจัดทำแผนที่ส่งให้จังหวัด แต่มีการกำหนดไว้ เอกสารการฝึกอบรมโครงการเพิ่มสมรรถนะบุคลากรในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและบริษัท เอ็นไวรอนเทค คอนซัลแตนท์ จำกัด, 2540 : 5-8) การไม่กำหนดรายละเอียดดังกล่าว ทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการฯ อาจไม่อยู่บนหลักการและเหตุผล อันจะเกิดเป็นป้องกันปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตามมา ดังนั้น ในขั้นการกำหนดแผน ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจะที่เกิดขึ้น โดยให้มีการจัดทำในกิจกรรมที่ขาดหายไป คือ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดลำดับความสำคัญ สรุปรายละเอียดได้ตามตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบกระบวนการวางแผนในขั้นการกำหนดแผน และแนวทางแก้ไข

การวางแผนตามหลักวิชาการ	การวางแผนของ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	การวางแผนปฏิบัติ การฯ จังหวัดสงขลา	แนวทางแก้ไข
- ประชุมและประชาสัมพันธ์	/	/	-
- การกำหนดวัตถุประสงค์	/	/	-
- รวบรวมข้อมูลและปัญหา	/	/	-
- การวิเคราะห์ข้อมูล			กระทรวง,จว. ควรทำกิจกรรมนี้
- การจัดลำดับความสำคัญ			กระทรวง, จว. ควรทำกิจกรรมนี้
- การกำหนดแนวทาง	/	/	-
- การกำหนดแผนงาน	/	/	-
- การเตรียมแผนชั่วคราว		/	กระทรวงควรทำกิจกรรมนี้
- การอนุมัติแผน	/	/	-
- การมีส่วนร่วมของประชาชน	/	/	-

หมายเหตุ : / = มีกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผน จึงได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการประสานการปฏิบัติ โดยพิจารณาจาก การรับรู้ข่าวสารการอนุมัติงบประมาณให้กับโครงการต่าง ๆ ในแผน ปรากฏว่า กพจ. อวจ. มีผู้ทราบข้อมูลสัดส่วนโครงการที่เสนอกับโครงการที่อนุมัติมากกว่าหน่วยงานของเทศบาลและอำเภอ เนื่องจากเป็นองค์กรที่ได้รับแจ้งจากกระทรวงโดยตรง ส่วนในเรื่องของการประชุมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดำเนินการที่ได้รับอนุมัติโครงการปรากฏว่า หน่วยงานของเทศบาล โดยเฉพาะกองช่าง จะได้เข้าร่วมประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการจากกระทรวงมากที่สุด เพราะเป็นหน่วยงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณมากที่สุด ส่วนองค์กรอื่น ๆ เช่น กพจ. จะมีโอกาสเข้าประชุมน้อย เนื่องจากเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานนโยบายมากกว่างานปฏิบัติ ส่วน อวจ. กพอ. และตัวแทนประชาชนไม่ได้เข้าประชุม และเมื่อพิจารณาถึงการประสานการปฏิบัติ ปรากฏว่า มีการประสานงานกันมากที่สุดในองค์กรของ กพจ. อวจ. และ กวม. ตามลำดับ โดยหน่วยงานที่มีการประสานมากที่สุด คือ สำนักงานจังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการวางแผนระดับจังหวัดและเรื่องที่ประสานกันมากคือ เรื่อง ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย เพราะการวางแผนสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องใหม่ ที่จะต้องจัดทำตามระเบียบกฎหมายกำหนด จึงมีการประสานประเด็นนี้มาก

ในด้านการกำหนดระยะเวลาในการวางแผน จะกำหนดแบบตรวจรายการ (Check List) โดย อวจ. จะทราบข้อมูลนี้มากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้พิจารณากลับกรองแผนเบื้องต้น ส่วนในระดับอำเภอและตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่ามีการกำหนดระยะเวลา

ในด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ปรากฏว่าในระดับจังหวัดเห็นว่ามี การควบคุมงานได้เป็นไปตามกำหนด แต่ในอำเภอที่ไม่มีโครงการในแผนจะไม่ทราบข้อมูลนี้ ในด้านการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานระหว่างปฏิบัติงาน ปรากฏว่า กพจ. อวจ. มีการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยในระดับเทศบาลและอำเภอส่วนใหญ่จะไม่ทราบข้อมูลนี้ และหากมองถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจแก้ปัญหา ปรากฏว่า องค์กรในทุกกระดับส่วนใหญ่ไม่ทราบประเด็นข้อมูลการตัดสินใจ

ในด้านการรายงานผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติ ปรากฏว่าองค์กรระดับจังหวัดจะรู้ข้อมูลการรายงานผล ซึ่งจะต้องมีการรายงานตามแบบฟอร์ม สผ. 1 ที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมกำหนด โดยมีการรายงานให้สำนักงานจังหวัด ในขณะที่อำเภอที่ไม่มีโครงการและตัวแทนประชาชนจะไม่ทราบว่ามีการรายงาน ประเด็นสุดท้าย การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ปรากฏว่า หน่วยงานระดับจังหวัดส่วนใหญ่เห็นว่า ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะ ร่วมเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแผน ส่วนองค์กรของเทศบาล อำเภอ และตัวแทนประชาชนจะไม่ทราบประเด็นการมีส่วนร่วมเนื่องจากไม่รู้ข่าวสาร

เมื่อนำข้อมูลชั้นการปฏิบัติตามแผนมาเปรียบเทียบกับแนวทางการปฏิบัติตามแผนตามหลักวิชาการและตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้ในคู่มือการวางแผน ปรากฏว่าแผนจังหวัดสงขลาได้ขาดกิจกรรมที่สำคัญไป 2 กิจกรรม คือ การควบคุมงานที่เป็นระบบและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะเกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนตามมา ในชั้นปฏิบัติตามแผนผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค โดยให้จังหวัดจัดทำกิจกรรมที่ขาดหายไป สรุปรายละเอียดได้ตามตาราง 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบกระบวนการวางแผนในชั้นการปฏิบัติตามแผน

การวางแผนตามหลักวิชาการ	การวางแผนของกระทรวงวิทยาศาสตร์	การวางแผนปฏิบัติการจังหวัดสงขลา	แนวทางแก้ไข
- ประสานการปฏิบัติ	/	/	-
- กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติ	/	/	-
- การควบคุมงาน	/		จังหวัดควรทำกิจกรรมนี้
- การรายงานผล	/	/	-
- การมีส่วนร่วมของประชาชน	/		จังหวัดควรทำกิจกรรมนี้

หมายเหตุ : / = มีกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล จากการศึกษาปรากฏว่า ไม่มีการประเมินผลแผน แต่จะมีลักษณะการประเมินโครงการที่อยู่ในแผนโดยองค์ระดับจังหวัด เทศบาลและอำเภอที่มีโครงการเห็นว่า มีการประเมินผลในลักษณะการรายงานผลการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาเป็น การติดตามตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด ส่วนอำเภอที่ไม่มีโครงการและตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบข้อมูลการประเมินผล และเมื่อพิจารณาถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผล ปรากฏว่า องค์ระดับจังหวัด เทศบาล อำเภอที่มี โครงการอยู่ในแผนจะเห็นสอดคล้องกันว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กพจ. ส่วนอำเภอที่ไม่มีโครงการตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบข้อมูลนี้ และเมื่อพิจารณาถึงกฎเกณฑ์การประเมินผลปรากฏว่า กฎเกณฑ์ที่องค์ส่วนใหญ่เห็นให้นำมาใช้มากที่สุด คือ มาตรฐานโครงการนั้น ๆ ในขณะที่อำเภอที่มีโครงการและตัวแทนประชาชนจะไม่ทราบข้อมูลนี้ ในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการประเมิน ปรากฏว่า องค์ระดับจังหวัด เทศบาล และอำเภอที่มีโครงการ จะทราบว่ามีการกำหนดระยะเวลาประเมินหลังเสร็จสิ้น

โครงการ เมื่อพิจารณาการนำข้อมูลของการประเมินไปใช้ ประโยชน์ ปรากฏว่าองค์กรส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลนี้ ประเด็นสุดท้ายการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เมื่อนำข้อมูลขั้นการประเมินผล มาเปรียบเทียบกับแนวทางการประเมินผลตามหลักวิชาการและตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมกำหนด ปรากฏว่า แผนจังหวัดสงขลาได้ขาดกิจกรรมที่สำคัญไป 5 กิจกรรม คือ การไม่ระบุงค์กร กฎเกณฑ์ ระยะเวลา การนำข้อมูลไปใช้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะเกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลตามมา ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขในขั้นประเมินผล โดยให้ระบุกิจกรรมที่ขาดหายไปเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น สรุปรายละเอียดได้ตามตาราง 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบกระบวนการวางแผนในขั้นการประเมินผล

การวางแผนตามหลักวิชาการ	การวางแผนของกระทรวง วิทยาศาสตร์ฯ	การวางแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา	แนวทางแก้ไข
- วิธีการติดตาม,ประเมินผล	/	/	-
- องค์กรที่รับผิดชอบ			กระทรวง,จว. ควรทำกิจกรรมนี้
- กฎเกณฑ์การประเมิน			กระทรวง,จว. ควรทำกิจกรรมนี้
- ระยะเวลาประเมิน			กระทรวง,จว. ควรทำกิจกรรมนี้
- การนำข้อมูลไปใช้			กระทรวง,จว. ควรทำกิจกรรมนี้
- การมีส่วนร่วมของประชาชน			กระทรวง,จว. ควรทำกิจกรรมนี้

หมายเหตุ : / = มีกิจกรรม

จากข้อสรุปทั้ง 3 ขั้นตอน จะเห็นภาพรวมได้ว่า กพจ. อวจ. ซึ่งเป็นองค์กรบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด จะมีบทบาทในกระบวนการวางแผนมากกว่าองค์กรอื่น ๆ เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและบริหารการจัดการ ตาม มาตรา 37 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ รวบรวม จัดทำ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทำให้องค์กรนี้มีการรับรู้ข่าวสารการวางแผนมาก สำหรับเทศบาลนั้น เป็นหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในฐานะผู้เสนอโครงการมากที่สุด ด้วยเหตุของความใกล้ชิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความรุนแรงของปัญหาในเขตเทศบาลมากกว่านอกเขต ประกอบกับ การถูกประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 59 ของพระราช-

บัญญัติฉบับเดียวกันและต้องนำแผนปฏิบัติการในเขตควบคุมมลพิษมารวมในแผนปฏิบัติการเพื่อ
การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ส่วนอำเภอที่เสนอแผนเข้าโครงการจะมีบทบาทรอง
ลงมาจากเทศบาล เนื่องจากปัจจัยของงานตามหน้าที่ประจำของข้าราชการส่วนภูมิภาคในระดับ
อำเภอ ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่น้อยกว่าผนวกกับความสนใจการบริหารจัดการ
คุณภาพสิ่งแวดล้อมของนายอำเภอ ส่วนอำเภอที่ไม่มีโครงการในแผนและตัวแทนประชาชน จะมี
บทบาทในกระบวนการวางแผนน้อยที่สุด ด้วยปัจจัยในเรื่อง การได้รับรู้ข่าวสารน้อย, การให้ความ
สนใจและความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม อันมีผลต่อการขาดโอกาสในการบริหารและจัดการ
คุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดในที่สุด

จากกระบวนการวางแผนที่ถูกกำหนดขึ้น นำไปสู่การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของ
จังหวัดสงขลา จะเห็นได้ว่า กระบวนการวางแผนของจังหวัดสงขลา ได้จัดทำตามแนวทางกระบวน
การวางแผนของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ที่ได้กำหนดไว้ เป็นกระบวน
การวางแผนนี้มีรายละเอียดของการวางแผนที่น้อยกว่าที่นักวิชาการได้กำหนดไว้ คือ เพรสตัน พี
เลอ เมรอตัน (Preston P. Le Breton, 1965 : 29 - 44) ซึ่งได้กำหนดไว้ 14 ขั้นตอน โดยแผนปฏิบัติการ
เพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา ในขั้นกำหนดแผน ไม่ได้กำหนดกิจกรรมการขอ
อนุมัติข้อเสนอของแผน หรือที่เรารู้จักกันในหัวข้อกรอบแนวทางในการจัดทำแผน อีกประเด็นที่ไม่
ได้กำหนดไว้คือ การประเมินข้อมูลหรือการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักวิชาการ ในขั้นการปฏิบัติ
ตามแผน ปรากฏว่า แผนจังหวัดไม่ได้นำหลักวิชาการในเรื่อง การทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติตาม
แผน, การตรวจสอบและประเมินผลข้อมูลและการขาดรายงานผลการปฏิบัติตามแผนตั้งแต่ต้นจน
ถึงสิ้นสุดแผน ในขั้นการประเมินผล ปรากฏว่า ไม่มีการประเมินผลแผนในภาพรวม แต่เป็นการ
ประเมินโครงการในลักษณะการรายงานและติดตามมากกว่าการประเมินผลโครงการตามหลักวิชาการ

เมื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับงานวิชาการของ คูนท์ และ โอ ดอนเนลล์
(Koontz and O'Donnell, 1968 : 94 - 98) ในด้านงบประมาณ ปรากฏว่าแผนปฏิบัติการฯ จังหวัด
สงขลาและกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ไม่มีการเตรียมงบประมาณสำหรับ
แผนงาน หรือให้หน่วยงานปฏิบัติตามแผน เพราะส่วนกลางไม่กระจายอำนาจในการบริหารงบ
ประมาณแก่หน่วยงานวางแผนระดับจังหวัด และเมื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปวิเคราะห์เปรียบ
เทียบกับผลการศึกษาของ ทิพย์ สายแก้ว (2536 : 52 - 67) ปรากฏว่า ผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้อง
คล้อยกันในเรื่อง กระบวนการวางแผนพัฒนาที่ไม่ให้ความสำคัญในขั้นตอนการวางแผนไม่สอดคล้อง
คล้อยกันกับที่นักวิชาการให้ความสำคัญ โดยเฉพาะวิชาการในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล การ
จัดลำดับความสำคัญปัญหา ที่ยังไม่ละเอียดและยังบกพร่อง ไม่เป็นไปตามหลักวิชาการอย่างแท้

จริง จึงส่งผลให้ขั้นตอนอื่น ๆ บกพร่องเป็นลูกโซ่ เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนต่อไป

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อนำไปวิเคราะห์กับการดำเนินงานโครงการพัฒนาจังหวัดโดยการจัดทำของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2536 : 6 - 12) มีความสอดคล้องกันในประเด็นที่ ส่วนกลางกำหนดกรอบแนวทางของโครงการไว้จะมีปัญหาในการแก้ปัญหาของจังหวัดได้หมด กล่าวคือ กรอบแนวทางในการวางแผนของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ และจังหวัดนำมาใช้จะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด ซึ่งควรเปิดโอกาสให้จังหวัดเสริมแผนงานของจังหวัด เพิ่มเติมนอกเหนือจากแผนงาน 4 แผนงานที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้เท่านั้น

1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา มี 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ชั้นการกำหนดแผน มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่อง ประชาชนไม่ให้ความสนใจและความร่วมมือในการจัดทำแผนและไม่มียงบประมาณประชุมประชาสัมพันธให้ประชาชนทราบ ระยะเวลาเสนอแผนสั้น คณะกรรมการพิจารณาแผนมีการส่งตัวแทนเข้าประชุม ผู้เข้าประชุมไม่ได้ถ่ายทอดแก่ผู้ปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของแผนไม่ชัดเจนและไม่ได้ถูกกำหนดโดยตัวแทนของทุกฝ่าย หน่วยงานในจังหวัดขาดข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่มีแผนลำดับความสำคัญการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแผนชี้นำ ไม่มีหน่วยงานกลางรวบรวมปัญหาสิ่งแวดล้อม ขาดเจ้าหน้าที่เขียนโครงการ ไม่มีกรอบแนวทางที่ชัดเจนเป็นของจังหวัด ไม่เชื่อมั่นในข้อมูลที่มีอยู่ ระบบการเมืองที่ไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ส่วนราชการในระดับอำเภอไม่ได้รับแจ้งให้เสนอโครงการและเห็นว่าเป็นแผนของส่วนกลาง ส่วนราชการอำเภอมีงานประจำมาก เจ้าหน้าที่น้อย ไม่มีตัวอย่างในการเขียนโครงการ แนวทางการเขียนโครงการไม่ชัดเจน ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ปัญหาในข้อมูลเรื่อง ข้อมูลเก่า วิเคราะห์ยาก การจัดลำดับความสำคัญไม่สอดคล้องกับปัญหาของจังหวัด การไม่กระจายอำนาจของส่วนกลางแบบเบ็ดเสร็จ ขาดเจ้าหน้าที่ศึกษาความเหมาะสม ระยะเวลาเสนอแผนสั้น ขาดเจ้าหน้าที่ประเมินงบประมาณ และงบประมาณสนับสนุนการจัดทำแผนไม่ต่อเนื่อง ในขั้นตอนการพิจารณาแผนมีปัญหาเรื่อง ความซ้ำซ้อนของคณะกรรมการ, กรรมการกันมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมน้อยและระยะเวลาพิจารณาแผนสั้น

เมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่า ปัญหาที่เกิดขึ้น ในระดับผู้บริหารแผนระดับจังหวัด คือ กพจ. และ อวจ. มีความเห็นสอดคล้องกันมาก คือ การส่งตัวแทนเข้าประชุมพิจารณาแผนทำให้ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ, ขาดข้อมูลเพื่อการวางแผน, ขาดหน่วยงานรวบรวมข้อมูล, ไม่มีกรอบ

แนวทางของจังหวัด, วิเคราะห์ข้อมูลยาก, หน่วยงานเสนอโครงการไม่เข้าใจการเสนอโครงการ ขาดเจ้าหน้าที่และงบประมาณและข้าราชการมีงานประจำมากอยู่แล้ว ในระดับปฏิบัติ (เทศบาล อำเภอ) มีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด คือ หัวหน้าหน่วยงานไม่ถ่ายทอดผลการประชุมแก่ผู้ปฏิบัติและประชาชนมีส่วนร่วมน้อย รองลงมา คือ ขาดเจ้าหน้าที่เขียนโครงการ, ไม่มีกรอบแนวทางของจังหวัดและไม่ทราบการวางแผน, ขาดตัวอย่างในการเสนอแผนโครงการ, ไม่มีการสนับสนุน และปัญหาที่ทุกองค์กรมองเป็นปัญหาในทุกระดับมากที่สุด คือ ไม่มีกรอบแนวทางการวางแผนของจังหวัดและประชาชนมีส่วนร่วมน้อย รองลงมา คือ ขาดเจ้าหน้าที่เขียนโครงการ, ขาดตัวอย่างในการเขียนโครงการ ฯลฯ

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติตามแผน มีปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ ในเรื่องหน่วยงานที่เสนอโครงการไม่มีงบประมาณสมทบ งบประมาณบริหารโครงการมีน้อย งบที่จัดสรรให้น้อย โครงการที่เสนอได้รับอนุมัติงบประมาณน้อย โดยเฉพาะโครงการของราชการส่วนภูมิภาคของจังหวัดและอำเภอ ความไม่สมดุลย์การแก้ปัญหาในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ในด้านการประสานงาน ขาดเจ้าหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบงานในระดับจังหวัด ค่าใช้จ่ายในการประสานงานสูง ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการประสานงาน การแบ่งเขตปกครองในส่วนท้องถิ่นทำให้มีความยุ่งยากในการประสานงาน ขาดประสิทธิภาพในการประสานงานในระดับอำเภอ ตำบล และราชการส่วนท้องถิ่น ในด้านการกำหนดระยะเวลาปฏิบัติ มีปัญหาดังนี้ คือ งบประมาณมาช้าทำงานไม่ทันตามกำหนด การควบคุมงานและระบบการติดตามการตรวจสอบในระดับจังหวัดไม่ต่อเนื่อง ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการควบคุมงานของรัฐ และหน่วยงานดำเนินการไม่มีอำนาจในการปรับปรุงโครงการ ในด้านการตัดสินใจแก้ปัญหาของโครงการ ปรากฏว่า จังหวัดไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการแก้ปัญหาโครงการที่เกิดความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่ ปัญหาความไม่ต่อเนื่องของงานเนื่องจากผู้เสนอโครงการและผู้ปฏิบัติอยู่คนละฝ่ายกัน ในด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ปรากฏว่าประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมน้อย เนื่องจากเป็นโครงการที่ศึกษาความเหมาะสมที่ต้องใช้นักวิชาการและต้องว่าจ้างบริษัทเอกชนภายนอกมาดำเนินการในพื้นที่และการขาดการประชาสัมพันธ์โครงการ

เมื่อวิเคราะห์ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดและทุกองค์กรเห็นพ้องต้องกันมากที่สุด คือ ปัญหาจากการที่จังหวัดไม่มีอำนาจตัดสินใจแก้ปัญหาในโครงการที่เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ได้ รองลงมา คือ หน่วยงานดำเนินการไม่มีงบประมาณสมทบโครงการ สำหรับปัญหาในการประสานงาน คือ การขาดเจ้าหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่รับผิดชอบ

ของงานสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปัญหารองลงมา คือ หน่วยงานในพื้นที่ไม่ให้ความสำคัญแก่ประชาชนในพื้นที่และประชาชนขาดความเชื่อมั่นในโครงการของรัฐ

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่อง ไม่มีการประเมินผลแผนแต่มีการประเมินผลโครงการ ในลักษณะของการรายงานและติดตามผลเท่านั้น ไม่มีองค์กรประเมินผลและไม่กำหนดขั้นตอนการประเมิน ประชาชนไม่ทราบการประเมิน โดยปัญหาที่มีความถี่สูงสุด คือ ประชาชนไม่ทราบการประเมิน รองลงมาเป็นปัญหาเรื่อง ไม่มีการประเมินผลแผนและไม่มีองค์กรประเมินผลที่เป็นเอกภาพ

เมื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกับงานงานวิชาการของ ประชุม รอด ประเสริฐ (2533 : 104) ปรากฏว่ามีปัญหาที่สอดคล้องกันในขั้นการกำหนดแผนเรื่อง การขาดข้อมูลที่ถูกต้อง การขาดการจัดลำดับก่อนหลังของแผน ขั้นปฏิบัติตามแผนมีปัญหาเรื่อง งบประมาณเพื่อปฏิบัติตามแผน การขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการใช้แผน ขั้นการประเมินผลเรื่อง การควบคุมและการประเมินและเมื่อนำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ สุกัญญา สุขการณ (2538 : 19 - 20) มีปัญหาและอุปสรรคที่ สอดคล้องและคล้ายคลึงกัน คือ ในขั้นการกำหนดแผน มีปัญหาเรื่อง ปัญหาด้านการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญ ในขั้นปฏิบัติตามแผน มีปัญหาในเรื่อง งบประมาณ กำลังคน ในด้านประเมินผล สอดคล้องกันในเรื่อง ไม่มีการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ และหากนำผลการศึกษาไปวิเคราะห์กับงานวิจัยของ ไพบุลย์ ช่างเรียน (2525 : 54 - 61) เรื่อง แผนพัฒนาจังหวัด ศึกษาเฉพาะการวางแผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท ปรากฏว่า ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกันในเรื่อง ปัญหาอุปสรรคในการบริหารราชการ เนื่องจากจังหวัดมีการบริหารราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น คือ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคได้เป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ที่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่จังหวัดในเรื่องของการวางแผน หรือ บทบาทของสำนักงานจังหวัด ในการสั่งการ ติดตามประสานงานในระดับจังหวัด อำเภอ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล) ซึ่งจะต้องประสานให้เกิดการวางแผน แต่ส่วนราชการต่าง ๆ จะมี หลักการ นโยบาย เป้าหมายไปตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ อีกหนึ่งปัญหาในด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ คือ เรื่องผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาการประสานงานระหว่างกรม กระทรวง เอกภาพของการบังคับบัญชา หน่วยงานเสนอโครงการมากทำให้สับสนและเกิดความไม่เข้าใจในการจัดทำแผน ปัญหาเรื่องข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาการไม่จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาของคณะกรรมการ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีลักษณะที่

คล้ายคลึงกันมาก แต่ปัญหาการวางแผนสิ่งแวดล้อมในชั้นการวางแผนจะมีมากกว่า เนื่องจากความไม่สอดคล้องของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลาที่แคบแต่ต้องการแสวงหาความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในการเสนอโครงการ และสุดท้ายโครงการที่มีในแผนส่วนใหญ่เป็นของเทศบาล

จากผลการศึกษานำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2536 : 6 - 12) ซึ่งศึกษาถึงการดำเนินงานของโครงการพัฒนาจังหวัดงบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นปี 2536 มีปัญหาที่คล้ายคลึงกันในเรื่อง การกำหนดกรอบแนวทางโครงการของส่วนกลาง ไม่สามารถแก้ปัญหาของจังหวัดได้ทั้งหมด ปัญหาของข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2 ค) ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งปัญหานี้หน่วยงานผู้เสนอโครงการตามแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด มองว่าแผนถูกกำหนดขึ้นจากการสั่งการมากกว่า ถูกกำหนดจากปัญหาและความต้องการของพื้นที่

เมื่อนำปัญหาและอุปสรรคมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ สายัณห์ อินทรภักดี (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดของหน่วยราชการส่วนภูมิภาค กรณีศึกษาของจังหวัดสงขลา ปรากฏว่า มีปัญหาและอุปสรรคที่เหมือนกัน แต่แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา จะมีรายละเอียดปลีกย่อยของปัญหาที่รุนแรงกว่า เช่น ปัญหาความเหมาะสมด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในการวางแผน จะไม่มีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และบุคคลที่ชำนาญการด้านสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบงานระดับจังหวัด ปัญหาในด้านงบประมาณที่คล้ายคลึงกัน คือ โครงการเสนอมากแต่งบประมาณน้อย ปัญหาการประสานงานข้อมูลที่มีมากกว่าแผนพัฒนาจังหวัด เพราะแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดเป็นแผนที่ไม่ได้เป็นงานประจำของหน่วยงานราชการระดับจังหวัดเหมือนกับระบบ กชช. หรือ กนภ. ในปัจจุบัน ปัญหาการกำหนดโครงสร้างของราชการส่วนภูมิภาค แต่แผนสิ่งแวดล้อมจะมีมากกว่า กล่าวคือเกิดปัญหาความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมาเกี่ยวข้องด้วย ปัญหาในการวางแผนจึงมีมากกว่า

เมื่อนำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบกับงานวิชาการของ สันหัต สมชีวา (2539 : 22 - 28) ที่ได้เขียนถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อม ปรากฏว่ามีปัญหาและอุปสรรคที่สอดคล้องกันในเรื่อง แผนงานที่เสนอไม่สอดคล้องกับแนวทางแก้ไขปัญหาสีเขียวของ

จังหวัดที่เสนอไว้ในแผน ฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนยังมีน้อยกล่าวคือ ที่ผ่านมาใช้ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2 ค) และข้อมูลจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งมีฐานข้อมูลทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่น้อย และสุดท้ายประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการน้อย

หากนำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2540 : 44 - 45) ที่ศึกษาการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานแบบยึดพื้นที่ แสดงปัญหาที่สอดคล้องกันในชั้นกำหนดแผน กล่าวคือ มีปัญหาด้านบุคลากรที่มีความรู้รับผิดชอบงานโดยตรงในระดับจังหวัด อำเภอ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการกำหนดแผน ขาดการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในระดับอำเภอ ตำบล ในชั้นปฏิบัติตามแผน มีปัญหาเรื่อง หน่วยงานไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปีต่อมาจึงไม่เสนอโครงการ บางหน่วยงานไม่มีงบประมาณสมทบโครงการตามเงื่อนไขที่กำหนด การแบ่งเขตการปกครองของราชการส่วนท้องถิ่นมีผลต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ขาดการมีส่วนร่วมในการกระจายการแก้ปัญหาเนื่องจากโครงการในแผนส่วนใหญ่เป็นของเทศบาล และยังมีแผนงานนำบัดที่เพิ่มพูนมากกว่าแผนงานที่เกี่ยวกับการป้องกัน

1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน

1.3.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาขอนำมาสรุปประเด็น ได้ดังนี้

1.3.1.1 ด้านการกำหนดนโยบายในระดับกระทรวง จังหวัด ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรกำหนดนโยบายตามแนวทางในการวางแผนในระดับจังหวัดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น รองลงมาเห็นว่า ควรแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้มากกว่านี้ และควรเร่งสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยเร็วและควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายบ้าง โดยการชี้ให้เห็นปัญหาและให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

1.3.1.2 ด้านองค์การพิจารณากลับกรองแผนในระดับกระทรวง จังหวัด ความเห็นที่มีความถี่สูงสุดเห็นว่า ควรมีองค์กรสิ่งแวดล้อมในระดับอำเภอ ตำบล ต่อเนื่องจากจังหวัด รองลงมา คือ ควรมีคณะทำงานเฉพาะเรื่อง เช่น ด้านน้ำเสีย ชยะ ควรเพิ่มสมรรถนะบุคลากรในองค์กรระดับจังหวัดและควรเป็นองค์กรอิสระมีองค์กรพัฒนาเอกชนเข้าร่วมในกระบวนการวางแผน ควรมีองค์กรกลางของจังหวัดในการจัดการขยะและของเสียรวม และควรให้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดรวมในแผนพัฒนาจังหวัด

1.3.1.3 ด้านข้อมูลเป็นการวางแผน ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่

เป็นภาพรวมของจังหวัด มีการประชาสัมพันธ์โครงการ ร่องลงมาคือ ควรมิตัวอย่างการเสนอโครงการให้หน่วยงานที่จะเสนอโครงการ

1.3.1.4 ด้านระยะเวลาในการเสนอแผนและอนุมัติแผน ข้อเสนอแนะที่มีสูงสุด คือ ควรแจ้งระยะเวลาในการเสนอแผน/โครงการให้อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลทราบ และควรประชุมเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอก่อนการจัดทำแผน

1.3.1.5 ด้านงบประมาณ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือ ควรกระจายงบประมาณให้ส่วนราชการระดับอำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบล ร่องลงมาคือ การสนับสนุนงบประมาณในการวางแผนอย่างต่อเนื่อง

1.3.1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในระดับชาติ ถึง ระดับจังหวัด ร่องลงมา คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์งานสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหานี้ จะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอแนะของผู้ศึกษาต่อไป

1.3.2 ความคิดเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้ศึกษา

เพื่อให้ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนลดน้อยลง ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามิฉะนั้นการวางแผน ตามรายละเอียดตาราง 22

ตาราง 22 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน

ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ขั้นกำหนดแผน		
1.การไม่ประชุมประชาสัมพันธ์ก่อนจัดทำแผน	1.ประชาชนไม่สนใจ ไม่ร่วมมือ	1.จัดตั้งคณะทำงาน
	2.ไม่มีงบประมาณ	2.สนับสนุนงบประมาณ
2.ปัญหาในการประชุมคณะกรรมการ	1.ส่งตัวแทนประชุมตัดสินใจไม่ได้	1.หลีกเลี่ยงการส่งตัวแทน
	2.กรรมการไม่ถ่ายทอดให้ผู้ปฏิบัติ	2.ตั้งสิ่งแวดลอมอำเภอบ
3.การกำหนดวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน	1.ผู้กำหนดไม่ได้มาจากทุกฝ่าย	1.ใช้เบญจภาคีกำหนด
	2.ถูกกำหนดโดยส่วนกลางมาก	2.ยึดหลักการมีส่วนร่วม
4.ปัญหาในการใช้ข้อมูล	1.ข้อมูลสิ่งแวดลอมมีน้อย	1.เร่งจัดทำแผนสิ่งแวดลอม
	2.ขาดเจ้าหน้าที่เขียนโครงการ	2.ฝึกอบรมการเขียนโครงการ
	3.จังหวัดไม่มีกรอบแนวทาง	3.กำหนดกรอบและตัวอย่าง
	4.อำเภอบไม่ทราบการวางแผน	4.แจ้งอำเภอบก่อนทำแผน
5.ปัญหาการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ	1.ข้อมูลแยกส่วน ไม่เป็นปัจจุบัน	1.มอบหน่วยงานรวมวิเคราะห์
6.ปัญหาการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	1.ไม่มีการจัดที่ชัดเจน	1.จัดลำดับการแก้ปัญหาให้ชัด
7.แผนไม่สอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดลอม	1.ส่วนกลางไม่กระจายอำนาจ	1.กระจายงบประมาณเพิ่ม
8.ปัญหาการศึกษาและการประเมินงบประมาณ	1.ขาดเจ้าหน้าที่ด้านนี้	1.ส่งอบรมขยายการศึกษา
9.ปัญหางบประมาณสนับสนุนการวางแผน	1.อำเภอบไม่มีงบสนับสนุน	1.จัดสรรงบสนับสนุนให้อำเภอบ
10.ปัญหาพิจารณาแผนโดย อวจ.และภพจ.	1.คณะกรรมการซ้ำซ้อน	1.ลดปริมาณเพิ่มคุณภาพ
	2.โครงการมาก เวลาพิจารณาน้อย	2.ตั้งอนุกรรมการเฉพาะด้าน
	3.กรรมการมีความรู้สิ่งแวดลอมน้อย	3.อบรมเพิ่มสมรรถนะกรรมการ
11.ปัญหาการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม	1.อำเภอบ ประชาชนไม่ทราบแผน	1.เพิ่มการประชาสัมพันธ์
ขั้นอวปฏิบัติตามแผน		
1.ปัญหาในการอนุมัติงบประมาณให้โครงการ	1.หน่วยงานที่เสนอไม่มีงบสมทบ	1.ราชการภูมิภาคงดการสมทบ
		2.ให้จังหวัดมีอำนาจอนุมัติ
2.ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงาน	1.จังหวัดไม่มีเจ้าหน้าที่กระทรวง วิทยาศาสตร์ฯ	1.แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับ จังหวัด
		2.ตั้งองค์กรหรือหน่วยงาน สิ่งแวดลอมจังหวัด
3.ปัญหาในการควบคุมการปฏิบัติงาน	1. ประชาชนไม่เชื่อมั่นการควบคุม	1.เพิ่มระบบติดตาม ตรวจสอบ

ตาราง 22 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
4.ประชาชนในพื้นที่ไม่ยอมรับโครงการ	1.ประชาชนไม่ทราบข้อมูลโครงการ 2. จังหวัดไม่สามารถแก้ความขัดแย้ง	1. ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบข้อมูลและมีส่วนได้เสีย
5.ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย	1. หน่วยงานไม่ให้ความสำคัญด้านนี้	1. ประชาสัมพันธ์ที่มาโครงการ ผลได้ผลเสีย ปัจจุบัน อนาคต
ขั้นการประเมินผล		
1.ปัญหาในการประเมินผล	1. ไม่มีองค์การประเมินที่ชัดเจน 2. ไม่มีการทำหนดกฎเกณฑ์ระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน	1. ควรกำหนดองค์การประเมินที่เป็นกลาง มีเอกภาพ เป็นระบบชัดเจน
2.ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการประเมิน	1. ประชาชนไม่ทราบข้อมูล	1. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการวางแผน

1.4 องค์ประกอบของแผน

จากผลการศึกษาพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบการวางแผนนั้น ในด้านโครงสร้างควรจะประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการหรือแนวทาง แผนงานโครงการ การนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งนักวางแผนสามารถเพิ่มรายละเอียดได้อีกขึ้นอยู่กับประเภทของแผน และเมื่อนำผลการวิเคราะห์การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดวัดสงขลา มี 7 ข้อ คือ สภาพทั่วไป สภาพปัญหา ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางแก้ไขปัญหาและแผนงานโครงการ เมื่อนำองค์ประกอบของแผนไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับองค์ประกอบของการวางแผน ตามหลักวิชาการฯ ตามแนวคิดของ เควิด ไอ. คลีแลนด์ และ วิลเลียม อาร์. คิง (David I. Cleland and William R. King, 1968 : 94 - 110 อ้างถึงใน ชุมพร สังขปริษา, 2530 : 104 - 105) ผนวกกับแนวคิดของ รัสเซลล์ แอล. แอคคอฟฟ์ (Russell L. Ackoff, 1970 : 5 - 6) ที่ได้กำหนดไว้ และตามแนวทางของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปรากฏว่า แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลาและแนวทางการจัดทำแผนที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมกำหนด ไม่ได้ระบุวิธีการในการนำโครงการไปปฏิบัติและการประเมินผลและในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลาไม่ได้ระบุปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานไว้ในแผน ซึ่งจะมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลต่อไป ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทาง

แก้ไขในกิจกรรมที่ขาดหายไป สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนในด้านโครงสร้างและแนวทางแก้ไข สรุปได้ตามตาราง 23

ตาราง 23 การวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนในด้านโครงสร้าง ปี พ.ศ. 2537 - 2539

องค์ประกอบของแผนตามหลักวิชาการ	องค์ประกอบของแผนของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา	แนวทางแก้ไข
1.วัตถุประสงค์ 2.เป้าหมาย 3.วิธีการหรือแนวทาง 4.แผนงานโครงการ	1.สถานการณ์สิ่งแวดล้อม 2.ปัญหาและสาเหตุ 3.การแก้ไข 4.ปัญหาอุปสรรค 5.วัตถุประสงค์ของแผน 6.เป้าหมายของแผน 7.แนวทางการแก้ไขปัญหา 8.แผนงานและโครงการ ภายใต้ 4 แผนงาน คือ สร้างจิตสำนึกฯ เฝ้าระวังฯ บำบัดและฟื้นฟู ศึกษาวิจัยฯ	1.สภาพทั่วไป 2.สภาพปัญหา 3.ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา - 4.วัตถุประสงค์ของแผน 5.เป้าหมายของแผน 6.แนวทางการแก้ไขปัญหา 7.แผนงานโครงการ ภายใต้ 4 แผนงาน คือ สร้างจิตสำนึกฯ เฝ้าระวังฯ บำบัดและฟื้นฟู ศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ	- จังหวัดควรระบุปัญหา และอุปสรรคด้วย
5.การนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติ 6.การประเมินผล	- -	- -	- จังหวัดและกระทรวง ควรระบุแนวทางการ ปฏิบัติและการประเมิน ผลไว้ในแผนด้วย
รวม 6 กิจกรรม	รวม 8 กิจกรรม	รวม 7 กิจกรรม	ควรทำเพิ่ม 3 กิจกรรม

หากพิจารณาในด้านเนื้อหาความสอดคล้องต่อเนื่องของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง และแผนงานที่ได้ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2537 - 2539 ปรากฏว่า ปัญหาในด้านทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายโดยเฉพาะด้านป่าไม้ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเป็นวัตถุประสงค์หลักของแผน และวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในแผนเป็นเครื่องมือชี้้นำในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากกว่าที่จะมุ่งการพัฒนาคนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน ในด้านเป้าหมายของแผนมุ่งการพัฒนาชุมชนเมืองมากกว่าชนบท แนวทางการดำเนินงานของแผนมุ่งการใช้กฎหมายถึง 2 ข้อ แต่วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนงาน/โครงการไม่ได้กำหนดเรื่องกฎหมายไว้เลย และเน้นการแก้ปัญหาชุมชนเมืองเป็นหลัก ประเด็นที่มีความต่อเนื่องกันมากที่สุด คือ การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนตั้งแต่วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง แต่เมื่อพิจารณาแผนงานสร้างจิตสำนึกนั้นมิงบประมาณสนับสนุนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับแผนงานด้านอื่น ๆ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน แนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับปัญหาของจังหวัดโดยเฉพาะปัญหาด้านป่าไม้ ควรกระจายการพัฒนาให้สมดุลย์ระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนชนบท และควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกชั้นตอน ซึ่งสามารถสรุปองค์ประกอบความสอดคล้องของแผนในด้านเนื้อหาได้ตามตาราง 24

ตาราง 24 วิเคราะห์องค์ประกอบและความสอดคล้องของแผนในด้านเนื้อหา ปี พ.ศ. 2537-2539

ปัญหา	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/ โครงการ	แนวทาง แก้ไข
1.ด้าน ทรัพยากร ธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ถูกทำลาย น้ำเสีย ความ เสื่อมโทรม ของทะเลสาบ สงขลา	1. เพื่อให้โครงการต่อเนื่อง จากปีที่ผ่านมา 2.เพื่อรองรับแผนพัฒนา เมืองหลักและแผนปฏิบัติ การเพื่อลดและขจัดมลพิษ ในเขตควบคุมมลพิษ อ. หาดใหญ่และอ.สงขลา	1.จัดซื้อรถบรรทุก ขยะ เครื่องจักรกล เพื่อกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล 2.ก่อสร้างระบบ กำจัดของเสียรวม ในเขตเทศบาล และสุขาภิบาล	1.ให้ส่วนราชการปฏิบัติตาม ระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด 2.ให้ส่วนราชการและภาคเอกชน จัดทำโครงการรณรงค์สร้าง จิตสำนึกอย่างน้อยปีละ 1 โครงการ 3.ให้ส่วนราชการ 6 กระทรวง หลัก จัดทำโครงการบำบัดฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติอย่างน้อยปี ละ 1 โครงการ 4.ให้มีกรรมาธิการใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องเข้าแก้ปัญหาอย่างมี ประสิทธิภาพ 5.ดำเนินการกำจัดมูลฝอยใน เขตเทศบาลหาดใหญ่ สงขลา และนอกเขตเพื่อฝังกลบ 6.ปลูกฝังค่านิยมการอนุรักษ์ และปกป้องสภาพแวดล้อม	1.จิตสำนึกฯ 16 โครงการ 5,660,500 บ. 2.เฝ้าระวังฯ 12 โครงการ 36,215,810 บ. 3.บำบัดฯ 48 โครงการ 1,888,274,286 บ. 4.ศึกษาวิจัยฯ 1 โครงการ 2,000,000 บ.	1.ควร กำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง ให้สอดคล้องกัน เช่น เรื่อง ป่าไม้ 2.กระจาย การ พัฒนาให้ สมดุลย์ 3.ยึดการ มีส่วนร่วม ของ ประชาชน
2. ปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาการจัดการ มูลฝอยและน้ำ เสียของชุมชน เมืองสงขลา หาดใหญ่	3.เพื่อสนองนโยบายของ รัฐบาลและนโยบาย กระทรวงมหาดไทย 4.เพื่อควบคุมมลพิษจาก แหล่งกำเนิด 5.เพื่อสร้างจิตสำนึกและ ความตระหนักให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ	3.จัดการมลพิษ ทางอากาศและ เสียงจากยาน พาหนะ 4.รณรงค์ให้เก็บ ขยะมูลฝอย 5.ปลูกฝังค่านิยม และจิตสำนึกใน ด้านรักษา สิ่งแวดล้อม			

1.5 สัดส่วนแผนงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการจัดการคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2537 - 2539

ในรอบ 3 ปี สรุปได้ว่าจังหวัดสงขลา ได้จัดทำโครงการครบทั้ง 4 แผนงาน โดยแผนงานที่เสนอเข้าแผนมากที่สุด คือ แผนงานบำบัดฟื้นฟู ร้อยละ 97.69 รองลงมา คือ แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน ร้อยละ 1.91 แผนงานศึกษาวิจัยน้อยที่สุด ร้อยละ 0.10 ส่วนใหญ่ใช้งบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรผ่านกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รองลงมา

ใช้งบกองทุนสิ่งแวดล้อม และน้อยที่สุดคือ ใช้งบอื่น ๆ ซึ่งได้มาจากงบพัฒนาจังหวัด สรุปได้ตามตาราง 25

ตาราง 25 สัดส่วนแผนงานต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการฯ จังหวัดสงขลา ปี 2537 - 2539

แผนงาน	จำนวนโครงการ	แหล่งงบประมาณ				รวม	ร้อยละ
		งบแผ่นดิน	งบท้องถิ่น	งบกองทุน	เงินกู้/อื่นๆ		
1. สร้างจิตสำนึกฯ	16	2,195,500	540,000	2,925,000	-	5,660,500	0.30
2. เฝ้าระวังฯ	12	5,957,000	208,360	30,050,450	-	36,215,810	1.91
3. บำบัดฯ	48	1,258,376,336	9,003,040	588,121,920	773,000	1,856,274,296	97.69
4. ศึกษาวิจัยฯ	1	2,000,000	-	-	-	2,000,000	0.10
รวม	77	1,268,528,836	9,751,400	621,097,370	773,000	1,900,150,606	100

สิ่งที่น่าสังเกตประการหนึ่งในเรื่องสัดส่วนของแผน คือ ความไม่ต่อเนื่องของแผนงาน การบำบัดฟื้นฟูกับแผนงานอื่นอีก 3 แผนงานในเชิงการป้องกัน เพราะมุ่งการบำบัดมากถึงร้อยละ 97.69 ของงบประมาณ ส่วนงานป้องกันอื่น ๆ เพียงร้อยละ 2.31 ของงบประมาณที่เสนอ ทำให้เป็นการพัฒนาเชิงรับมากกว่าการพัฒนาเชิงรุก และเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่าที่จะแก้เหตุแห่งปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งสร้างขึ้นโดยมนุษย์ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สันทัด สมชีวา (2539 : 22 - 28) ในด้านความไม่สอดคล้องและต่อเนื่องของแผนงานโครงการการ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2537 - 2538 งบประมาณที่เสนอมาจากจังหวัดต่าง ๆ งบประมาณประมาณ ร้อยละ 90 จะอยู่ในแผนงานบำบัดฟื้นฟูทั้งสิ้น และแผนงานอื่นอีก 3 แผนงานในเชิงการป้องกันนั้น ใช้งบประมาณเพียงร้อยละ 10 และเมื่อดูการเสนอของงบประมาณในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ แล้วปรากฏว่า ในปี 2537 โครงการที่ผ่านการกลั่นกรอง จากกระทรวงมหาดไทยขั้นต้นประมาณ 2,000 ล้านบาท เป็นเรื่องของแผนงานสร้างจิตสำนึกประมาณ 37 ล้านบาท งบแผนงานเฝ้าระวัง และป้องกันประมาณ 60 ล้านบาท ส่วนที่เหลือ ประมาณ 1,900 ล้านบาท อยู่ในแผนงานบำบัดฟื้นฟู

แนวทางแก้ไขในเรื่องสัดส่วนของแผนงานต่าง ๆ

ควรกำหนดการวางแผนให้มีความสมดุลย์ในการแก้ปัญหากับการป้องกัน เช่น หากจะแก้ปัญหาเรื่อง น้ำเสีย ต้องทำโครงการบำบัดน้ำ และจำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องของการใช้น้ำ การใช้สารเคมีควบคู่กัน พร้อมกับเฝ้าระวังปัญหาน้ำ โดยการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญควรที่จะศึกษาวิจัยสถานการณ์น้ำใน

ปัจจุบัน ในอนาคต ว่าจะมีแนวโน้มอย่างไร ซึ่งหากทำเป็นระบบก็จะเกิดความดุลยภาพในการบริหารจัดการป้องกันและแก้ปัญหาของจังหวัดได้

1.6 สัดส่วนแผนงานเสนอกับแผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

หากนำประเด็นแผนงานที่เสนอกับแผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณมาเป็นประเด็นวัดผลสัมฤทธิ์ของแผนในการนำไปปฏิบัติ ปรากฏว่าในรอบ 3 ปี (2537 - 2539) มีแผนงานที่เสนอทั้งหมด 77 โครงการ 1,900,150,606 บาท ได้รับจัดสรรงบประมาณตามแผน 15 โครงการ 2,761,027,640 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.48 ของโครงการที่เสนอ แต่คิดเป็นร้อยละ 145.31 ของงบประมาณที่เสนอ และในปี 2539 ได้รับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมอีก 6 โครงการ 42,850,000 บาท โดยหน่วยงานราชการที่เสนอโครงการมากที่สุด คือ ราชการส่วนท้องถิ่น โดยเทศบาลเป็นผู้เสนอโครงการมากที่สุดและได้รับจัดสรรงบประมาณมากที่สุด ราชการส่วนภูมิภาคที่เสนอโครงการมาจากหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย โดยมีหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ 1 โครงการ ส่วนองค์กรพัฒนาเอกชน ประชาชนไม่มีการเสนอโครงการ มีการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาล เกือบทั้งหมด เว้นแต่โครงการปลูกหญ้าแฝก ของสภาตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ เงื่อนไขที่ทำให้เทศบาลได้รับจัดสรรงบประมาณมาก เนื่องจากเทศบาลเมืองสงขลา เทศบาลหาดใหญ่ เทศบาลตำบลบ้านพรุอยู่ในเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 59 ของ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มปัญหาสิ่งแวดล้อมรุนแรง กอปรกับเทศบาลมีเอกภาพในการบริหารงานและการประสานงาน มีศักยภาพในการเสนอโครงการประเภทก่อสร้าง ซึ่งมักจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ เพราะรายละเอียดของโครงการจะมีความสมบูรณ์มากกว่าและเห็นเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต่อเนื่องของโครงการประเภทก่อสร้างที่ต้องเริ่มจาก การศึกษาความเหมาะสม การจัดหาที่ดิน การศึกษาและออกแบบรายละเอียด และการดำเนินงานตามโครงการ เงื่อนไขด้านความเชื่อมโยงของนักการเมืองท้องถิ่นกับนักการเมืองระดับชาติก็มีผลการได้รับอนุมัติงบประมาณ สำหรับส่วนราชการส่วนภูมิภาคในระดับจังหวัดได้รับการพิจารณาน้อยมาก เนื่องจากมีการเสนอโครงการน้อย โครงการที่เสนอไปมีรายละเอียดไม่ชัดเจนและปัญหาในการประสานงาน

ประเด็นที่น่าสังเกตมีอยู่ 2 ประเด็น คือ งบประมาณที่ได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณมากกว่างบประมาณที่เสนอขอ และโครงการนอกแผนที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ เหตุผลที่งบประมาณไม่ได้เป็นไปตามเสนอขอ เกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ โครงการประเภทก่อสร้างที่ไม่เสนอตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เช่น โครงการบำบัดน้ำ ชยะมูลฝอย จำเป็นต้องศึกษาความเหมาะสม

ก่อนจึงจะทำกิจกรรมต่อไปได้ แต่หน่วยงานเสนอไม่ได้เขียนเสนอโครงการไปแต่มีความจำเป็นที่ต้องทำ จึงมีการอนุมัติงบประมาณเพิ่มให้ เหตุผลอีกประการหนึ่งที่มีการจัดสรรงบประมาณที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาก่อสร้างและราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา

เมื่อนำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบกับการศึกษาของ อำนาจ จินดาวงศ์ (2539 : 52 - 53) ได้ศึกษา เรื่อง แผนพัฒนาจังหวัดประจำปีเปรียบเทียบการเสนอขอและการได้รับอนุมัติงบประมาณ ศึกษากรณีจังหวัดสงขลา ปีงบประมาณ 2538 ผลการศึกษาปรากฏว่า มีความสอดคล้องกันในเรื่อง การได้รับอนุมัติงบประมาณของส่วนราชการ ไม่เป็นไปตามเสนอขอ บางส่วนราชการได้รับจัดสรรสูงกว่าที่เสนอขอ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การขาดการวางแผนที่ถูกต้อง การจัดโครงการสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับนโยบายเจ้าของงบประมาณ และนโยบายรัฐบาล ปัจจัยทางการเมือง และการขาดความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ สำนักงบประมาณ (2536 : 1 - 6) ที่ศึกษาเรื่อง ผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาจังหวัด งบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2535 ได้สรุปปัญหาของโครงการพัฒนาจังหวัดคล้ายกับแผนปฏิบัติการฯ ไว้ดังนี้ คือ ปัญหาในการขออนุมัติโครงการ ได้แก่ การวางแผนและการประสานงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดข้อมูลกลางระดับจังหวัดที่สมบูรณ์ ระยะเวลาในการจัดทำโครงการมีจำกัด ปัญหาในการพิจารณาอนุมัติโครงการ ได้แก่ การอนุมัติโครงการมีการชี้แจงจากคณะกรรมการ ไม่ได้เป็นไปตามลำดับความต้องการ หลักเกณฑ์ในการอนุมัติไม่เป็นมาตรฐาน ปัญหางบประมาณ คือ การประเมินราคาตลาดคลาดเคลื่อน

แนวทางแก้ไขเรื่องแผนงานเสนอกับแผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

1.6.1 เพื่อให้การเสนอแผนงานมีการกระจายของหน่วยงานดำเนินการควรพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของรัฐและประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถในการวางแผนเป็นประจำทุกปี และควรมีตัวแทนของทุกฝ่ายเข้าร่วมกิจกรรมนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ในระดับอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรพัฒนาเอกชน ตัวแทนประชาชน

1.6.2 เพื่อให้การอนุมัติงบประมาณมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันในแต่ละปี เห็นควรให้มีการวางแผนสิ่งแวดล้อมที่ต่อเนื่องกันคล้ายกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด ที่มีทั้งแผนระยะสั้น ซึ่งได้ทำเป็นแผนปฏิบัติการฯ ประจำปีอยู่แล้ว แผนสิ่งแวดล้อมระยะปานกลาง คือ แผนที่มีระยะเวลามากกว่า 1 ปี - 5 ปี และแผนสิ่งแวดล้อมระยะยาว คือ แผนระยะยาว ตั้งแต่ 5 - 10 ปีขึ้นไปให้มีความต่อเนื่องกัน ก็จะทำให้การตั้งงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐมีความต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาพรวมของกระบวนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนหลายประเด็น ซึ่งในแต่ละประเด็นปัญหานั้น ผู้ศึกษาได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคไว้ส่วนหนึ่งตามกิจกรรมในกระบวนการวางแผนแล้ว ซึ่งหากนำไปสู่การปฏิบัติแล้ว เชื่อมั่นว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจะลดน้อยลง และเพื่อให้การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาวิจัยจึงขอแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในภาพรวมของการวางแผน กล่าวคือ การวางแผนปฏิบัติการฯ ควรที่จะนำหลักการพื้นฐานของ การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสาน (Integrated Resource Management/Planning : IRM/P) ภายใต้การผสมผสานของเงื่อนไขใน 4 ส่วน คือ การผสมผสานระหว่าง วัตถุประสงค์ วิธีการ และกลยุทธ์ของแผนปฏิบัติการฯ ที่สอดคล้องต่อเนื่องและยอมรับร่วมกัน รวมถึงการนำปัจจัยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในจังหวัดมาเป็นฐานการวางแผน พร้อมกับใช้กระบวนการวางแผนและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ทั้งนี้ จะต้องมีจุดร่วมโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ รวมถึงผู้ที่ได้ประโยชน์และผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับประเด็นความขัดแย้งในพื้นที่ที่ตั้งโครงการด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีฐานความขัดแย้งจากวิธีการและเป้าหมายของโครงการนั้น หากนำหลักการ “ผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้รับภาระการบำบัด” หรือเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle) มาเป็นมาตรการในการบังคับใช้ตามแผนปฏิบัติการฯ ก็จะทำให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมในสังคม และจะทำให้ประชาชนเข้าใจในความหมายของคำว่า “ต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม” มากยิ่งขึ้น และหากเร่งนำแนวคิด “ความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม” (Carrying Capacity) ก็จะสามารถป้องกันภาวะ “มลพิษ” ได้

สำหรับผลที่ได้มาจากการศึกษาในครั้งนี้ ยังมีประเด็นย่อยอีกมากมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะปัญหาและอุปสรรคในแต่ละประเด็น ตั้งแต่ขั้นกำหนดแผนปฏิบัติการตามแผน และการประเมินผล ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ นโยบาย องค์กร ข้อมูล ระยะเวลา งบประมาณ ซึ่งต้องมีการศึกษาในรายละเอียดเป็นประเด็นไป

ประเด็นที่น่าสนใจและศึกษาเพิ่มเติมอีกประเด็น คือ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการวางแผนโดยพิจารณาจาก ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการที่ผ่านมากับคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ในภาวะปัจจุบัน ซึ่งจะสามารถวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดได้อีกทางหนึ่ง

ประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องการวางแผนสิ่งแวดล้อม ตามสถานการณ์ปัจจุบัน คือ

1. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด กับ วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 135 - 137) เรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ ในประเด็น การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ การฟื้นฟูบูรณะ การควบคุมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเรื่อง การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะที่เกิดความสมดุลย์ในด้านระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมโดยให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ
2. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ วิธีการ เป้าหมาย ของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด กับ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในส่วนที่เกี่ยวกับ สิทธิ หน้าที่ ของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเติบโตของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 290 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540) ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุง รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอนาคตเชื่อมั่นว่าจะต้องมีการปรับรื้อระบบการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

- กมล ส่งวัฒนา. 2534. หลักการวางแผน. สงขลา : ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2538. โครงการเพิ่มสมรรถนะบุคลากรในการจัดการ
คุณภาพสิ่งแวดล้อมประจำปี 2538. กรุงเทพฯ.
- . 2539. “ผู้นำสิ่งแวดล้อมระดับชาติ.” กรุงเทพฯ (สำเนา)
- กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. 2536. ที่ วว. 0802/18740. หนังสือราชการ
เรื่องมอบโครงการตามแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด.
4 พฤศจิกายน 2536.
- เกษม จันทรแก้ว. 2536. สิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการสหวิทยาการ วิทยาศาสตร์
สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. 2541. วาระการประชุม
คณะทำงานประสานงานโครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำทะเล
สาบสงขลา ภายใต้ความช่วยเหลือ DANCED (The Emsong Project). หน้า 2-17. สงขลา.
- ชินวุธ สุนทรสีมะ. 2529. การวางแผนเศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- ทิพย์ สายแก้ว. 2536. “การวางแผนพัฒนาอำเภอ : กรณีศึกษาอำเภอในจังหวัดสงขลา” ปัญหา
พิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)
- ประชุม รอดประเสริฐ. 2535. นโยบายและการวางแผน. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

- พรเทพ พิมลเสถียร. 2526. หลักการวางแผนพัฒนาจังหวัด. กรุงเทพฯ : สหชัยการพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. 2530. "ปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัด", วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 7 (กรกฎาคม 2530), 511-514.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2523. การวางแผนและโครงการพัฒนาชนบท. เอกสารการประกอบการสัมมนานักบริหารรุ่นที่ 19 หลักสูตรการบริหารงานพัฒนาชนบท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สำนักวิจัยและพัฒนา. 2537. แผนลงทุนจังหวัดสงขลา. สงขลา.
- _____. 2540. รายงานการวิจัยเรื่อง โครงการศึกษาการวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสานแบบยึดพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. สงขลา.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2535. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535. เล่ม 109. ตอนที่ 37. กรุงเทพฯ.
- _____. 2535. ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 2. เล่ม 109. ตอนที่ 110. กรุงเทพฯ.
- _____. 2535. ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5. เล่ม 109. ตอนที่ 130. กรุงเทพฯ.

โรจน์จรรย์ย์ ด้านสวัสดิ์. 2541. การวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปแนวคิดและความรู้พื้นฐาน. คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา.

สายัณห์ อินทรภักดี. 2539. "ปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดของหน่วยราชการส่วนภูมิภาค : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา (Problems In Provincial Development Planning of the Regional Government Offices : A Case Study of Changwat Songkhla)", วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

สุกัญญา สุขการณ์. 2538. "ปัญหาอุปสรรคของการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านพรุ." ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

สันทัต สมชีวา. 2539. แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ปีงบประมาณ 2539 และผลการพิจารณาแผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด ปีงบประมาณ 2538. สงขลา.

สำนักงบประมาณ. 2536. ผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาจังหวัด งบสนับสนุนภูมิภาคและท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2535. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2536. การดำเนินงานโครงการพัฒนาจังหวัด งบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ปี 2536. กรุงเทพฯ.

_____. 2540. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544. กรุงเทพฯ.

- สำนักงานจังหวัดสงขลา. 2539. บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา เรื่อง การบริหารการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสงขลา. สงขลา.
- . 2533. ที่ 3358/2533. หนังสือราชการเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม จังหวัด
สงขลา. 6 กรกฎาคม 2533.
- สำนักงานเทศบาลเมืองสงขลา. 2539. ที่ 128/2539. หนังสือราชการเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการ
สิ่งแวดล้อมเมือง เทศบาลเมืองสงขลา. 11 มีนาคม 2539.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย คณะทำงานจัดทำคู่มือแผนปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อม
ระดับจังหวัด, 2536. คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการ กพจ. สงขลา. 2536. ที่ 3033/2537. หนังสือราชการเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการ
พัฒนาจังหวัดสงขลา. 27 กันยายน 2537.
- สำนักงานเลขาธิการ กพจ. สงขลา. 2537. แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
จังหวัดสงขลาประจำปี 2537. สงขลา.
- . 2538. แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลาประจำปี
2538. สงขลา.
- . 2539. แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลาประจำปี
2539. สงขลา.
- . 2538. แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2540 - 2544) จังหวัดสงขลา. สงขลา.

สำนักงานเลขาธิการ กพอ. หาดใหญ่. 2536. ที่ 28/2536. หนังสือราชการเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.). 21 มกราคม 2536.

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้. 2539. สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด. สงขลา.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2537. ที่ วว. 0802/8752. หนังสือราชการเรื่องผลการพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ประจำปี 2538. 12 ตุลาคม 2537.

—————. 2539. ที่ ด่วนที่สุด วว. 0802/3958. หนังสือราชการเรื่องผลการพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ประจำปี 2539. 4 เมษายน 2539.

—————. 2539. เอกสารชุดคู่มือการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ.

เสถียร เหลืองอร่าม. 2517. การจัดการองค์การและวิธีปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา.

ศิริจิต พุ่งหว่า. 2539. การวางแผนโครงการพัฒนาการเกษตร. สงขลา : ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อนันต์ เกตุวงศ์. 2534. หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อำนาจ จินดาวงศ์. 2539. “แผนพัฒนาจังหวัดประจำปี เปรียบเทียบการเสนอขอและการได้รับอนุมัติงบประมาณ ศึกษากรณีศึกษาจังหวัดสงขลา ปีงบประมาณ 2538.” ปัญหาพิเศษทางรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา)

- Ackoff, Russell L. 1970. A Concept of Corporate Planning. New York : Wiley - Interscience, A Division of John Wiley and Son.
- Allen, Louis. 1958. Management and Organization. New York : Mc Graw - Hill, อ้างถึงใน ปรีชา หงส์ไกรเลิศ. 2526. หลักการวางแผนพัฒนา. กรุงเทพฯ.
- Anne Whiston Spirn. 1995. "Environmental Planning", In Urban Nature and Human Design, P. 475-485. Jay M. Stein. New York : Mc Graw-Hill, Inc.
- Breton, Preston P. Le. 1965. General Administration : Planning and Implementation. New York : Hoit Rinechart and Winston, อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์. 2534. หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Brickner, William H. and Cope, Donald M. 1977. The Planning Process. Cambridge, Massachusetts : Winthrop Publishers, Inc.
- Cleland, David I. , and King, William R. 1968. System Analysis and Project Management. New York : McGraw - Hill, อ้างถึงใน ชุมพร สังขปรีชา , 2530. ทฤษฎีการวางแผน. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Koontz, D.H. and Cyrin, O.D. 1968. Principles of Management. New York : Mc Graw - Hill Boik Co, อ้างถึงใน กมล สังวัฒนา. 2528. กระบวนการวางแผน. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Mold, Howard P. 1958. New Concept for Engineering Management. Minnesota : Minnesota Management Center.

- Simon, Herbert A. , Smithberg, Donald W. , and Thompson, Victor A. 1961. Public Administration. New York : Alfred A. Knopf, ช้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์. 2534.
หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Steiner, F. 1992. "Introduction", In Ecological Planning Method, P. 9-19. Faculty of Environmental Sciences : Austrarian Scholl of Environmental Studies.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับ
จังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามบุคคลในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการ
วางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2537- 2539

2. คำถามแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลแบบ
ปลายปิด ในรูปแบบตรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 - 4 เป็นแบบสอบถามข้อมูลกระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ เป็นแบบ
ปลายปิดในรูปแบบตรวจรายการ และข้อมูลปัญหาและอุปสรรคเป็น
แบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบอธิบายตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแบบปลายเปิด
เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ในการ
ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และอาจเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการ
คุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสงขลาและจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ ผู้ศึกษาจึงขอความกรุณาจาก
ท่านผู้ตอบแบบสอบถามโปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยผู้ศึกษาจะไม่นำข้อมูลจาก
แบบสอบถามแต่ละชุดไปเผยแพร่ ดังนั้น การตอบแบบสอบถามจะไม่กระทบกระเทือนต่อท่าน
และหน่วยงานแต่อย่างใด

ผู้ศึกษาวิจัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ต่อการวางแผนในครั้งนี้

ด้วยความเคารพ

(นายอำนาจ ศรีระแก้ว)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา การจัดการสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ตามข้อเท็จจริง และกรอกข้อความในช่องว่างที่
เว้นไว้

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. อายุ () 21 - 30 ปี
() 31 - 40 ปี
() 41 - 50 ปี
() 51 - 60 ปี
() 61 ปีขึ้นไป
3. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
สถานที่ทำงาน.....
4. อายุราชการ.....ปี
5. ระดับการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี
6. ภูมิลำเนาเดิม
() จังหวัดสงขลา
() จังหวัดอื่น ๆ ระบุ จังหวัด.....
7. ท่านมีตำแหน่งอยู่คณะกรรมการใดบ้างต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด
() คณะอนุกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด
() คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ
() คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด				
กรุณาใส่เครื่องหมาย / ในช่อง มี ไม่มี หรือไม่ทราบ ในกิจกรรมนั้น ๆ ตามสภาพความเป็นจริง และ				
กรุณาเขียนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมนั้นด้วย				
กิจกรรม	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
1. มีการประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ประชาชนได้ทราบก่อนจัดทำแผนหรือไม่
2. มีการประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ก่อนจัดทำแผนหรือไม่
3. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนหรือไม่ ถ้ามี กำหนดโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ			
☐ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด			
☐ อนุกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัด			
☐ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ			
☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง			
☐ ผู้นำท้องถิ่น			
☐ นักการเมือง			
☐ องค์กรเอกชน (NGO)			
☐ นักวิชาการ			
☐ ประชาชน			
4. ในการตัดสินใจกำหนดแผนมีการใช้ข้อมูลจากที่ใดในการตัดสินใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
4.1 จากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เผชิญอยู่ โดยการเสนอของ			
☐ ประชาชน			
☐ ผู้นำท้องถิ่น			
☐ นักการเมือง			
☐ องค์กรเอกชน (NGO)			
☐ นักวิชาการ			
☐ เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่าง ๆ			
4.2 จากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ เช่น			
☐ ข้อมูล กรร. 2 ค และ จปฐ.			
☐ กรอบแนวทางการจัดทำแผนที่จังหวัดทำขึ้น			
☐ แผนงานและโครงการของปีที่ผ่านมา			
☐ ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิควิธีเฉพาะแผนงาน/โครงการ			
☐ ข้อมูลขีดความสามารถการบริหารของหน่วยงาน			
☐ จากผลการศึกษาแผนลงทุนสิ่งแวดล้อมของจังหวัด			

กิจกรรม	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
☐ จากนโยบายของจังหวัด			
☐ จากนโยบาย/แผนจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ			
☐ จากรายงานการศึกษาวิจัย			
5.มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อใช้ในการตัดสินใจกำหนดแผนหรือไม่
6.มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือไม่
7.การกำหนดแผนมีความสอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดหรือไม่
8.มีการตรวจสอบความเป็นไปได้ทางเทคนิคและการบริหารและการจัดการแผนงาน/โครงการหรือไม่
9.มีการประเมินงบประมาณให้เหมาะสมกับจำนวนแผนงาน/โครงการหรือไม่
ถ้ามี เป็นอย่างไร			
☐ งบประมาณสอดคล้องกับโครงการ			
☐ งบประมาณน้อยกว่าโครงการ			
☐ งบประมาณมากกว่าโครงการ			
10.มีงบประมาณสนับสนุนในขั้นตอนการวางแผนหรือไม่
11.มีการเตรียมแผนฉบับร่างและขอความเห็นชอบแผนฉบับร่างก่อนปรับปรุงเป็นแผนฉบับสมบูรณ์หรือไม่
12.มีการพิจารณากลับกรองแผนเบื้องต้นโดยคณะกรรมการบริหารและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดหรือไม่
ถ้ามี สัดส่วนแผนงานที่ผ่านการพิจารณาเท่าใด			
☐ ผ่านเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 76 - 100%)			
☐ ผ่านมากกว่าครึ่ง (ประมาณ 51 - 75%)			
☐ ผ่านน้อย (ประมาณ 26 - 50 %)			
☐ ผ่านน้อยมาก (ประมาณ 1- 25 %)			
☐ ไม่ผ่านการพิจารณาเลย			
13.มีการให้ความเห็นชอบแผนโดยคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดหรือไม่
ถ้ามี สัดส่วนแผนงานที่ผ่านการพิจารณาเท่าใด			
☐ ผ่านเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 76 - 100%)			
☐ ผ่านมากกว่าครึ่ง (ประมาณ 51 - 75%)			
☐ ผ่านน้อย (ประมาณ 26 - 50 %)			
☐ ผ่านน้อยมาก (ประมาณ 1- 25 %)			
☐ ไม่ผ่านการพิจารณาเลย			

กิจกรรมในการวางแผนปฏิบัติการฯ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
14. แผนงานที่ผ่านการพิจารณามากที่สุด คือ ☐ แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก ☐ แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน ☐ แผนงานบำบัดและฟื้นฟู ☐ แผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ				
15. หน่วยงานระดับใดที่เสนอแผนงาน/โครงการมากที่สุด ☐ ส่วนราชการในระดับจังหวัด ☐ ส่วนราชการในระดับอำเภอ ☐ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ☐ เทศบาล ☐ สุขาภิบาล ☐ อื่นๆ ระบุ.....				
16. จังหวัดมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือไม่ ถ้ามี มีส่วนร่วมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ เสนอในที่ประชุมในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ☐ เสนอเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ☐ เสนอผ่านสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด ☐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ☐ อื่นๆ ระบุ.....				
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด				
กิจกรรมในการวางแผนปฏิบัติการฯ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
1. มีสัดส่วนของโครงการที่เสนอกับโครงการที่ได้รับอนุมัติเป็นอย่างไร ☐ ผ่านเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 76 - 100%) ☐ ผ่านมากกว่าครึ่ง (ประมาณ 51 - 75%) ☐ ผ่านน้อย (ประมาณ 26 - 50 %) ☐ ผ่านน้อยมาก (ประมาณ 1- 25 %) ☐ ไม่ได้รับการอนุมัติเลย				
2. มีการประชุมเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดำเนินการที่ได้รับการอนุมัติโครงการทราบหรือไม่				

กิจกรรมในการวางแผนปฏิบัติการฯ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
3. มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานบ้างหรือไม่ ถ้ามี หน่วยงานที่ประสาน คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ สำนักงานจังหวัดสงขลา ☐ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....				
4. มีการประสานงานในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ คน ☐ เครื่องมือ เครื่องใช้ ☐ งบประมาณ ☐ ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย ☐ อื่น ๆ ระบุ.....				
5. มีการกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการ อย่างเป็นระบบชัดเจนหรือไม่ ถ้ามี ใช้วิธีใด ☐ แบบตรวจสอบรายการ (Check list) ☐ แบบแผนภูมิแท่ง (Bar Chart) ☐ แบบข่ายการปฏิบัติงาน (Net Work) ☐ แบบอื่น ๆ ระบุ.....				
6. มีการควบคุมการปฏิบัติงานเป็นไปตามกำหนดหรือไม่				
7. มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานระหว่างปฏิบัติ เพื่อให้ มีความสอดคล้องกับสถานการณ์หรือไม่				
8. ผู้รับผิดชอบโครงการมีอำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติงานหรือไม่				
9. มีการรายงานผลความก้าวหน้าการปฏิบัติงานหรือไม่ ถ้ามี มีการรายงานต่อหน่วยงานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ สำนักงานจังหวัด ☐ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้ ☐ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ☐ กระทรวงมหาดไทย ☐ อื่น ๆ ระบุ.....				
10. จังหวัดมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติตามแผนหรือไม่ ถ้ามี มีส่วนร่วมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ เป็นผู้ปฏิบัติตามโครงการ ☐ เป็นผู้ควบคุม ตรวจสอบโครงการ ☐ ร่วมเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ				

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลแผนเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด				
กิจกรรมในการวางแผนปฏิบัติการฯ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
1. มีการประเมินผลแผนหรือไม่ (ถ้าไม่มีหรือไม่ทราบ ข้ามไปตอบส่วนที่ 5) ถ้ามี มีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
☐ การรายงานผลจากผู้ปฏิบัติ				
☐ การควบคุมจากผู้บังคับบัญชา				
☐ การติดตามตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด				
☐ การติดตามตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ระดับกระทรวง				
☐ การติดตามโดยคณะกรรมการ/คณะทำงานจังหวัด				
☐ อื่นๆ ระบุ.....				
2. มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผลหรือไม่				
ถ้ามี มีหน่วยงานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
☐ หน่วยงานดำเนินการ				
☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง				
☐ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ				
☐ คณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัด				
☐ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด				
☐ คณะกรรมการจากส่วนกลาง				
☐ คณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินผลของจังหวัด				
☐ อื่น ๆ ระบุ.....				
3. มีกฎเกณฑ์ในการประเมินผลหรือไม่				
ถ้ามี มีกฎเกณฑ์อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
☐ ตามวัตถุประสงค์ของแผน				
☐ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ				
☐ ตามมาตรฐานโครงการนั้น ๆ				
☐ ตามผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ				
☐ ตามการมีส่วนร่วมของประชาชน				
☐ อื่น ๆ ระบุ.....				
4. มีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหรือไม่				
ถ้ามี มีกฎเกณฑ์อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
☐ ก่อนเริ่มดำเนินงานตามแผน				
☐ ระหว่างดำเนินการ				
☐ หลังเสร็จสิ้นแผน				
5. มีการนำข้อมูลของการประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการวางแผนหรือไม่				
6. จังหวัดเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหรือไม่				

กิจกรรมในการวางแผนปฏิบัติการฯ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
ถ้ามี มีส่วนร่วมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
☐ เป็นผู้รายงานและติดตามผล				
☐ ร่วมเสนอความคิดเห็นในการประเมินผล				
☐ อื่นๆ ระบุ.....				
ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ				
1. ชั้นการกำหนดแผนปฏิบัติการฯ				
1.1 ด้านกำหนดนโยบายสิ่งแวดลอมในระดับชาติ กระทรวง จังหวัด.....				
.....				
1.2 ด้านองค์กรที่พิจารณากลับกรองให้ความเห็นชอบแผนในระดับชาติ กระทรวง จังหวัด				
.....				
1.3 ด้านข้อมูลเพื่อการวางแผน.....				
.....				
1.4 ด้านระยะเวลาการเสนอแผน-อนุมัติแผน.....				
.....				
1.5 ด้านงบประมาณสนับสนุน.....				
.....				
1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับจังหวัด อำเภอ.....				
.....				
2. ชั้นการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ				
2.1 ด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ.....				
.....				
2.2 ด้านองค์กรที่รับผิดชอบในระดับจังหวัด อำเภอ.....				
.....				
2.3 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแผนงาน/โครงการ.....				
.....				
2.4 ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ.....				
.....				
2.5 ด้านงบประมาณในการดำเนินงานตามแผน.....				
.....				
2.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับจังหวัด อำเภอ.....				
.....				
3. ชั้นการประเมินผลแผนปฏิบัติการฯ				
3.1 ด้านนโยบายในการประเมินผลระดับชาติ กระทรวง จังหวัด.....				
.....				
3.2 ด้านองค์กรที่รับผิดชอบในการประเมินผล.....				
.....				

3.3 ด้านข้อมูลในการประเมินผล.....

.....

3.4 ด้านระยะเวลาในการประเมินผล.....

.....

3.5 ด้านงบประมาณสนับสนุนการประเมิน.....

.....

3.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลในระดับ จังหวัด อำเภอ.....

.....

4. ด้านอื่นๆ.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก 2

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้ใช้สอบถามตัวแทนประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2537 - 2539

2. คำถามแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลแบบ
ปลายปิด ในรูปแบบตรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 - 4 เป็นแบบสอบถามข้อมูลกระบวนการวางแผนปฏิบัติการฯ เป็นแบบ
ปลายเปิดในรูปแบบตรวจรายการ และข้อมูลปัญหาและอุปสรรคเป็น
แบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบอธิบายตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแบบปลายเปิด
เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ในการ
ศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และอาจเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการ
คุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสงขลาและจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ ผู้ศึกษาจึงขอความกรุณาจาก
ท่านผู้ตอบแบบสอบถามโปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยผู้ศึกษาจะไม่นำข้อมูลจาก
แบบสอบถามแต่ละชุดไปเผยแพร่ ดังนั้น การตอบแบบสอบถามจะไม่กระทบกระเทือนต่อท่าน
และหน่วยงานแต่อย่างใด

ผู้ศึกษาวิจัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ต่อการวางแผนในครั้งนี้

ด้วยความเคารพ

(นายอำนาจ ศรีระแก้ว)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา การจัดการสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ตามข้อเท็จจริง และกรอกข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. อายุ () 21 - 30 ปี
() 31 - 40 ปี
() 41 - 50 ปี
() 51 - 60 ปี
() 61 ปีขึ้นไป
3. สถานที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....
4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง.....ปี
6. ระดับการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี
6. ภูมิลำเนาเดิม
() จังหวัดสงขลา
() จังหวัดอื่น ๆ ระบุ จังหวัด.....
7. ท่านมีตำแหน่งอยู่คณะกรรมการใดบ้างต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() คณะกรรมการสภาตำบล
() สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
() องค์กรพัฒนาเอกชน ชื่อ.....
() อื่น ๆ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด				
กรุณาใส่เครื่องหมาย / ในช่อง มี ไม่มี หรือไม่ทราบ ในกิจกรรมนั้น ๆ ตามสภาพความเป็นจริง และ				
กรุณาเขียนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมนั้นด้วย				
กิจกรรม	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
1. มีเจ้าหน้าที่มาประชาสัมพันธ์หรือประชุมให้ทราบถึงการ จัดทำแผนหรือไม่
2. ในการตัดสินใจกำหนดแผนโครงการมีการใช้ข้อมูลจากที่ใด ในการตัดสินใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
2.1 จากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เผชิญอยู่ โดยการเสนอของ
☐ ประชาชนที่ประสบปัญหา
☐ ผู้นำท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ผู้นำศาสนา)
☐ นักการเมือง เช่น ส.ส. ,ส.จ.,สพ.
☐ องค์กรเอกชน (NGO)
☐ นักวิชาการ
☐ เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับอำเภอ จังหวัด
2.2 จากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ เช่น
☐ ข้อมูล กชช.2 ค และ จปฐ.
☐ กรอบแนวทางการจัดทำแผนที่จังหวัดทำขึ้น
☐ แผนงานและโครงการของปีที่ผ่านมา
☐ ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิควิธีการเฉพาะแผนงาน/โครงการ
☐ ข้อมูลชี้วัดความสามารถการบริหารของหน่วยงาน
☐ จากผลการศึกษาแผนลงทุนสิ่งแวดล้อมของจังหวัด
☐ จากนโยบายของจังหวัด
☐ จากนโยบาย/แผนการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ
☐ จากรายงานการศึกษาวิจัย
3. มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เสนอขึ้นไปหรือไม่
4. ในแผนมีโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เสนอขึ้นไป หรือไม่
5. โครงการในแผนตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่
6. มีเจ้าหน้าที่มาศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการหรือไม่
7. ในระดับตำบล/อำเภอมีงบประมาณสนับสนุนในขั้นตอนการ กำหนดแผนหรือไม่
8. มีคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงของโครงการที่เสนอหรือไม่ ถ้ามี พิจารณาโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ คณะกรรมการสภาตำบล
☐ องค์กรบริหารส่วนตำบล

กิจกรรม	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
☐ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง ☐ อนุกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัด ☐ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด ถ้ามี สัดส่วนโครงการที่เสนอ ผ่านการพิจารณาเท่าใด ☐ ผ่านเป็นส่วนใหญ่ (ประมาณ 76 - 100%) ☐ ผ่านมากกว่าครึ่ง (ประมาณ 51 - 75%) ☐ ผ่านน้อย (ประมาณ 26 - 50 %) ☐ ผ่านน้อยมาก (ประมาณ 1- 25 %) ☐ ไม่ผ่านการพิจารณาเลย				
9.จังหวัดมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือไม่ ถ้ามี มีส่วนร่วมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ เสนอในที่ประชุมในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ☐ เสนอเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ☐ เสนอผ่านสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ☐ อื่นๆ ระบุ.....				
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด				
กิจกรรมในการวางแผนปฏิบัติการฯ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
1.มีเจ้าหน้าที่มาประชุมหรือชี้แจงผลการอนุมัติโครงการ และขั้นตอนในการดำเนินงานตามโครงการหรือไม่				
2.ในการปฏิบัติงานตามโครงการ เจ้าหน้าที่ได้มีการกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติอย่างเป็นระบบชัดเจนหรือไม่				
3.เจ้าหน้าที่ได้มีการแจ้งผลความก้าวหน้าการปฏิบัติงานให้ทราบบ้างหรือไม่				
4.กรณีมีความขัดแย้งในพื้นที่ตั้งโครงการหรืออื่นๆ มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือไม่				
5.จังหวัดมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ ถ้ามี มีส่วนร่วมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ เป็นผู้ปฏิบัติตามโครงการ ☐ เป็นผู้ควบคุม ตรวจสอบโครงการ ☐ ร่วมเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ				

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลแผนเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด				
กิจกรรมในการวางแผนปฏิบัติการฯ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
1. มีเจ้าหน้าที่มาประเมินผลแผน/โครงการหรือไม่ (ถ้าไม่มีหรือไม่ทราบ ชำมไปตอบส่วนที่ 5) ถ้ามี มีลักษณะอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ การรายงานผลจากผูปฏิบัติ ☐ การควบคุมจากผู้บังคับบัญชา ☐ การติดตามตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด ☐ การติดตามตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ระดับกระทรวง ☐ การติดตามโดยคณะกรรมการ/คณะทำงานของจังหวัด ☐ อื่นๆ ระบุ.....				
2. มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผลหรือไม่ ถ้ามี มีหน่วยงานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ หน่วยงานดำเนินการ ☐ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง ☐ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ☐ คณะอนุกรรมการฯสิ่งแวดล้อมจังหวัด ☐ คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด ☐ คณะกรรมการจากส่วนกลาง ☐ คณะกรรมการ/คณะทำงานประเมินผลของจังหวัด ☐ อื่นๆ ระบุ.....				
3. มีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินหรือไม่ ถ้ามี มีการประเมินช่วงเวลาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ ก่อนเริ่มดำเนินงานตามแผน ☐ ระหว่างดำเนินการ ☐ หลังเสร็จสิ้นแผน				
4. มีการนำข้อมูลของการประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการวางแผนหรือไม่				
5. จังหวัดเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนหรือไม่ ถ้ามี มีส่วนร่วมอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ☐ เป็นผู้รายงานและติดตามผล ☐ ร่วมเสนอความคิดเห็นในการประเมินผล ☐ อื่นๆ ระบุ.....				

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ขั้นตอนการกำหนดแผนปฏิบัติการฯ

1.1 ด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด.....

.....

1.2 ด้านองค์กรที่รับผิดชอบในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล.....

.....

1.3 ด้านข้อมูลเพื่อการวางแผน.....

.....

1.4 ด้านระยะเวลาการเสนอแผนโครงการ.....

.....

1.5 ด้านงบประมาณในการวางแผน.....

.....

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน.....

.....

1.7 อื่น ๆ.....

.....

2. ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ

2.1 ด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมของจังหวัดกับการนำไปสู่การปฏิบัติ.....

.....

2.2 ด้านองค์กรที่ปฏิบัติงาน.....

.....

2.3 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนโครงการ.....

.....

2.4 ด้านระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนโครงการ.....

.....

2.5 ด้านงบประมาณการดำเนินงานตามแผนโครงการ.....

.....

2.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน.....

.....

2.7 อื่น ๆ.....

.....

3. ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติการฯ

3.1 ด้านนโยบายในการประเมินผลของจังหวัด.....

.....

3.2 ด้านองค์กรที่รับผิดชอบในการประเมินผลในระดับจังหวัด อำเภอ.....

.....

3.3 ด้านข้อมูลในการประเมินผล.....

.....

.....
3.4 ด้านระยะเวลาในการประเมิน.....
.....

3.5 ด้านงบประมาณในการประเมินผล.....
.....

3.6 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน.....
.....

3.7 อื่น ๆ.....
.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์
ในการตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก 3

ครุฑ

คำสั่งจังหวัดสงขลา

ที่ 3033/2537

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดสงขลา

ตามที่คำสั่งจังหวัดสงขลาที่ 239/2536 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2536 และคำสั่งที่ 344/2537 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2537 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดสงขลา นั้น

เนื่องจาก กษร.ภ. มีมติให้เพิ่มกระทรวงหลักในแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้นจึงขอให้ยกเลิกคำสั่งข้างต้น และแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด ดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาทุกท่าน	เป็นที่ปรึกษา
2. ผู้ว่าราชการจังหวัด	เป็นประธานกรรมการ
3. รองผู้ว่าราชการจังหวัด	เป็นรองประธานกรรมการ
4. ปลัดจังหวัด	เป็นกรรมการ
5. นายวิเชียร สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง ผู้ทรงคุณวุฒิ	เป็นกรรมการ
6. นายประสิทธิ์ วนิชชานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	เป็นกรรมการ
7. ประธานสภาจังหวัด	เป็นกรรมการ
8. สมาชิกสภาจังหวัดที่ได้รับมอบหมายจากสภาจังหวัด	เป็นกรรมการ
9. นายกเทศมนตรีทุกเทศบาล	เป็นกรรมการ
10. ประธานหอการค้าจังหวัด	เป็นกรรมการ
11. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	เป็นกรรมการ
12. ประธานชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัด	เป็นกรรมการ
13. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	เป็นกรรมการ
14. ศึกษาธิการจังหวัด	เป็นกรรมการ
15. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	เป็นกรรมการ
16. อุตสาหกรรมจังหวัด	เป็นกรรมการ
17. พาณิชย์จังหวัด	เป็นกรรมการ
18. แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด	เป็นกรรมการ
19. ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 42	เป็นกรรมการ
20. โยธาธิการจังหวัด	เป็นกรรมการ
21. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	เป็นกรรมการ
22. ผู้แทนสำนักงบประมาณ	เป็นกรรมการ
23. หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	เป็นกรรมการและเลขานุการ
24. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สนง. จังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด มีหน้าที่ดังนี้

- กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนา และการกระจายความเจริญในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับนโยบายของ กษร.ภ รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวทางการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่จังหวัด

2. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอและประสานแผนพัฒนาอำเภอกับแผนพัฒนาจังหวัด
3. ทบทวนแผนงานและโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในการเสนอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อ กสร. ก
4. ให้มีการประสานแผนงานโครงการระหว่างจังหวัดในกรณีที่มีแผนงานโครงการนั้นเชื่อมต่อกันระหว่างจังหวัด
5. จัดทำแผนปฏิบัติงานบริหารงบประมาณประจำปีของจังหวัด
6. กำกับ ควบคุม และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
7. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการบริหารงบประมาณประจำปีของจังหวัด ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด
8. ดำเนินการอื่นใดตามที่ราชการหรือ กสร. ก.. มอบหมาย
ให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดมีอำนาจ ดังนี้
 - (1) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของ กพจ. ได้ตามความเห็นสมควร
 - (2) อนุมัติโครงการที่ใช้งบประมาณจากงบกลางในส่วนของโครงการพัฒนาจังหวัด ซึ่งใช้งบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ตามนโยบายที่ กสร. ก. กำหนด
 - (3) อนุมัติวงเงินค่าใช้จ่ายของโครงการตาม (2)
 - (4) กำหนดค่าจ้างแรงงานและราคากลางของพัสดุ ให้สอดคล้องตามสภาวะข้อเท็จจริงในท้องถิ่นของโครงการตาม (2)
 - (5) อนุมัติเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการ หรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการตาม (2)
 - (6) ติดต่อกับส่วนราชการ องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนภายในจังหวัด เพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงรายงานสถิติ และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น
 ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 27 กันยายน 2537

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี

(นายยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

ภาคผนวก 4

กรุงเทพมหานคร

คำสั่งจังหวัดสงขลา

ที่ 3358/2533

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา

ตามที่จังหวัดสงขลาได้กำหนดแนวนโยบายเร่งรัดการพัฒนาเมืองที่สำคัญ ๆ นอกจากจะเน้นการสร้างฐานทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมและการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการขั้นพื้นฐานแล้ว จังหวัดยังเน้นถึงการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยาวนาน ตลอดจนการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้เพื่อให้จังหวัดสามารถดำเนินการพัฒนาเมืองอย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างควบคู่กันไปกับการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จังหวัดจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา	ประธานคณะกรรมการ
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา	รองประธานกรรมการ
3. นายกเทศมนตรีเมืองสงขลา	กรรมการ
4. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสงขลา	กรรมการ
5. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา	กรรมการ
6. เกษตรจังหวัดสงขลา	กรรมการ
7. นายอำเภอและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ	กรรมการ
8. ประมงจังหวัดสงขลา	กรรมการ
9. ป่าไม้จังหวัดสงขลา	กรรมการ
10.ขนส่งจังหวัดสงขลา	กรรมการ
11. โยธาธิการจังหวัด	กรรมการ
12. อุตสาหกรรมจังหวัด	กรรมการ
13. ทวีพยากรณ์จังหวัดสงขลา	กรรมการ
14. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาภาคใต้	กรรมการ
15. ผู้แทนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	กรรมการ
16. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสงขลา	กรรมการและเลขานุการ
17. ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณากำหนดนโยบาย แนวทางและมาตรการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การควบคุม ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ
 2. ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และเอกชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษ เพื่อให้เกิดการประสานประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและเพื่อลดปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น
- พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การควบคุมป้องกัน แก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม
 ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2533

สั่ง ณ วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2533

นิพนธ์ บุญภัทโร

(นายนิพนธ์ บุญภัทโร)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

ภาคผนวก 5

ครุฑ

คำสั่งอำเภอหาดใหญ่

ที่ 28/2536

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 ข้อ 13 ให้อำเภอและกิ่งอำเภอ มีคณะกรรมการพัฒนาอำเภอและคณะกรรมการพัฒนากิ่งอำเภอ เรียกโดยย่อว่า กพอ. และ กพอ.กิ่งอำเภอ

ดังนั้น เพื่อปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ดังนี้

1. นายอำเภอหาดใหญ่	ประธานกรรมการ
2. ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา	รองประธานกรรมการ
3. สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภอหาดใหญ่	กรรมการ
4. เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ	กรรมการ
5. เกษตรอำเภอ	กรรมการ
6. สหกรณ์อำเภอ	กรรมการ
7. ป่าไม้อำเภอ	กรรมการ
8. ปศุสัตว์อำเภอ	กรรมการ
9. ประมงอำเภอ	กรรมการ
10. ศึกษาธิการอำเภอ	กรรมการ
11. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	กรรมการ
12. สาธารณสุขอำเภอ	กรรมการ
13. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหาดใหญ่	กรรมการ
14. ปลัดอำเภองานพัฒนาห้องที่	กรรมการ
15. ปลัดอำเภองานปกครอง	กรรมการ
16. นายจลอง รัชชกุล หัวหน้างานแผนและโครงการ	กรรมการ
17. นายเทศมนตรีเมืองหาดใหญ่	กรรมการ
18. ประธานกรรมการสุขาภิบาลพะตง	กรรมการ
19. ประธานกรรมการสุขาภิบาลบ้านพรุ	กรรมการ
20. ประธานหอการค้าจังหวัดสงขลา	กรรมการ
21. นายวัชรระ ลิมกตัญญู ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
22. ประธานมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ห่งเซียเฮียงตั้ง)	กรรมการ
23. นางเสงี่ยม ยศพล ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
24. นางปราณีต สัตยารักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
25. พัฒนาการอำเภอ	กรรมการและเลขานุการ
26. ปลัดอำเภองานสำนักงานอำเภอ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ กพอ. มีหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางของจังหวัด
2. จัดทำโครงการพัฒนาในส่วนที่เป็นความต้องการของอำเภอ เสนอต่อ กพจ. รวมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับการเสนอของบประมาณรายจ่ายโครงการเพื่อการพัฒนาชนบทประจำปีในเขตอำเภอต่อ กพจ.
3. ให้ความเห็นชอบและประสานแผนงานและโครงการพัฒนาชนบทที่สภาตำบลเสนอ
4. กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอำเภอเพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
5. ดำเนินการอื่นใดที่ทางราชการ กพจ. และคณะอนุกรรมการของ กพจ. มอบหมาย

ให้ กพอ. มีอำนาจดังนี้

1. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของ กพอ. ได้ตามที่เห็นสมควร
2. กลับรองแผนงาน โครงการพัฒนาชนบทของหน่วยงานราชการกลางที่ดำเนินการในพื้นที่ของอำเภอและโครงการพัฒนาจังหวัดของหน่วยราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นที่ดำเนินการในพื้นที่ของอำเภอ
3. อนุมัติค่าใช้จ่ายโครงการพัฒนาตำบล ตามนโยบายที่ กจรช.ภ. และกพจ. กำหนด
4. ติดตามส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนภายในอำเภอและกิ่งอำเภอ เพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงานสถิติ และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

สั่ง ณ วันที่ 21 มกราคม 2536

นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว
(นายนิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว)
นายอำเภอขนาดใหญ่

ภาคผนวก 6

ครุฑ

คำสั่งเทศบาลเมืองสงขลา

ที่ 128/2536

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมือง เทศบาลเมืองสงขลา

ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0313.2/ว. 3853 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2538 กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมเมือง ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2540-2544) และให้ประสานเข้าสู่ระบบการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองพัทยา ระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ. 2540-2544) โดยกำหนดให้จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองพัทยา ให้แล้วเสร็จภายใน เดือนเมษายน 2539 นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาลเมืองสงขลาได้ดำเนินการไปตามขั้นตอน และวิธีที่กำหนด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการวางแผนพัฒนาเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมืองเทศบาลเมืองสงขลา ประกอบด้วย

1. นายกเทศมนตรี	ประธานคณะกรรมการ
2. เทศมนตรี	กรรมการ
3. ผู้อำนวยการกอง/หัวหน้ากอง/ฝ่าย	กรรมการ
4. โยธาธิการจังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
5. หัวหน้าสำนักงานผังเมืองจังหวัดสงขลา	กรรมการ
6. อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
7. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
8. ประมงจังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
9. ชนสงจังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
10. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคใต้ หรือผู้แทน	กรรมการ
12. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
13. ราชทัณฑ์จังหวัดสงขลา หรือผู้แทน	กรรมการ
14. รองผู้กำกับหัวหน้าฝ่ายจราจร ส.ภ.อ.เมืองสงขลา	กรรมการ
15. นายปรวาโมทย์ เบ็ญทรกุลพงศ์	กรรมการ
16. ประธานคณะกรรมการประสานงานองค์การพัฒนาเอกชนภาคใต้	กรรมการ
17. นางพรณิภา โสคติพันธ์ุ์ สงขลา forum	กรรมการ
18. ผู้ประสานงานโครงการพัฒนาชุมชนแออัดสงขลา	กรรมการ
19. หัวหน้าโปรแกรมวิชาสิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏสงขลา	กรรมการ
20. อาจารย์สมบัติ เทพรส ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มศว.ภาคใต้	กรรมการ
21. ผู้แทนชุมชนเทศบาลเมืองสงขลา	กรรมการ
22. รองปลัดเทศบาล	กรรมการและเลขานุการ
23. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลเมืองสงขลา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายแนวทางและยุทธวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองให้สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติและระดับจังหวัด
2. ประสานการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรทั้งของภาครัฐและเอกชน
3. จัดลำดับความสำคัญของโครงการในแผนปฏิบัติการ
4. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมเมืองของเทศบาล

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม 2539

ไพบูลย์ พิชัยวงศ์
(นายไพบูลย์ พิชัยวงศ์)
นายกเทศมนตรีเมืองสงขลา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายอำนาจ ศรีระแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด 20 พฤษภาคม 2505

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	2529

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน นักวิชาการพัฒนาชุมชน 5
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสตูล.